

Forensisch assistenten

Inzet, resultaten en ervaringen

Justin de Kleuver
Paul van Soomeren

RAPPORT

Forensisch assistenten

Inzet, resultaten en ervaringen

Justin de Kleuver
Paul van Soomeren

Met medewerking van:
Rein Meijer

Amsterdam, 20 februari 2013

Justin de Kleuver
onderzoeker
jdekleuver@dsp-groep.nl
M 06 431 234 60

Paul van Soomeren
partner
pvansoomeren@dsp-groep.nl
M 06 229 313 79

© 2013 WODC, ministerie van Veiligheid en Justitie. Auteursrechten voorbehouden.

Inhoud

Voorwoord	5
Samenvatting	6
Summary	13
Inleiding	20
1 Onderzoeksaanpak	23
1.1 Onderzoeksvragen	23
1.2 Onderzoeksaanpak	24
2 Beleidsreconstructie en –logica	28
2.1 Beleidsreconstructie	28
2.2 Beleidslogica	36
3 Aantallen forensisch assistenten en taken	42
3.1 Aantallen forensisch assistenten	42
3.2 Taken forensisch assistenten	47
3.3 Tijdsbesteding forensisch assistenten	49
3.4 Inbedding in de politieorganisatie	50
4 Meerwaarde forensisch assistenten	52
4.1 Aantal bezochte PD's inbraken	52
4.2 Efficiency en kwaliteit	54
4.3 Oplossen van inbraken	56
4.4 Samenwerking en opvolging in de keten	62
4.5 Taakspecialisatie	65
5 Aandachtspunten inzet forensisch assistenten	69
5.1 Neveneffecten en knelpunten	69
5.2 Meest efficiënte inzet voor standaard-PD's	70
5.3 Toekomstverwachting en aanbevelingen voor de inzet van forensisch assistenten	73
6 Conclusies	75
6.1 Belangrijkste bevindingen	75
6.2 Beantwoording onderzoeksvragen	77
6.3 Conclusies beleidslogica	84

Bijlagen

Bijlage 1	Documenten	91
Bijlage 2	Lijst van geïnterviewden	93
Bijlage 3	Vragenlijst	96
Bijlage 4	Tabellen	100
Bijlage 5	Begeleidingscommissie	105

Voorwoord

Dit is de eindrapportage van het onderzoek naar de inzet, resultaten en ervaringen van en met forensisch assistenten. Het onderzoek is door onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep uitgevoerd van september 2012 tot en met januari 2013, in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie.

We bedanken de leden van de begeleidingscommissie voor de plezierige samenwerking en hun waardevolle commentaar. Daarnaast danken we de respondenten en geïnterviewden voor het aanleveren van relevante gegevens en de boeiende en informatieve gesprekken. Een overzicht van de leden van de begeleidingscommissie staat in bijlage 5, een overzicht van de respondenten en geïnterviewden in bijlage 2.

Een bijzonder woord van dank aan de volgende personen: Ellen Klaver, Bert Corbijn, Huib in 't Veld en Harrie van der Meer voor de hulp bij het organiseren van interviews bij de units forensische opsporing in hun respectievelijke korpsen, Mireille Hulshof en Cheska Verhoeven van vtsPN voor hun hulp bij het uitzetten van de vragenlijsten, Wim Heijnen van het NFI voor het aanleveren van uitgebreide tabellen en Calvin Beckford voor het nakijken van de Engelse samenvatting. Tenslotte dank aan Ron van Poelgeest van het ministerie van Veiligheid en Justitie voor zijn hulp bij het interpreteren van een aantal kwantitatieve gegevens.

Mede namens Justin de Kleuver en Rein Meijer,

Paul van Soomeren, projectleider

Samenvatting

Aanleiding en doel onderzoek

Als onderdeel van de verbeteringen van de forensische opsporing naar aanleiding van de Schiedammer Parkmoord, besloot de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties tot de inzet van 500 extra forensisch assistenten voor de periode 2008-2011. Het doel van dit onderzoek is het geven van een overzicht van het aantal forensisch assistenten dat aan het werk is en van de manier waarop zij worden ingezet. Verder werpt het onderzoek licht op de vraag in hoeverre de inzet van forensisch assistenten bijdraagt aan de kwaliteit en efficiency van het forensisch-technisch plaats delict-onderzoek en in het bijzonder aan het oplossen van inbraken in woningen en bedrijven. De minister heeft toegezegd dat over de realisatie van de afspraak aan het ministerie gerapporteerd zal worden. Daaraan geven wij met dit onderzoek invulling.

Taken forensisch assistenten

Forensisch assistenten doen sporenonderzoek op standaard-plaatsen delict (standaard-PD's). Standaard-PD's zijn voor het grootste gedeelte inbraken in woningen en bedrijven. Sporenonderzoek bestaat uit het veiligstellen van DNA- en vingerafdruksporen, en in veel gevallen ook schoen- en werktuigsporen. Door de inzet van forensisch assistenten op standaard-PD's kan de capaciteit van de technische recherche worden ingezet voor complexere zaken. Dit noemen we taakspecialisatie.

Onderzoeksaanpak

Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen. Ten eerste een documentatie-onderzoek: we bestuderen beleidsstukken en kwantitatieve gegevens van de betrokken instanties en onderzoeksrapporten op gebied van forensische opsporing. Ten tweede is een schriftelijke vragenlijst uitgezet onder de hoofden forensische opsporing van de korpsen en zijn nader geïnterviewd. De respons was in beide gevallen 100%. Ten derde zijn interviews gehouden met 38 personen die betrokkenen zijn bij de forensische opsporing. De variëteit aan geïnterviewden is gekozen om enerzijds een beeld te krijgen van operationeel tot strategisch niveau – een verticaal beeld – en anderzijds een beeld te krijgen van de keten van inbraken: van melding van inbraak tot en met het justitiële traject – een horizontaal beeld.

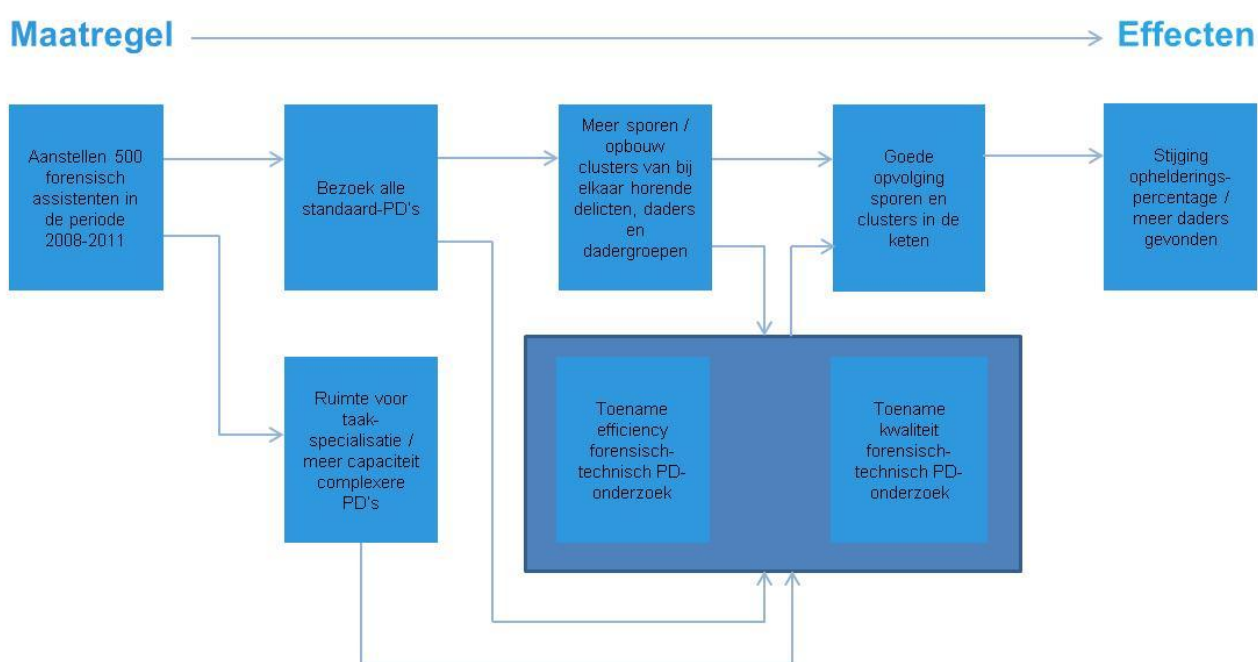
Beleidsreconstructie

Door gebrek aan mankracht komt de Politie vaak niet toe aan onderzoek op standaard-PD's, constateren het Openbaar Ministerie, de Politie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) in 2005. Onderzoek is daar juist wel van belang, omdat daardoor rechtstreeks veel meer zaken zouden kunnen worden opgelost. Tevens zou een grotere hoeveelheid forensische informatie kunnen worden gegenereerd, die het mogelijk maakt om clusters op te bouwen van bij elkaar horende delicten, daders en dadergroepen. Daarom is een uitbreiding van medewerkers van de Politie gewenst: 500 personen – genaamd forensisch assistenten. In 2007 wordt dit kabinetsbeleid. De forensisch assistenten moeten in vier tranches worden aangenomen in de periode 2008-2011: 125 per jaar. De extra uitgaven lopen op tot ruim 30 miljoen euro per jaar in 2011. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie laten in 2006 onderzoek doen

naar de ketengevolgen van het aannemen van 500 forensisch assistenten en de onderzoekers concluderen dat de uitbreiding met 500 FTE forensisch assistenten pas effect heeft als ook de ketenpartners – waaronder de tactische recherche, het Openbaar Ministerie, het NFI en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) – uitbreiden. Uiteindelijk worden de 500 FTE in functies gedifferentieerd: forensisch assistenten die onderzoek doen op standaard-PD's, aanvullende functies binnen de forensische opsporing van de korpsen, forensisch advies binnen de korpsen en capaciteit voor vingerafdrukonderzoek bij korpsen en het KLPD. Doel van het aannemen van forensisch assistenten is enerzijds het bezoeken van alle standaard-PD's – een aantal bronnen spreekt van alle *daarvoor in aanmerking komende* standaard-PD's – en anderzijds het verhogen van het ophelderingspercentage – het aantal verdachten dat door de Politie aan inbraken gelinkt wordt gedeeld door het totaal geregistreerde inbraken. De focus ligt vooral op woning- en bedrijfsinbraken, en in mindere mate op auto-inbraken.

Beleidslogica

Het aanstellen van forensisch assistenten is een maatregel waarmee verschillende effecten beoogd werden. Maatregel en effecten vormen een zogeheten beleidslogica:

Bron: DSP-groep

De bovenste onderdelen van de beleidslogica zijn gedestilleerd uit de diverse stukken waarin het aanstellen van forensisch assistenten wordt uitgewerkt en toegelicht. De onderste onderdelen volgen uit de onderzoeksopzet van dit onderzoek.

Aantallen forensisch assistenten

Korpsen hebben tot en met 2010 goed invulling gegeven aan het doel om 500 forensisch assistenten aan te stellen. De aanstelling van forensisch assistenten loopt in 2008 iets voor, en in 2009 en 2010 iets achter op de voorgenomen aanstelling van 125 assistenten per jaar. In 2011

gaat het aantal aanstellingen sterker achterlopen om eind 2011 op 407 uit te komen. Daar bestaan twee goede redenen voor. De eerste reden is dat vanaf 2011 duidelijk wordt dat de beoogde formatie van de forensische opsporing in de nieuw te vormen Nationale Politie het waarschijnlijk moet doen met minder forensisch assistenten. Korpsen worden daardoor terughoudender met het aannemen van forensisch assistenten. De tweede reden is dat de minister van Veiligheid en Justitie in oktober 2011 aangeeft dat als korpsen alle standaard-plaatsen-delict (PD's) kunnen bezoeken met minder dan de beoogde 500 FTE het dan mogelijk is om minder forensisch assistenten aan te stellen en de capaciteit elders in te zetten. Van de 407 FTE aan forensisch assistenten die 31 december 2011 in dienst zijn, zijn 312 FTE beschikbaar voor werk op of ten behoeve van standaard-PD's. De overige FTE zijn aangenomen om de andere functies die onderdeel zijn van de regeling te vervullen.

Taken forensisch assistenten

Korpsen zetten forensisch assistenten in om op standaard-PD's sporen van DNA en vingerafdrukken veilig te stellen. Daarnaast zet de meerderheid van de korpsen forensisch assistenten in om schoen- en werktuigsporen veilig te stellen. Alleen Amsterdam-Amstelland en Haaglanden doen dat niet, tenzij er aanleiding is om een groter onderzoek op de standaard-PD te doen. Deze 'smalle' versus 'brede' inzet van forensisch assistenten heeft aanzienlijke consequenties voor het benodigde aantal forensisch assistenten en de hoeveelheid en het karakter van de forensische informatie die hun werk oplevert. De meningen over de effectiviteit en efficiëntie van beide benaderingen lopen uiteen. Een nader onderzoek is nodig om de meest effectieve en efficiënte inzet van forensisch assistenten te bepalen. Een positief neveneffect van het werk van forensisch assistenten op standaard-PD's is het geruststellen en aandacht geven aan het slachtoffer en het geven van preventietips. Naast het veiligstellen van sporen op standaard-PD's zetten alle korpsen forensisch assistenten in voor andere taken die samenhangen met forensische opsporing. De belangrijkste taak is het administratief assisteren op complexere PD's. Forensisch assistenten besteden gemiddeld 87% van hun tijd aan forensisch-technisch onderzoek op standaard-PD's. Ze besteden 13% aan overige taken. Het gemiddeld bezoek van een standaard-PD kost, inclusief bijbehorende reistijd, administratie- verwerkingstijd, ruim 3 uur.

Aantal bezochte PD's

Een belangrijk doel van het aanstellen van forensisch assistenten was het bezoeken van *alle* standaard-PD's. De vraag of dit gebeurd is hangt af van de definitie van het begrip standaard-PD. Het begrip is echter onvoldoende en niet-eenduidig afgebakend door de betrokkenen. Waar dit wel is gebeurd blijkt het vooral om PD's van woning- en bedrijfsinbraken te gaan, in mindere mate om auto-inbraken en in nog mindere mate om inbraken uit schuren, garages en dergelijke. Het bezoeken van PD's van woninginbraken staat voor de korpsen voorop. Korpsen blijken een groot deel van de PD's van woning- en bedrijfsinbraken bezoeken. Ze hebben eind 2011 zelfs voldoende capaciteit aan forensisch assistenten in huis om alle woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken. In de praktijk maken de korpsen echter keuzes: soms lijkt de kans op het aantreffen van sporen op het PD onvoldoende om een bezoek te rechtvaardigen en op sommige piekmomenten is het aanbod aan inbraken zo groot dat de beschikbare capaciteit het niet toelaat om alle PD's te bezoeken. Woninginbraken gaan in dat laatste geval voor op bedrijfsinbraken. Daarnaast blijkt dat forensisch assistenten niet al hun beschikbare tijd aan het bezoeken van standaard-PD's besteden. Ze voeren ook andere nuttige taken uit binnen de

forensische opsporing. Het aantal bezochte PD's door forensisch assistenten blijkt verdubbeld in de periode 2009-2011. We concluderen dan ook dat de korpsen voldoende capaciteit in huis hebben gehaald om PD's van woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken en dat zij er in de praktijk ook goed in slagen om het belangrijkste deel van deze PD's te bezoeken.

Efficiency en kwaliteit

De hoofden forensische opsporing constateren dat de inzet van forensisch assistenten inderdaad tot een toename van bezoek van standaard-PD's leidt terwijl vroeger het bezoek van standaard-PD's vaak afviel ten gunste van complexere PD's. Ze vinden bovendien dat standaard-PDs efficiënter worden afgehandeld sinds de komst van forensisch assistenten. Dat komt onder meer omdat de forensisch assistenten goedkoper zijn, want lager zijn ingeschaald. Aan de andere kant gaat het wel om extra formatie dus wordt meer geld geïnvesteerd. De hoofden forensische opsporing vinden tenslotte dat de inzet van forensisch assistenten tot het veiligstellen van meer relevante sporen leidt. Alles overziende blijken de hoofden forensische opsporing heel tevreden over de inzet van forensisch assistenten: gemiddeld geven ze een 8,1 als rapportcijfer.

Bijdrage aan oplossen inbraken

De hoofden van de forensische opsporing vinden dat de inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer woninginbraken. Over bedrijfsinbraken zijn ze iets minder, maar nog steeds in overwegend grote mate, positief. Dat komt omdat de prioriteit vaak ligt bij woninginbraken. Uit het aantal ingezonden sporen aan het NFI en het KLPD blijkt dat het werk van forensisch assistenten tot een toename van sporen heeft geleid – maar niet een heel grote. Dat kan komen omdat de forensisch assistenten het werk hebben overgenomen van technisch rechercheurs, die voorheen ook veel sporen veiligstelden. Het kan ook komen omdat DNA en vingerafdrukken – de sporen die door het NFI en het KLPD worden onderzocht – maar op beperkt deel van de PD's worden aangetroffen. Als we het ophelderingspercentage van woning- als bedrijfsinbraken bekijken zien we een dalende trend in de periode 2005-2011. Daaraan voegen we toe dat het absolute aantal woninginbraken in de onderzochte periode sterk stijgt, en het aantal opgehelderde woninginbraken licht daalt. Samen zijn ze verantwoordelijk voor de dalende trend in ophelderingspercentage van woninginbraken. In het geval van bedrijfsinbraken ligt het anders: daar daalt het absolute aantal bedrijfsinbraken zeer sterk, maar het absolute aantal ophelderingen nog sterker. Het is de vraag of er een relatie is tussen het werk van forensisch assistenten en het ophelderingspercentage. Dit hangt – behalve van niet-beïnvloedbare, externe factoren – af van de mate waarin de keten als geheel goed functioneert.

Samenwerking in de keten

Niet alle sporen en clusters van sporen kunnen opvolging krijgen in de keten. Dat kan liggen aan de beoordeling van kansrijkheid voor de opvolging, of aan keuzes voor bepaalde hotspots of dadergroepen. Is er eenmaal een verdachte in beeld dan kan het Openbaar Ministerie alsnog besluiten tot een sepot, omdat er bijvoorbeeld onvoldoende bewijs is. In het algemeen kan gesteld worden dat het Openbaar Ministerie en de tactische recherche een eigen afweging maken in de opsporing en vervolging. Forensische informatie is daarbij ondersteunend maar vormt geen startpunt. De beleidslogica die uitgaat van een vervolg van het aanstellen van forensisch assistenten in de tactische opsporing en vervolging wordt op dit laatste punt niet gerealiseerd. De aansluiting tussen de beschikbare forensische informatie en de vraag daarnaar van het Openbaar

Ministerie en de tactische recherche lijkt dus nog onvolledig te zijn. Een ander aspect is de ruimte die Openbaar Ministerie en tactische recherche voor woning- en bedrijfsinbraken hebben. Er is in 2006 in onderzoek in opdracht van de ministeries van BZK en Justitie geconstateerd dat extra capaciteit voor tactische en justitiële opvolging voor de sporen van forensisch assistenten nodig is, maar deze extra capaciteit is er niet gekomen. Bij Politie en Openbaar Ministerie waren woninginbraken in 2008 tot en met 2010, toen een groot deel van de forensisch assistenten is aangesteld, geen beleidsprioriteit. Op lokaal en regionaal niveau werd soms wel extra aandacht besteed aan woninginbraken, maar vaak niet structureel. Nu er in meer regio's woninginbraakteams worden samengesteld valt een positief effect te verwachten.

Conclusie is dat opvolging weliswaar plaatsvindt, maar niet in alle gevallen. Met de huidige prioriteitsstelling en toename van woninginbraakteams valt een verbetering te verwachten, hoewel het niet noodzakelijkerwijs betekent dat forensische informatie structureler zal worden gebruikt. Daarvoor is betere afstemming tussen aanbod en vraag van forensische informatie nodig, iets waar nader onderzoek voor nodig is. Forensisch assistenten hebben overigens zeer beperkt zicht op de opvolging van hun werk in de keten. De meeste contacten zijn binnen de forensische opsporing, met de sporencoördinator. Soms is er wel contact met de tactische recherche, maar niet op structurele basis. In sommige korpsen hebben forensisch assistenten een rol in het contact met de basispolitiezorg in de districten. Ze houden de basispolitiezorg alert op het blijven aanmelden van inbraken aan de forensische opsporing.

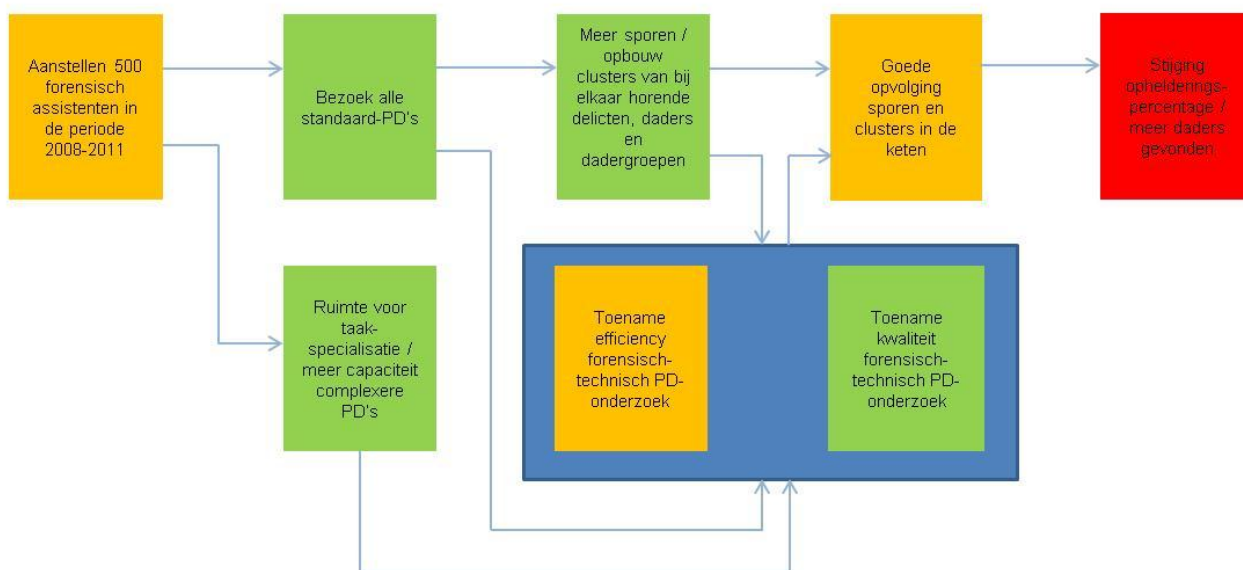
Taakspecialisatie

Er is sprake van taakspecialisatie in de zin dat forensisch deskundigen en specialisten zich voornamelijk beperken tot complexere PD's en daar meer tijd in kunnen steken. Dat heeft onder meer geleid tot een verdrievoudiging van het aantal DNA-onderzoeken door het NFI in maatwerk- en maatwerk-plus-zaken. Aanvullende constatering is dat het gewenst is dat forensisch deskundigen en specialisten zich soms ook met standaard-PD's bezig houden en dat assistentie van forensisch assistenten op complexere PD's toegevoegde waarde heeft.

Conclusies

In onderstaand figuur is de beleidslogica opnieuw opgenomen, maar nu is aangegeven in hoeverre de doelen van de beleidsmaatregel om 500 forensisch assistenten aan te nemen bereikt zijn. Dat doen we met kleuren: groen is grotendeels bereikt, oranje is onduidelijk of in beperkte mate bereikt en rood is niet bereikt.

Maatregel → Effecten

Bron: DSP-groep

Hoewel niet alle beoogde 500 forensisch assistenten zijn aangesteld is de inzet van forensisch assistenten overwegend geslaagd te noemen. Er zijn goede resultaten geboekt: het grootste deel van de PD's van woning- en bedrijfsinbraken wordt bezocht, het onderzoek aan en clustering van sporen verloopt prima en de gehele forensische opsporing heeft profijt van het aanstellen van forensisch assistenten. De aangestelde capaciteit blijkt voldoende te zijn om alle daarvoor in aanmerking komende PD's van woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken. Het aanstellen van forensisch assistenten is vanuit de invalshoek van de forensische opsporing daarom zonder meer een succes te noemen.

Kijken we naar de bijdrage van het werk van forensisch assistenten aan het ophelderen van woning- en bedrijfsinbraken, dan is het beeld diffuser. Forensisch assistenten leveren een belangrijke bijdrage aan forensische informatie over woning- en bedrijfsinbraken maar vervolgens is de vraag in hoeverre deze informatie nuttig is voor tactische en justitiële opvolging. Dat nut blijkt te variëren: soms is forensische informatie zeer belangrijk in de opsporing en in de bewijsvoering en andere keren speelt het geen of een geringe rol. Dat kan allerlei redenen hebben: soms leidt de forensische informatie niet tot een verdachte, soms vindt het Openbaar Ministerie onvoldoende bewijsmateriaal in de informatie en soms blijft informatie liggen omdat zwaardere zaken voor moeten gaan. Kortom, forensische informatie is niet altijd bruikbaar, en wordt niet altijd gebruikt. Op dit punt is nog winst te behalen: de afstemming tussen de behoefte aan forensische informatie over woning- en bedrijfsinbraken enerzijds en het aanbod ervan anderzijds kan verbeteren. Het feit dat steeds meer woninginbraakteams worden opgestart en het Openbaar Ministerie woninginbraken nu tot prioriteit heeft benoemd is wat dit betreft een positieve ontwikkeling.

Het – gedaalde – ophelderingspercentage is een slechte maatstaf gebleken om het succes van de inzet van forensisch assistenten te bepalen, want het wordt niet alleen beïnvloed door alle andere onderdelen van de keten maar daarnaast ook door diverse externe factoren.

De invalshoek om de bijdrage van forensisch assistenten te relateren aan het ophelderen van woning- en bedrijfsinbraken is dus lastig. Het kwalitatief goede werk van forensisch assistenten

leidt niet zo maar tot meer ophelderingen want de bijdrage van hun werk is afhankelijk van wat anderen daar mee doen. Wel kan worden verwacht dat als de aansluiting tussen de vraag naar en het aanbod van forensische informatie verbetert, de keten als geheel sterker wordt en betere opsporingsresultaten worden behaald. Daar ligt dus de uitdaging om de inzet van forensisch assistenten optimaal te benutten.

Summary

Forensic assistants in the forensic investigation process

Employment, results and experiences in The Netherlands

Background and objectives of this research study

In order to improve the performance of forensic investigation after a serious murder case in which the wrong offender was apprehended and convicted (Schiedam park murder), the Dutch Minister of the Interior and Kingdom Relations decided to employ 500 additional forensic assistants, to be recruited in during the period 2008-2011. The objective of this study is to provide an overview of the number of forensic assistants at work and the way in which they are deployed. In addition, the study considers the extent to which the deployment of forensic assistants contributes to the quality and efficiency of forensic crime scene investigation, and in particular the solving of residential and commercial burglaries.

Tasks of forensic assistants

Forensic assistants gather a variety of forensic evidence at standard crime scenes (standard CSs). Standard CSs generally refer to the premises where residential and commercial burglaries took place. The forensic evidence gathered usually includes DNA, fingerprints, shoe prints and tool marks. By deploying forensic assistants at standard CSs, the existing forensic investigation capacity can be deployed for more complex cases; which we refer to as 'task specialisation'

Three components

This study has three components:

- 1 Documentation: we studied research reports in the area of forensic science, policy papers and quantitative information of the organisations involved.
- 2 Questionnaires: a written questionnaire was sent to the heads of the regional police force forensic investigation units. On receipt of the completed questionnaires they were interviewed by telephone in greater detail. In both cases, the response rate was 100%.
- 3 Interviews: a total of thirty-eight people involved in forensic science and investigation were interviewed, including operational personnel and strategic decision makers. The interviews enabled us to appreciate the decision making processes involved in the initial reporting of a burglary, its investigation and the judicial process.

Policy reconstruction

In 2005, the Public Prosecution Service, the police and the Netherlands Forensic Institute (NFI) established that, due to a lack of manpower, the police often failed to carry out investigations at standard CSs. A greater number of standard CSs investigations are important, because this would result in more cases being solved directly. In addition, a greater amount of forensic information could be generated that would identify clusters of similar offences, offenders and offender groups. An expansion of police personnel by 500 persons— referred to as forensic assistants – was thus desired. In 2007, this became Cabinet policy and the forensic assistants were to be employed in four stages in the period 2008-2011: 125 a year.

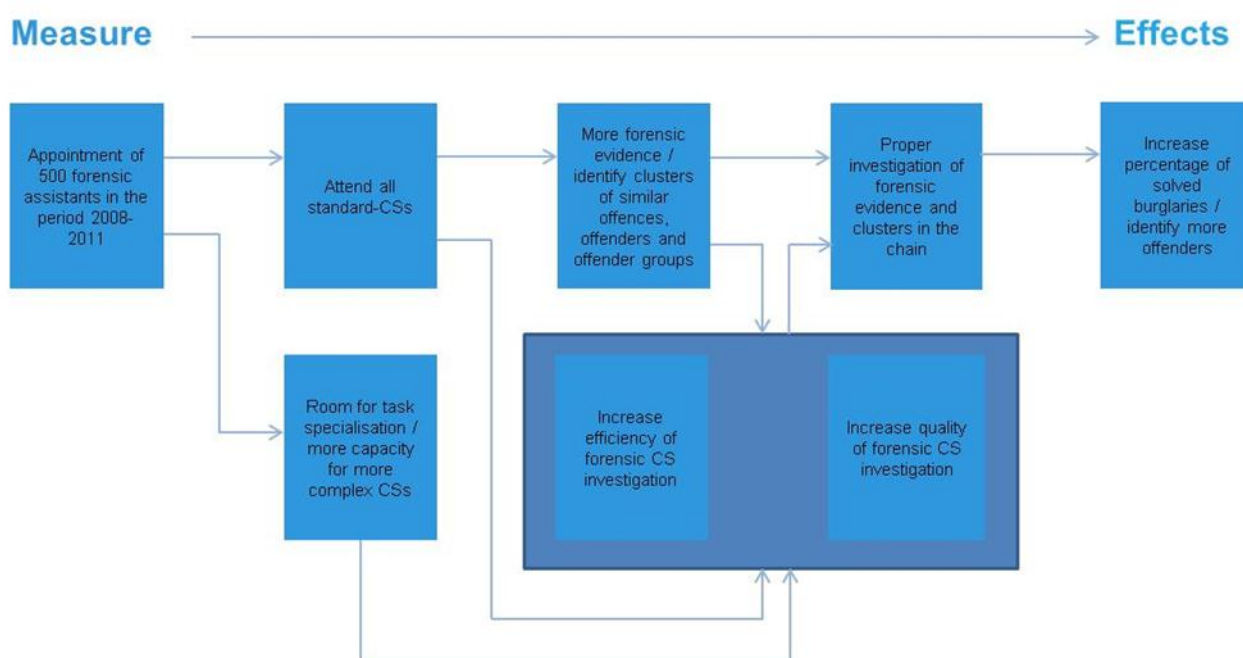
The resulting expenditure amounted to over 30 million euro a year in 2011. In 2006, the Ministries of the Interior and Kingdom Relations and Justice studied the chain of consequences of taking on 500 forensic assistants and concluded that this expansion would only have an effect if the chain partners, which included tactical detectives, the Public Prosecution Service, the NFI and the National Police Services Agency (KLPD), were also expanded.

Ultimately, the 500 FTE were differentiated in functions: forensic assistants investigating standard CSs, additional functions within the forensic investigation units of the regional police forces, forensic advice in the forces and capacity for fingerprint investigation for forces and the KLPD.

The objectives for hiring forensic assistants were, on the one hand, to attend all of the standard CSs – some sources speak of all standard CSs *that qualify for attendance* – and on the other, to increase the number of solved crimes – defined as the number of suspects the police link to burglaries divided by the total number of registered burglaries. Focus is mainly on burglaries in residential and commercial premises and to a lesser extent on vehicle crime.

Policy theory

The appointment of forensic assistants is a measure targeting various effects. Measure and effects form a policy theory:

Source: DSP-groep

The upper parts of the policy theory have been distilled from various documents in which the appointment of forensic assistants is elaborated and clarified. The lower parts follow from the research plan of this study.

Numbers of forensic assistants

Until the end of 2010 the regional police forces were diligent to the objective of employing the 500 forensic assistants. In 2008, the employment was slightly ahead of the target of 125 per year and in the years 2009 and 2010 was slightly behind. The employment rate then fell further behind resulting in a total of 407 employed late 2011. There were two reasons for this.

Firstly, in 2011, it became apparent that the intended formation of the forensic science service within the forthcoming National Police would probably have to make do with fewer forensic assistants. As a result, regional police forces were becoming more hesitant in employing them. The second reason was that in October 2011, the Minister of Security and Justice indicated that if forces could attend all of the standard CSs with fewer than the intended 500 FTE, fewer forensic assistants needed to be appointed and the capacity could be deployed elsewhere. Consequently, of the 407 FTE forensic assistants employed on 31 December 2011, 312 FTE were available for work at or for the benefit of standard CSs and the other FTE were employed to fulfil the other functions that were part of the arrangement.

Tasks of forensic assistants

Regional police forces deploy forensic assistants to secure traces of DNA and fingerprints at standard CSs. In addition, the majority of the regional forces deploy them to secure shoe and tool marks. However, this is with the exception of Amsterdam-Amstelland and Haaglanden. Unless these two forces have a reason to execute a larger investigation at standard CSs they limit themselves to DNA and fingerprints. This 'narrow' versus 'broad' deployment of forensic assistants has major consequences for the number of forensic assistants required and the amount and character of forensic evidence their work yields. Opinions concerning the effectiveness and efficiency of both approaches vary, and further study is required to establish the most effective and efficient deployment of forensic assistants.

Positive side-effects of the work of forensic assistants at standard CSs are to reassure and support victims and provide crime prevention advice. In addition to securing the specified forensic evidence at standard CSs, all forces deploy forensic assistants for other tasks related to forensic science, the most important task being administrative assistance at more complex CSs. Forensic assistants, on average, spend 87% of their time on forensic research at standard CSs and 13% on other tasks. The average time spent at a standard CS is over 3 hours, which includes travelling, administration and processing.

Number of standard crime scenes attended

An important objective of the appointment of forensic assistants was to attend *all* standard CSs. Whether this objective was realised depends on the definition of a standard CS. Unfortunately, those involved did not define standard CSs sufficiently or unambiguously. Subsequently, whilst standard CSs mostly always included burglary in residential and commercial premises, not always did they include vehicle crime and in fewer cases still did they include shed and garage burglary. Notably, attendance at the CSs of residential burglaries is of the most primary importance to forces. Our research shows that regional police forces have been attending the majority of residential and commercial burglary CSs. In late 2011, they even had sufficient numbers of forensic assistants to attend all burglaries in residential and commercial premises. In practice, however, forces have to make choices: sometimes because the chance of securing forensic evidence at a CS is so unlikely that attendance is not justifiable and sometimes because the occurrence of burglaries at a specific time period is too high to allow for all of the CSs to be attended. In the latter case residential

burglaries take priority over commercial burglaries. Additionally, it shows that forensic assistants do not spend all of their available time attending standard CSs – they also execute other useful tasks in forensic investigation. The number of CSs attended by forensic assistants is proven to have doubled in the period 2009-2011, so we conclude firstly that forces have taken on sufficient capacity to attend CSs of burglaries in residential and commercial premises and secondly that in practice they have succeeded in attending most standard CSs.

Efficiency and quality

The heads of the forensic investigation units agree that the deployment of forensic assistants has resulted in an increase of attendances to standard CSs. In the past attendance at more complex CSs would often taken precedence over standard CSs. In addition, they believe that the introduction of forensic assistants has meant that standard CSs are dealt with more efficiently and at a lower cost, since they are on a lower pay scale. On the other side, more people also implies higher costs. Finally, the heads of the forensic investigation units think that the deployment of forensic assistants results in securing more relevant forensic evidence. All things considered, our research reveals that the heads of the forensic units are very satisfied about the deployment of forensic assistants, which on average they score at 8.1 (B+) in the questionnaire.

Contribution to solving burglaries

The heads of the forensic units believe that the deployment of forensic assistants has resulted in solving more residential burglaries. Although still mainly positive, they are a little less so about commercial burglaries, because of the priority given to residential burglaries. The number of forensic traces sent to the NFI and the National Police Services Agency proves that the work of forensic assistants has resulted in an increase of traces – but not a very large one. This may be because of the fact that forensic assistants have taken over the work from forensic detectives who also used to secure many traces. It may also be because DNA and fingerprints – the traces investigated by the NFI and the KLPD – are found only at a limited number of the CSs. During the years 2005-2011 the percentage of solved burglaries in residential and commercial premises shows a decreasing trend. We can further add that the total number of residential burglaries increased considerably in the period investigated, and that the number of residential burglaries solved decreased slightly. Taken together these figures are responsible for the descending trend in the percentage of residential burglaries solved. Things are different in the case of burglaries in commercial premises where the total number decreased markedly and the number of solved burglaries even more so. It is questionable whether there is a relationship between the work of forensic assistants and the percentage of burglaries solved. In addition to external factors that cannot be influenced, this depends mainly to the extent to which the chain of investigation functions as a whole.

Collaboration in the chain of investigation and prosecution

Not all traces and matched clusters of traces result in follow-up investigations. This may be the result of an assessment of how probable a successful follow-up investigation might be or because certain choices have to be made about specific hotspots or offender groups. Even if there is a suspect, the Public Prosecution Service can still decide not to prosecute, because there is insufficient evidence. By and large the tactical detectives and the Public Prosecution Service make their very own assessments in terms of investigation and prosecution and whilst forensic

information can inform this assessment it does not constitute a starting point. The policy theory that assumes the appointment and work of forensic assistants will lead to further tactical investigation and prosecution is not realised in this respect. The connection between the forensic information available and the demand for this by the Public Prosecution Service and the tactical detectives seems to be incomplete. Another consideration is the available resources that the Public Prosecution Service and tactical detectives can allocate for burglaries in residential and commercial premises. In 2006, a study ordered by the Ministries of the Interior and Kingdom Relations and Justice established that, resulting from the additional recovered forensic traces found by forensic assistants, additional resources for tactical and judicial follow-up investigation were required. These additional resources were not realised. From 2008 to 2010, during which time a large number of the forensic assistants were appointed, residential burglaries were not a policy priority for the police or the Public Prosecution Service. Occasionally however, additional attention was given to residential burglaries on a local and regional level. A positive effect may be expected now that residential burglary teams are brought together in more regions.

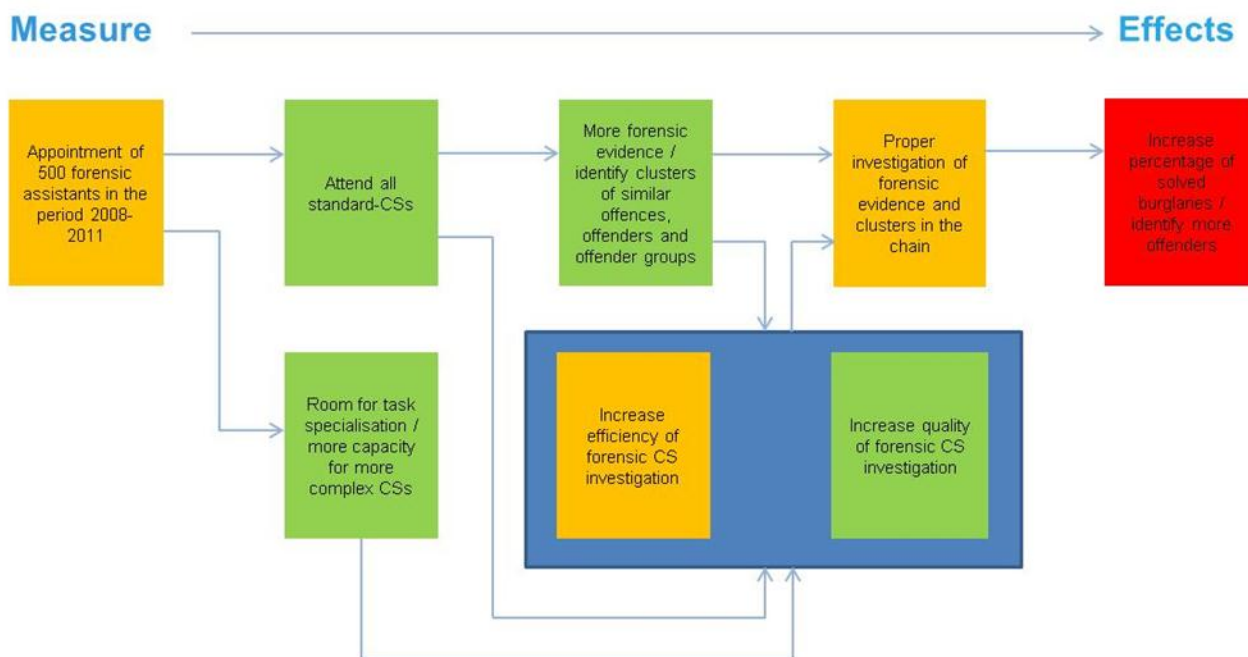
The conclusion is that follow-up investigation is taking place, but not in all cases. With the current establishment of priorities and the increase of residential burglary teams, an improvement may be expected, although this does not necessarily mean that forensic information will be used more structurally – a better harmonisation between demand and supply of forensic information is required for this, a matter that needs further study. Forensic assistants have a very limited knowledge of the follow-up investigations resulting from their work with most of their contacts limited to within the forensic units and those staff concerned with linking crime scenes and offenders. There is occasional contact with the tactical detectives, but this is not structural. In some regional police forces, forensic assistants have an advisory role to ensure that the basic police services stay attentive with respect to crime scenes and refer burglaries to the forensic units.

Task specialisation

Task specialisation takes place in the sense that forensic experts and specialists limit themselves to working on more complex CSs and spend more time on each of these. This has resulted in a tripling of the number of DNA investigations by the NFI at more complex crime scenes. Additional observations are however that it is desirable for forensic experts and specialists to also be involved in standard CSs and that assistance by forensic assistants at more complex CSs has added value.

Conclusions

The following figure presents the policy theory again, but this time indicates the extent to which the objectives of the policy measure to hire 500 forensic assistants has been achieved. Colour coding has been used: green indicates largely achieved, orange indicates an indistinct or limited achievement and red indicates not achieved.

Source: DSP-groep

Although not all of the intended 500 forensic assistants have been employed, their deployment can mainly be described as satisfactory. Good results have been achieved with the large majority of the residential and commercial burglary CSs being attended, investigation and clustering of traces running smoothly and the entire forensic investigation service profiting from the appointment of forensic assistants. The numbers appointed prove to be sufficient to attend all of the qualifying residential and commercial CSs. From the perspective of forensic science, the appointment of forensic assistants can thus be described as successful.

The picture is more diffuse when considering the contribution of the work of forensic assistants to solve residential and commercial burglaries. Forensic assistants make an important contribution to forensic information about residential and commercial burglaries, but there is a question as to what extent this information is useful for tactical and judicial follow-up investigation and prosecution. This benefit has been shown to vary: in some cases, forensic information has been extremely important in furnishing the proof required to conclude a successful investigation, yet at other times it has only played a minor part, if any. There are various reasons for this. Sometimes the forensic information does not lead to a suspect, and at other times the Public Prosecution Service finds that the gathered information is evidentially insufficient. On occasion the forensic information remains unused because more serious cases take precedence. In short, forensic information is not always usable or used. An improvement can be made in this respect through the better coordination between the need for forensic information about residential and commercial burglaries and its availability. The fact that an increasing number of burglary teams are being set up and that the Public Prosecution Service has given residential burglaries a priority is a positive development in this respect.

The decreased percentage of solved crimes has proven to be a bad measure in determining the success of the deployment of forensic assistants, because it is influenced by other parts of the investigative and judicial process as well as various other external factors. The concept of relating the contribution of forensic assistants to solving residential and commercial burglaries is thus a difficult one as the qualitatively good work by forensic assistants does not automatically result in more cases solved: the contribution of their work depends on what others do with it. It can be expected that if the connection between demand and availability of forensic information improves, the process of investigation and prosecution as a whole will become stronger and achieve better results. This is where the challenge lies in making the best use of the deployment of forensic assistants.

Inleiding

Aanleiding

Voor de periode 2008-2011 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beslist tot de inzet van 500 extra forensisch assistenten. Het doel van dit onderzoek is het geven van een overzicht van het aantal forensisch assistenten dat aan het werk is en van de manier waarop zij worden ingezet. Verder werpt het onderzoek licht op de vraag in hoeverre de inzet van forensisch assistenten bijdraagt aan de kwaliteit en efficiency van het forensisch-technisch plaats delict-onderzoek en in het bijzonder aan het oplossen van inbraken in woningen en bedrijven. De minister heeft in de circulaire waarin de toezegging voor extra middelen voor forensisch assistenten is vastgelegd ook toegezegd dat over de realisatie van de afspraak – peildatum 31 december 2011 – aan het ministerie gerapporteerd zal worden¹. Daaraan geven wij met dit onderzoek invulling.

Beleidscontext

Naar aanleiding van het onderzoek door de commissie Posthumus naar de Schiedammer Parkmoord is door de Politie, het Openbaar Ministerie en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) het Programma Versterking Opsporing en Vervolgging (PVOV) ontwikkeld. Een belangrijk onderdeel uit dat programma is de uitbreiding van het aantal forensisch assistenten voor sporenonderzoek op plaatsen delict. In 2007 is door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten tot het aanstellen van 500 forensisch assistenten voor de periode 2008-2011, met gemiddeld 125 per jaar. Daarvoor is 30 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld. Van de 500 forensisch assistenten worden er 450 aangesteld bij de regionale korpsen en 50 bij de Forensische Samenwerking in de Opsporing (FSO) en de dienst Internationale Politie Informatie (IPOL) van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD).

Toelichting op de gebruikte termen in dit onderzoek

Forensisch assistenten

In dit onderzoek hebben wij het over forensisch assistenten. In een deel van de korpsen hebben zij een andere benaming gekregen zoals forensisch medewerkers of medewerkers technische recherche. Het gaat echter om functionarissen uit dezelfde regeling. Als wij spreken van forensisch assistenten dan bedoelen wij dus ook hen.

Noot 1 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Najaarscirculaire 2007 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 18 oktober 2007.

Forensische opsporing

Hiermee doelen wij op de units forensische opsporing die bij ieder korps, onder soms verschillende benamingen, bestaan. In deze units wordt onder meer sporenonderzoek op plaatsen delict gedaan. Forensische opsporing moeten onderscheiden worden van de tactische opsporing, waarbinnen de algemene opsporing plaatsvindt.

Standaard-PD's

Forensisch assistenten doen sporenonderzoek op standaard-plaatsen delict (standaard-PD's). Standaard-PD's zijn voor het grootste gedeelte PD's van inbraken in woningen en bedrijven. Inbraken in auto's, schuren en garages worden er soms ook onder geschaard.

Sporenonderzoek

Sporenonderzoek bestaat uit het veiligstellen van DNA- en vingerafdruksporen, en in veel gevallen ook schoen- en werktuigsporen.

Dacty

Vingerafdruksporen en handpalmafdruksporen worden binnen de forensische opsporing aangeduid met dacty. In dit onderzoek valt de term ook aan aantal maal, maar in de meeste gevallen spreken we van vingerafdrukken. Handpalmafdrukken zouden we daar strikt genomen ook aan toe moeten voegen, maar in het werk van forensisch assistenten gaat het vooral om vingerafdrukken. Dacty komt van dactyloscopie: de techniek voor het zichtbaar maken, classificeren en identificeren van vingerafdrukken.

Havank

Havank is het landelijke geautomatiseerde vingerafdrukkenherkenningsstelsel. Havank is ondergebracht bij de dienst Internationale Politiesamenwerking (IPOL) van het KLPD. Op tien locaties bij regiokorpsen kunnen politiemedewerkers vinger- en handpalmafdrukken invoeren. Binnen elk korps kan Havank geraadpleegd worden voor identiteitsvaststelling.

Technisch rechercheur

Een technisch rechercheur doet onderzoek op plaatsen delict. Sinds de komst van forensisch assistenten beperken technisch rechercheurs zich voornamelijk tot complexere PD's. Technisch rechercheurs bestaan onder verschillende benamingen met verschillende competenties en bevoegdheden. Wij kiezen er in dit onderzoek voor om deze verschillende functionarissen met deze ene benaming aan te duiden.

Taakspecialisatie

Door de inzet van forensisch assistenten op standaard-PD's kan de capaciteit van de technisch rechercheurs worden benut voor complexere zaken. Dit duiden wij aan met taakspecialisatie.

Onderzoek naar de productiviteit van forensisch assistenten in 2010 gaf nog geen grote stijging te zien van het aantal bezochte standaard-PD's. Wel hebben de forensisch assistenten het werk van de technisch rechercheurs bij standaard-PD's overgenomen en richten de technisch rechercheurs

zich vrijwel geheel op de complexere zaken. Verder bleek uit het onderzoek dat forensisch assistenten in de praktijk een breder takenpakket hebben. Zij besteden niet al hun tijd aan het bezoeken van standaard-PD's maar ook aan ander werk dat aan hun taak is verbonden zoals het analyseren van andere binnengekomen sporen of het uitvoeren van forensisch onderzoek. Wij onderzoeken hoe deze stand van zaken zich verder heeft ontwikkeld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 presenteren we de onderzoeksaanpak met onderzoeksvragen en onderzoeksmethoden. In hoofdstuk 2 reconstrueren we eerst de wijze waarop het beleid rondom forensisch assistenten is vormgegeven. Daarna geven we de beleidslogica weer: de manier waarop de beoogde effecten van het aanstellen van forensisch assistenten met elkaar in verband staan. In hoofdstuk 3 bepalen we het aantal forensisch assistenten dat in de onderzoeksperiode is aangesteld en lichten hun taken toe. In hoofdstuk 4 laten we zien hoeveel standaard-PD's de forensisch assistenten bezoeken en op welke manier dit bijdraagt aan het oplossen van inbraken in woningen en bedrijven. Ook is aandacht voor het functioneren van de keten van veiligstellen van een spoor tot en met het al dan niet ophelderen van de inbraak. In hoofdstuk 5 komt een aantal aandachtspunten voor de inzet van forensisch assistenten aan de orde, waaronder de vraag of ze alle standaard-PD's moeten bezoeken of alleen de kansrijke en de vraag naar het type sporen dat ze zouden moeten veiligstellen. In hoofdstuk 6 worden de conclusies gepresenteerd: de belangrijkste bevindingen, de beantwoording van de afzonderlijke onderzoeksvragen en tenslotte de mate waarin de effecten van de beleidslogica inderdaad zijn opgetreden.

In bijlage 1 staat een overzicht van gebruikte documenten, in bijlage 2 een overzicht van geïnterviewden, in bijlage 3 de vragenlijst die we hebben uitgezet, in bijlage 4 een aantal relevante tabellen en in bijlage 5 een overzicht van de leden van de begeleidingscommissie.

1 Onderzoeksaanpak

In dit hoofdstuk geven we eerst de onderzoeksvragen weer. Daarna lichten we de onderzoeksaanpak toe met de verschillende onderzoeksmethoden.

1.1 Onderzoeksvragen

Dit onderzoek heeft twee hoofdvragen:

- Hoeveel forensisch assistenten worden ingezet en op welke manier?
- Welke bijdrage levert deze inzet aan de kwaliteit en efficiency van het forensisch-technisch PD-onderzoek en aan het oplossen van inbraken in woningen en bedrijven?

De hoofdvragen zijn geoperationaliseerd in de volgende onderzoeksvragen:

- 4 Hoe ziet de ontwikkeling van de aanstelling van extra forensisch assistenten in de periode van 2007 tot heden eruit?
- 5 Hoeveel forensisch assistenten (uitgedrukt in FTE's) zijn thans werkzaam bij de Nederlandse politiekorpsen, de FSO en de dienst IPOL van het KLPD?
- 6 Bij welke organisatieonderdelen en voor welke taken worden zij ingezet?
- 7 Hoeveel uren van hun aanstelling zijn forensisch assistenten aan het werk op – of ten behoeve van forensisch-technisch onderzoek voor – standaard-PD's?
- 8 Zijn in de onderzochte periode alle PD's van woninginbraken en van bedrijfsinbraken door forensisch assistenten bezocht? Zo nee, waarom is dat niet het geval geweest?
- 9 Zo ja, in hoeverre heeft dat bijgedragen aan de kwaliteit en de resultaten in de opsporing van zaken met een standaard-PD?
- 10 Hoe wordt de inzet van de forensisch assistenten vorm gegeven en ingebed binnen de politieorganisatie?
- 11 Wat zijn de ervaringen van de betrokkenen (forensisch assistenten, tactisch recherche, FSO, KLPD, Officieren van Justitie) met de inzet van de extra forensisch assistenten?
- 12 Hoe beoordelen de betrokkenen de bijdrage die de extra forensisch assistenten leveren aan de kwaliteit en de efficiency van het forensisch-technisch PD-onderzoek? Is er volgens betrokkenen sprake van een meerwaarde van de inzet van forensisch assistenten voor de standaard-PD's en in indirecte zin voor complexere PD's?
- 13 Wat is de – kwaliteit van de – bijdrage die de extra forensisch assistenten leveren aan de oplossing van inbraken in woningen en bedrijven?
- 14 Is taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek gerealiseerd? En zo ja, in welke mate?
- 15 Wat kan van de ervaringen worden geleerd over de inzet van de forensisch assistenten binnen de opsporing?
- 16 Zijn er knelpunten en/of onvoorziene-ongewenste neveneffecten opgetreden door de aanstelling van forensisch assistenten?
- 17 Op welke manier kunnen eventueel ervaren knelpunten en/of onvoorziene-ongewenste neveneffecten weggenomen worden?
- 18 Wat is de meest efficiënte manier van de inzet van forensisch assistenten voor standaard-PD's?

- 19 Heeft de inzet van de forensisch assistenten geleid tot clusters van delicten, daders en dadergroepen?
- 20 Is de definitie van 'standaard-PD' gelijk gebleven in de afgelopen jaren?
- 21 Stromen de forensisch assistenten door naar andere functies?

1.2 Onderzoeksaanpak

In de aanpak van het onderzoek hebben we twee uitgangspunten gehanteerd. Het eerste uitgangspunt is dat we er voor kozen om alle korpsen – in casu de hoofden forensische opsporing – te bevragen, en niet met een steekproef te werken. Ervaring uit eerder onderzoek naar de inzet van forensisch assistenten² leerde dat met een steekproef onvoldoende zekerheid kan worden verkregen over het landelijke beeld. Het tweede belangrijke uitgangspunt is dat we minder hebben geleund op kwantitatieve informatie uit de registratiesystemen van de korpsen dan het eerdere onderzoek. Deze bleek in dat onderzoek onvoldoende eenduidig. We hebben daarom de hoofden forensische opsporing gevraagd om benodigde kwantitatieve informatie op te geven en waar nodig een inschatting te maken. Ook hebben we veel ruimte gegeven aan het kwalitatieve oordeel van de respondenten over de inzet van forensisch assistenten.

Het onderzoek bestond uit drie onderdelen:

- 1 Documentatieonderzoek
- 2 Schriftelijke vragenlijst
- 3 Interviews

Documentatieonderzoek

De belangrijkste bestudeerde documenten zijn de beleidsstukken van de betrokken ministeries, de Politie en het Openbaar Ministerie. Daarnaast zijn kwantitatieve gegevens verzameld van het ministerie van Veiligheid en Justitie, het NFI, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de hoofden forensische opsporing, de Raad van Hoofdcommissarissen en de Politieacademie. Tenslotte is gebruik gemaakt van onderzoeksrapporten op gebied van forensische opsporing, in het bijzonder de twee onderzoek naar de gevolgen van de inzet van forensisch assistenten uit 2006 (Heijmen et al³) en 2010 (Goedvolk et al). In bijlage 1 hebben we een overzicht van de gebruikte documenten opgenomen.

Schriftelijke vragenlijst

Een schriftelijke vragenlijst hebben we uitgezet bij de hoofden forensische opsporing van de korpsen. Deze is per e-mail verstuurd. We hebben hun e-mailadressen gekregen van vtsPN⁴. Het gaat om 18 hoofden forensische opsporing. De 25 oorspronkelijke korpsen zijn in een transitieproces als gevolg van de vorming van de Nationale Politie: vanaf 1 januari 2013 is er één korps Nationale Politie met 10 regionale eenheden. Een deel van de korpsen wordt al

Noot 2 Goedvolk, M., Grift, M.C. van de, Huitink, B. (2010). Onderzoek productiviteit forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

Noot 3 Heijmen, T., Jongebreur, L.P.W., Everwijn, H., Goedvolk, M.R. (2006). Uitbreiding Forensische Opsporing. De ketengevolgen van uitbreiding met 500 forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

Noot 4 vtsPN is de voorziening tot samenwerking Politie Nederland, waarbinnen het landelijke programma forensische opsporing liep.

vertegenwoordigd door één hoofd forensische opsporing, vooruitlopend op de regionale eenheden. In onderstaande tabel staan de oorspronkelijke 25 korpsen en daarachter de 18 korpsen zoals tijdens de looptijd van het onderzoek vertegenwoordigd door 18 hoofden forensische opsporing. In dit onderzoek spreken we nog over korpsen.

Tabel 1.1 Oude korpsindeling en korpsindeling zoals gebruikt in dit onderzoek

Korpsen volgens oude situatie	Korpsen zoals in dit onderzoek gebruikt
Groningen	Noord-Nederland (NN)
Friesland	Noord-Nederland (NN)
Drenthe	Noord-Nederland (NN)
IJsselland	IJsselland (IJL)
Twente	Twente (TW)
Noord- en Oost-Gelderland	Noord- en Oost-Gelderland (NOG)
Gelderland-Midden	Gelderland-Midden en –Zuid (GMZ)
Gelderland-Zuid	Gelderland-Midden en –Zuid (GMZ)
Utrecht	Utrecht (UT)
Noord-Holland-Noord	Noord-Holland (NH)
Zaanstreek-Waterland	Noord-Holland (NH)
Kennemerland	Noord-Holland (NH)
Amsterdam-Amstelland	Amsterdam-Amstelland (AA)
Gooi en Vechtstreek	Flevoland en Gooi en Vechtstreek (GVF)
Haaglanden	Haaglanden (HL)
Hollands-Midden	Hollands Midden (HM)
Rotterdam-Rijnmond	Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (RRZHZ)
Zuid-Holland-Zuid	Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (RRZHZ)
Zeeland	Zeeland (ZL)
Midden- en West-Brabant	Midden- en West-Brabant (MWB)
Brabant-Noord	Brabant-Noord (BN)
Brabant-Zuidoost	Brabant-Zuidoost (BZO)
Limburg-Noord	Limburg-Noord (LN)
Limburg-Zuid	Limburg-Zuid (LZ)
Flevoland	Flevoland en Gooi en Vechtstreek (GVF)

Bron: vtsPN

In dit onderzoek gaat het dus steeds om 18 korpsen en 18 hoofden forensische opsporing. Als onder tabellen staat N=18 dan hebben te maken met een reactie van alle respondenten: een landelijk beeld van de forensische opsporing.

De schriftelijke vragenlijst bestond uit vragen over de volgende onderwerpen:

- Aantallen FTE's, werving, uitstroom.
- Taken en tijdsbesteding van forensisch assistenten.
- Oordeel over diverse aspecten van het werk van forensisch assistenten.
- Knelpunten en aanbevelingen.

De respons was 100%. Na bestudering van de ingestuurde vragenlijst zijn alle hoofden forensische opsporing telefonisch benaderd om een nadere toelichting te geven op de gegeven antwoorden. Ook aan dit onderdeel hebben alle hoofden forensische opsporing meegedaan.

De vragenlijst is opgenomen in bijlage 3. De namen van de respondenten op de vragenlijst zijn te vinden in bijlage 2.

Interviews

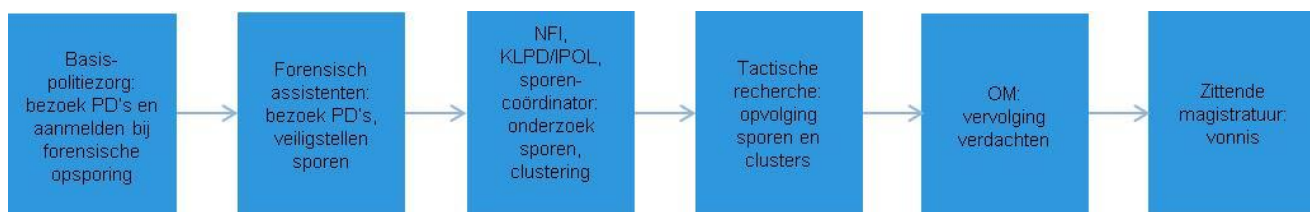
We hebben interviews gehouden met 38 personen die betrokken zijn bij het werk en de inzet van forensisch assistenten. De meeste interviews zijn *face to face* gehouden, een deel telefonisch. We zijn gestart met een aantal verkennende interviews bij het korps Noord-Holland-Noord. Daarna hebben we er voor gekozen om binnen drie korpsen meerdere interviews te houden om zo een integraal beeld te krijgen van de inzet van forensisch assistenten binnen het korps. We hebben binnen deze korpsen onder meer gesproken met forensisch assistenten, sporencoördinatoren, technisch rechercheurs en/of tactisch rechercheurs. Het gaat om de korpsen IJsselland, Haaglanden en Brabant Zuidoost. Er is voor deze korpsen gekozen om verschillende delen van het land te bestrijken en omdat één van de korpsen – Haaglanden – zijn forensisch assistenten meesttijds alleen DNA- en vingerafdruksporen laat veiligstellen, terwijl de andere korpsen de forensisch assistenten ook inzetten voor schoen- en werktuigsporen.

Daarnaast hebben we interviews gehouden met vertegenwoordigers van organisaties buiten korpsen, waaronder:

- Officieren van Justitie
- Politiefunctionarissen die op landelijk niveau de forensische opsporing vormgeven of bezig zijn met woninginbraken en High Impact Crimes
- De Politieacademie
- De dienst IPOL van het KLPD
- Het NFI

Doel van de variëteit aan geïnterviewden is enerzijds een beeld te krijgen van de meerwaarde van forensisch assistenten van operationeel tot strategisch niveau – een verticaal beeld – en anderzijds een beeld te krijgen van de keten van inbraken: van melding van inbraak tot en met justitieel traject – een horizontaal beeld. De keten ziet er schematisch als volgt uit:

Figuur 1.1 De keten van inbraak: van melding tot vonnis

Bron: DSP-groep

Voor een volledig overzicht van geïnterviewden verwijzen we naar bijlage 2.

2 Beleidsreconstructie en –logica

In dit hoofdstuk reconstrueren we eerst hoe het beleid om forensisch assistenten aan te stellen vorm heeft gekregen: een beleidsreconstructie. We besteden zowel aandacht aan aantallen als aan de inhoudelijke taakinvulling van forensisch assistenten. We hebben het kort over de toekomstige plaats van forensisch assistenten in de forensische opsporing. Daarna stellen we een beleidslogica op: we brengen de verschillende beoogde effecten van het aanstellen van forensisch assistenten met elkaar in verband en geven daar een inhoudelijke toelichting op. De beleidslogica komt terug in de conclusie van dit onderzoek. Daarin bepalen we in hoeverre de beoogde resultaten bereikt zijn.

2.1 Beleidsreconstructie

In de Schiedammer Parkmoord van juni 2000 wordt na een groot opsporingsonderzoek een onschuldige veroordeeld voor moord. Het evaluatieonderzoek van deze zaak – de Commissie Posthumus – wijst uit dat dit het gevolg is van onzorgvuldigheden en beoordelingsfouten⁵. De minister van Justitie geeft de Politie en het Openbaar Ministerie opdracht om de aanbevelingen van Posthumus uit te werken in een Programma Versterking Opsporing en Vervolgging (PVOV).

Introductie standaard plaatsen-delict

Openbaar Ministerie, Politie en Nederlands Forensisch Instituut (NFI) beschrijven in het rapport dat de basis legt voor het PVOV de consequenties voor het forensische werkveld. Eén van de verbeterpunten is het maken van onderscheid in verschillende soorten plaatsen-delict (PD's). Voortaan moet onderscheid gemaakt worden tussen standaard-PD's, maatwerk-PD's, maatwerk-plus-PD's en calamiteiten-PD's. Op de verschillende PD's treden specialisten met verschillende opleiding en ervaring op⁶.

Een standaard-PD definiëren Openbaar Ministerie, Politie en NFI als volgt:

De plaats waar een delict heeft plaatsgevonden dat kan worden geclassificeerd als 'veel voorkomend'. Op een standaard-PD gaat het primair om het verzamelen van sporen, die bij aantreffen rechtstreeks kunnen leiden tot identificatie van de verdachte. Het gaat dan met name om het zoeken naar sporen van DNA en vingerafdrukken (dacty).

Noot 5 Formulering aangetroffen in: Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005). Versterking opsporing en vervolging naar aanleiding van het evaluatierapport van de Schiedammer parkmoord.

Noot 6 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005)

Wat veelvoorkomende delicten zijn lichten de auteurs niet toe. Brandhof (2007, p. 7) omschrijft veelvoorkomende criminaliteit als: “[...] een verzamelnaam voor massaal voorkomend strafbaar gedrag dat, vooral vanwege de massaliteit, hinderlijk is of onveiligheidsgevoelens van burgers bevordert. Het gaat voornamelijk om geweld in de publieke ruimte, diefstal en vernielingen. De meest voorkomende soorten zijn: inbraak, fietsdiefstal, autodiefstal, zakkenrollerij, vernielingen, vandalisme, mishandeling en bedreiging.⁷” Duidelijk is dat het een zeer groot aantal soorten delicten betreft, zonder dat een precieze afbakening wordt gegeven.

Openbaar Ministerie, Politie en NFI merken op dat door gebrek aan mankracht de Politie niet toekomt aan onderzoek op een groot deel van de standaard-PD's. Onderzoek is daar juist wel van belang omdat daardoor rechtstreeks veel meer zaken zouden kunnen worden opgelost. Tevens zou een grotere hoeveelheid forensische informatie kunnen worden gegenereerd, die het mogelijk maakt om clusters op te bouwen van bij elkaar horende delicten, daders en dadergroepen⁸.

Extra personele capaciteit – forensisch assistenten

Openbaar Ministerie, Politie en NFI geven aan dat, om de ambities ten aanzien van de forensische opsporing te realiseren, extra personele capaciteit nodig is. Die kan niet uit de bestaande formatie geput worden, omdat dat nog meer ten koste gaat van onderzoek op standaard-PD's. Daarom vragen ze om een uitbreiding van 500 medewerkers bij de Politie om alle werkzaamheden, “[...] van standaard tot maatwerk-plus-PD's [...]” (Openbaar Ministerie, Politie en NFI, 2005, p. 38) te kunnen uitvoeren. Daarbij merken ze op dat als er meer PD's worden bezocht en meer sporen worden geregistreerd, dat zal leiden tot een verhoogd werkaanbod in de gehele strafrechtketen.

Voor onderzoek op standaard-PD's introduceren ze vervolgens de functie van forensisch assistent. Daarbij benoemen Openbaar Ministerie, Politie en NFI de volgende uitgangspunten:

- Voor het zoeken en veiligstellen van uitsluitend DNA en vingerafdrukken op een standaard-PD zijn geen breed opgeleide specialisten nodig.
- De assistent zal lager ingeschaald zijn, omdat zowel zijn vooropleiding als zijn opleiding voor de specifieke werkzaamheden beperkt kunnen zijn.
- Het werk wordt zo georganiseerd dat er ruimte is om op een standaard-PD meer te doen dan uitsluitend een onderzoek naar DNA en vingerafdrukken als daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld als sprake is van seriematige criminaliteit. Dan kan besloten worden een breder opgeleide specialist naar de PD te sturen die ook andere sporen veilig stelt, bijvoorbeeld sporen van breekwerktuigen of schoensporen.

In de tekst vermelden de auteurs elders dat het gaat om het “[...] versterken en uitbreiden van de technische recherche zodat ook alle standaard PD's kunnen worden onderzocht (p. 40)⁹.” Er wordt hier dus melding gemaakt van *alle* standaard-PD's.

Noot 7 Brandhof, van den M. (2007). Veelvoorkomende criminaliteit. Casestudie ten behoeve van het project veiligheid. Den Haag: WRR.

Noot 8 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

Noot 9 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

Andere maatregelen forensische opsporing

Naast de introductie van verschillende soorten PD's en de daarmee samenhangende functie van forensisch assistenten worden ook twee samenwerkingsverbanden geïntroduceerd. Ten behoeve van maatwerk-plus-PD's zullen korpsen zes bovenregionale samenwerkingsverbanden organiseren. Daarnaast geven de auteurs aan dat versneld overgegaan moet worden tot het vormen van zes FSO's: samenwerkingsverbanden onder de noemer Forensische Samenwerking in de Opsporing. Een FSO moet een gemeenschappelijk frontoffice zijn van en voor Politie en NFI ten behoeve van de intake en begeleiding van werkzaamheden rond sporenonderzoek. Doelstelling is optimalisatie van de ketensamenwerking.

Van de uitbreiding van 500 medewerkers zijn er 84 nodig voor de werkzaamheden in de FSO's en in de, wat dan heet, bovenregionale shared service voorzieningen (BFSC's)¹⁰.

Kosten

De kosten voor het uitbreiden van de technische recherche met 500 medewerkers vormen het grootste deel van een bedrag van € 32 mln. dat voor de Politie gevraagd wordt voor deze 'Brede Kwaliteitsontwikkeling Forensische Opsporing'¹¹. Daarbij merken de auteurs op dat de kosten misschien niet rechtstreeks aan de aanbevelingen van Posthumus gerelateerd kunnen worden, maar dat ze er wel onlosmakelijk mee samen hangen. Alle onderdelen van de versterking zijn nodig om tot een samenhangend en geïntegreerd stelsel van aanpak van het forensisch werk te komen (40).

Openbaar Ministerie, Politie en NFI merken tenslotte op dat nog niet is doorgerekend welke keteneffecten – buiten Politie en NFI – zullen gaan optreden als gevolg van het onderzoeken van alle PD's, maar dat verwacht mag worden dat het aantal opgeloste zaken daardoor aanzienlijk zal toenemen¹².

Gevolgen voor de keten

De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie laten in 2006 onderzoek doen naar de ketengevolgen van het aannemen van 500 forensisch assistenten¹³. Dat onderzoek levert de volgende voorspellingen op (Heijmen, Jongebreur, Everwijn en Goedvolk, 2006, pp. 8-11):

- De Politie krijgt te maken met een hogere instroom van te onderzoeken en te interpreteren sporen. De aanname is dat van de 500 FTE ongeveer 100 FTE zullen moeten worden ingezet voor het opvolgen van de instroom van sporen bij de korpsen.
- De technisch rechercheurs hoeven zich niet meer bezig te houden met standaard PD's en kunnen zich daardoor meer richten op forensisch onderzoek op maatwerk- en maatwerk-plus PD's of op andere werkzaamheden. Daarom kan bij de technisch rechercheurs tot 120 FTE worden vrijgesteld van forensisch onderzoek op standaard-PD's.

Noot 10 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

Noot 11 Het bedrag is een onderdeel van een totaalbedrag voor forensische opsporing waarin ook bedragen zijn inbegrepen voor het Openbaar Ministerie en het NFI.

Noot 12 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005). Versterking opsporing en vervolging naar aanleiding van het evaluatierapport van de Schiedammer parkmoord.

Noot 13 Heijmen, T., Jongebreur, L.P.W., Everwijn, H., Goedvolk, M.R. (2006). Uitbreiding Forensische Opsporing. De ketengevolgen van uitbreiding met 500 forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

- Bij het NFI en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) treedt er bijna een verdubbeling op van de instroom van sporen¹⁴.
- De tactische recherche krijgt meer opsporingsindicaties die opgevolgd moeten worden, en dat leidt tot een extra capaciteitsbehoefte. Er is ongeveer 30 extra FTE aan tactische recherche nodig.
- Het Openbaar Ministerie krijgt meer zaken aangeleverd door de Politie. Het aantal zaken dat het Openbaar Ministerie moet behandelen stijgt met 1.700 zaken per jaar.
- De zittende magistratuur krijgt ook te maken met een verhoogde instroom: tot 1.400 zaken per jaar. Dienst Justitiële Inrichtingen en het Centraal Justitieel Incassobureau krijgen dan ook te maken met een stijging van het aantal vrijheidsstraffen – in de loop van de tijd voor ongeveer 600 personen per jaar, een stijging van 165 celjaren per jaar.

De conclusie uit het onderzoek is dat de uitbreiding met 500 FTE forensisch assistenten pas effect heeft als ook de ketenpartners uitbreiden.

In een overleg tussen het Korpsbeheerdersberaad en de minister van BZK in september 2007 wordt afgesproken dat het binnen de 500 FTE ook om mensen mag gaan die ingezet worden voor het opvolgen van de toegenomen instroom van sporen materiaal. Het gaat dan om taken binnen de forensische opsporing op het gebied van administreren, analyseren en coördineren¹⁵.

In hetzelfde overleg spreken de partijen af dat de forensisch assistenten gelijkmatig, in vier tranches, binnen dienen te komen. De periode waarin dit moet gebeuren wordt vastgesteld op 2008-2011: 125 per jaar¹⁶.

Kabinetsbeleid

De forensisch assistenten komen in het beleidsprogramma van het kabinet Balkenende IV terecht: “[e]r komen 500 ‘forensische assistenten’ bij de politie, die vooral bij inbraken in woningen en bedrijven sporenonderzoek doen. Daardoor zullen meer daders worden gevonden, bijvoorbeeld wanneer zij DNA achterlieten op de plaats van het delict. Doelstelling is het ophelderingspercentage te verhogen met 15% in 2010. (p. 65)¹⁷” De delicten waar de forensisch assistenten zich op richten worden door het kabinet dus toegespitst op woning- en bedrijfsinbraken. Dit kunnen we zien als een operationalisatie van het begrip standaard-PD. Er wordt niet uitputtend benoemd welke sporen worden veiliggesteld, maar DNA wordt wel als voorbeeld genoemd. Verder wordt een kwantitatief doel gesteld: het ophelderingspercentage moet omhoog. Er wordt echter verzuimd te zeggen ten opzichte van welk jaar dat moet worden gerealiseerd.

In de najaarscirculaire 2007 van het ministerie van BZK aan de korpsen, het KLPD en de Politieacademie¹⁸ worden de afspraken uitgewerkt. Het gaat nu om sporenonderzoeken bij

Noot 14 Bij het NFI gaat het om DNA-sporen bij het KLPD om vingerafdruksporen.

Noot 15 Aangetroffen in: Korpsbeheerdersberaad. Verdeling 500 forensisch medewerkers over de korpsen. Oplegnotitie. 18 april 2009.

Noot 16 Korpsbeheerdersberaad (2009).

Noot 17 Ministerie van Algemene Zaken (2007). Samen werken, samen leven. Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011. Den Haag: ministerie van Algemene Zaken.

Noot 18 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Najaarscirculaire 2007 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 18 oktober 2007.

inbraken in woningen, bedrijven en auto's. De benaming is 'forensisch medewerkers'. Doelstelling is dat het "[...] mogelijk wordt om alle standaard plaatsdelicten [...] (p. 7)" te bezoeken. Er wordt afgesproken dat het KLPD geen deel van de middelen ontvangt omdat het geen standaard-plaatsen delict bezoekt. Eind 2011 moeten de forensisch medewerkers zijn aangesteld. Als korpsen het vereiste aantal niet behalen wordt minder geld verstrekt. In overleg met de korpsbeheerders is dat vastgesteld op € 60.000,- per niet gerealiseerde FTE. In de najaarscirculaire staat een overzicht van welke bedrag per korps over de jaren 2007-2011 ter beschikking zal worden gesteld. Voor alle korpsen gezamenlijk gaat het per jaar om:

- 2007: € 3,1 mln.
- 2008: € 3,1 mln.
- 2009: € 12,5 mln.
- 2010: € 21,2 mln.
- 2011: € 30,0 mln.

In een brief waarin de Tweede Kamer wordt geïnformeerd over het project *Veiligheid begint bij Voorkomen* (Minister van Justitie et al, 2007)¹⁹ wordt over het aanstellen van de forensisch assistenten gezegd dat dit specifiek gaat om de aanpak van inbraken in woningen en bedrijven, maar tegelijkertijd dat het gaat om sporenonderzoek op alle standaard-plaatsen delict.

Concretisering Raad van Hoofdkommissarissen

De Raad van Hoofdkommissarissen stelt in 2009 een advies op aan het Korpsbeheerdersberaad over het verdelen van 500 FTE forensisch medewerkers over de regiokorpsen en over verschillende functies²⁰. In het advies worden de benamingen 'forensisch assistenten' en 'forensisch medewerkers' door elkaar gebruikt. De zinnen uit het beleidsprogramma van het kabinet worden herhaald. Daarna voegt de Raad van Hoofdkommissarissen toe dat meer daders moeten worden opgespoord aan de hand van DNA en vingerafdrukken. Er wordt dus toegespitst op DNA en vingerafdrukken, zoals Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005) dat ook deden. De Raad van Hoofdkommissarissen heeft het over standaard-PD's "[...] zoals bijvoorbeeld bij inbraken in woningen en bedrijven." Daarnaast geeft de Raad van Hoofdkommissarissen aan dat het ophelderingspercentage in 2010 gestegen moet zijn met 15% *ten opzichte van 2002* [cursivering auteurs]²¹.

De Raad van Hoofdkommissarissen maakt de volgende aantekeningen in zijn advies:

- De 500 FTE worden extern geworven
- De financiering bouwt als volgt op:
 - 2008: € 7,5 mln.
 - 2009: € 15 mln.

Noot 19 De ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor Jeugd en gezin, voor Wonen, werken en integratie en de staatssecretarissen van Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Naar een veiliger samenleving. Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Kst-28684-119. Den Haag, 6 november 2007.

Noot 20 Korpsbeheerdersberaad. Verdeling 500 forensisch medewerkers over de korpsen. Oplegnotitie. 18 april 2009. In dit advies van de Raad van Hoofdkommissarissen aan het Korpsbeheerdersberaad staat dat het ministerie van BZK akkoord is indien het Korpsbeheerdersberaad akkoord is.

Noot 21 Korpsbeheerdersberaad (2009).

- 2010: € 22,5 mln.
- 2011: € 30,0 mln.
- Met ingang van 2012 wordt structureel € 32,5 mln. beschikbaar gesteld.
- Van de 500 wordt 95 FTE ingezet voor het opvolgen van sporen.
- Van de 95 wordt 50 FTE ingezet binnen zeven Bovenregionale Forensische Service Centra (BFSC's): shared service samenwerkingsverbanden op het gebied van forensische opsporing van een cluster van korpsen.
- Van de 50 FTE wordt 22 FTE ingezet ten behoeve van het geautomatiseerd vingerafdrukkenherkenningssysteem Havank. Het KLPD wordt meegenomen in de afspraken.
- Van de overige 405 FTE wordt ongeveer 21 FTE als meewerkend coach ingezet.
- De Raad van Hoofdcommissarissen geeft aan dat met deze taakverdeling het mogelijk moet zijn om: “[...] alle daarvoor in aanmerking komende standaard ‘plaatsen delict’ daadwerkelijk te bezoeken de hieruit resulterende sporen op te volgen.²²” Waar de bewindspersonen uit het kabinet Balkenende IV dus spreken van alle standaard-PD's, spreekt de Raad van Hoofdcommissarissen van *alle daarvoor in aanmerking komende* standaard-PD's [cursivering auteurs].

Het voorgaande leidt tot een overzicht van functiebenamingen, bijbehorende salarisschalen en aantallen FTE's. We hebben het samengevat in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Overzicht onderverdeling regeling forensisch assistenten in functies, salarisschalen en FTE's

Onderdeel	Benaming	Salarisschaal	Aantal FTE
Frontoffice	FO-assistenten	5/6	384
	Leiding / coaching	8	21
Backoffice	Sporencoördinatie	7	18
	Sporenanalyse	8	18
	Sporenadministratie	5	9
BFSC	Forensisch adviseur	9	21
	Administratief medewerker	5	7
Havank	Materiedeskundige (BFSC)	8	7
	Recherche-assistent (BFSC)	6	7
	Sporenanalyse KLPD (centraal)	7	8
Totaal			500

Bron: Korpsbeheerdersberaad. Verdeling 500 forensisch medewerkers over de korpsen. Oplegnotitie. 18 april 2009.

Ook geeft de Raad van Hoofdcommissarissen aan hoeveel FTE elk korps per onderscheiden functie dient aan te nemen.

Noot 22 Korpsbeheerdersberaad (2009).

Taakhoud en inschaling

In opdracht van de Strategische beleidsgroep forensische opsporing (SBG-FO)²³ kijkt de Expertgroep forensische opsporing-organisatie (EGFO-O) begin 2009 naar de taakhoud en functiewaardering van de forensisch assistent²⁴. De Expertgroep oppert de mogelijkheid dat forensisch assistenten naast DNA en vingerafdrukken ook schoen- en werktuigsporen zouden moeten kunnen meenemen. Daarnaast constateren ze dat veel forensisch assistenten een schaal hoger worden aangenomen dan in de financiering vanuit het ministerie de bedoeling was – namelijk schaal zes in plaats van schaal vijf. Dat zou nodig zijn omdat ze in schaal vijf niet zelfstandig naar PD's toe zouden mogen – iets dat wel gewenst is door de korpsen. Overigens blijkt later dat in de praktijk alle forensisch assistenten zelfstandig PD's bezoeken – ook de assistenten in schaal vijf.

Opleiding

Voor de opleiding van forensisch assistenten voorziet de Politieacademie in drie cursussen – kernopgaven – met verschillende inhoud, studiebelasting en met verschillende toelatingsvereisten. In tabel 2.2 vatten we ze samen.

Tabel 2.2 Overzicht opleidingsaanbod Politieacademie voor forensisch assistenten

Kernopgave	Soort sporen	Zelfstandigheid op PD	Studielast (aantal studiebelastinguren)	Minimaal vereist opleidingsniveau
Kernopgave 24.4.06: assisteren bij forensisch onderzoek	DNA en dacty	Niet zelfstandig	84	Diploma assistent politiemedewerker (niveau 2: VMBO of MBO-2) of diploma basispolitiezorg
Kernopgave 34.4.02: beperkt forensisch onderzoek bij vooraf benoemde delicten	Diverse sporen, zoals dacty-, DNA-, schoen- en werktuigsporen	Zelfstandig	196	Diploma Politiemedewerker (niveau 3: MBO-3) of diploma basispolitiezorg
Kernopgave 34.4.03: volledig forensisch onderzoek bij veel voorkomende delicten	Diverse sporen, zoals dacty-, DNA-, schoen- en werktuigsporen	Zelfstandig	308	Kernopgave 34.4.02

Bron: www.politieacademie.nl, geraadpleegd in week 48, 2012

Noot 23 In de SGB-FO zitten vertegenwoordigers van de regiopolitie, het KLPD, het Openbaar Ministerie, het NFI en de Politie Nederland/Nederlands Politie Instituut.

Noot 24 Expertgroep forensische opsporing-organisatie. Verhouding taakhoud met functiewaardering in relatie met inzet forensische assistent op taakgebieden DNA en dactyloscopie als "bottom-line" van functionaliteit. Concept 2. 12 januari 2009.

Waar de eerste kernopgave dus opleidt tot niet-zelfstandig PD-onderzoek naar DNA en vingerafdrukken, leiden de twee andere kernopgaven op tot zelfstandig PD-onderzoek naar DNA, vingerafdrukken, schoen- en werktuigsporen.

Prioritering Politie en Openbaar Ministerie

In 2011 benoemt de minister van Veiligheid en Justitie de aanpak van delicten met een hoge impact op slachtoffers – High Impact Crime – tot een landelijke prioriteit voor de Politie voor de periode 2011-2014²⁵. Woninginbraken horen daar bij. Aanleiding is de constatering van de Politie in 2010 dat het aantal woninginbraken opvallend stijgt. De oorzaak zou liggen bij het feit dat het bedrijfsleven extra investeert in beveiliging, waardoor criminelen overstappen op woninginbraken²⁶. Vanaf 2012 is criminaliteit met een grote impact op het slachtoffer, waaronder woninginbraken, een beleidsprioriteit voor het Openbaar Ministerie²⁷. Daarvóór zijn woninginbraken landelijk geen beleidsprioriteit voor het Openbaar Ministerie, hetgeen volgens het Openbaar Ministerie niet wil zeggen dat woninginbraken niet als ernstig misdrijf werden gezien waar Politie en Openbaar Ministerie, bij voldoende opsporingsindicaties en voldoende rechnercapaciteit, tegen optraden²⁸. Op regionaal niveau zijn woninginbraken soms wel als prioriteit benoemd, bijvoorbeeld in de driehoek of in afzonderlijke politiedistricten.

De impact op het slachtoffer is een uitgangspunt in het beleid rondom High Impact Crime. Naast de impact van het delict speelt de aandacht die de Politie aan de zaak geeft een rol in de beleving van het slachtoffer. In het onderzoek (Heijmen et al, 2006) voor de ministeries van BZK en Justitie wordt de verwachting uitgesproken dat de inzet van forensisch assistenten leidt tot een hogere klanttevredenheid en waardering voor politiewerkzaamheden. Dat zou komen omdat de forensisch assistenten op bijna alle standaard-PD's komen en er meer zaken worden opgehelderd.

Toekomst forensisch opsporing

Met de vorming van de Nationale Politie gaat vanaf 2013 de inrichting van de forensische opsporing in de hele politieorganisatie veranderen. Doel is een verschuiving naar hoger opgeleide en breder inzetbare medewerkers. Daarom verkleint de formatie aan forensisch assistenten ten opzichte van technisch rechercheurs. De hernieuwde inrichting van de forensische opsporing gaat gepaard met een zogenaamde efficiencykorting van 15% voor de gehele formatie van de forensische opsporing, die bereikt wordt door met name het aantal forensisch assistenten te verminderen. De verhouding tussen breed en beperkt inzetbare medewerkers moet in alle regio's 80-20 worden. In een fictieve eenheid forensische opsporing met 100 FTE aan medewerkers zijn er in 2012 36 FTE aan forensisch assistenten. In 2015 zouden dit er nog maar 12 moeten zijn²⁹.

Noot 25 Minister van Veiligheid en Justitie. Politie. Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Kst-29628-256. Den Haag, 2 mei 2011.

Noot 26 Ministerie van Veiligheid en Justitie (2011). Jaarverslag Nederlandse Politie 2010. Den Haag: ministerie van Veiligheid en Justitie.

Noot 27 Openbaar Ministerie (2012). Perspectief op 2015. Den Haag: Openbaar Ministerie.

Noot 28 Bron: interviews Openbaar Ministerie.

Noot 29 Hulshof, M. Advies inrichting Forensische Opsporing namens programmamanager forensische opsporing. Versie 3.1. 9 maart 2012

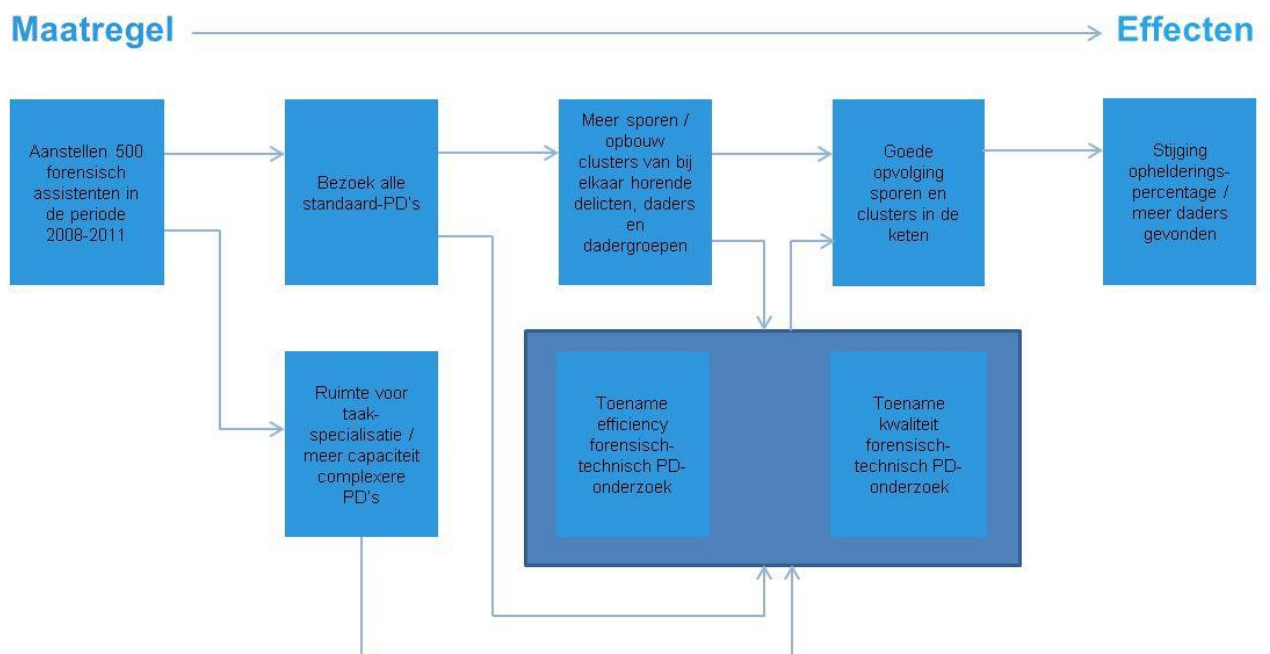
2.2 Beleidslogica

Het aanstellen van forensisch assistenten is een maatregel waarmee verschillende effecten beoogd werden. Maatregel en effecten vormen een zogeheten beleidslogica: geen wetenschappelijke theorie, maar een logische opeenvolging van maatregelen, activiteiten en beoogde effecten. Beleidslogica's zijn meestal niet expliciet uitgewerkt door degenen die ze hanteren. De vaak impliciete beleidslogica kan bovendien verschillen van partij tot partij en in de loop van de tijd veranderen. Als de logica onvoldoende aansluit bij de werkelijkheid, bestaat het risico dat de maatregel zijn effecten niet bereikt.

Om de effecten van het aanstellen van forensisch assistenten te bepalen hebben wij de beleidslogica – op basis van de beschikbare documenten en onderzoeksvragen – expliciet gemaakt. Daarbij beperken we ons tot de belangrijkste relaties in de beleidslogica. De beleidslogica gaat over de bijdrage van de forensisch assistenten ten behoeve van standaard-PD's. Daarbij worden ook de ondersteunende functies van leiding/coaching, sporencoördinatie, sporenanalyse en sporenadministratie betrokken. Ook spelen de activiteiten die door de Havank-medewerkers³⁰ een rol voor zover die betrekking hebben op standaard-PD's.

De activiteiten van Havank-medewerkers voor andere PD's en de activiteiten van forensisch adviseurs en hun administratief medewerkers hebben geen plaats in de beleidslogica. In deze rapportage komen hun activiteiten in de tekst slechts zijdelings aan bod.

Figuur 2.1 Beleidslogica maatregel-effecten aanstellen forensisch assistenten

Bron: DSP-groep

Noot 30 Medewerkers die bij korpsen en KLPD/IPOL ingezet worden voor onderzoek en analyse aan vingerafdrukken. Zie ook 2.1, noot 22.

De bovenste onderdelen van de beleidslogica zijn gedestilleerd uit de diverse stukken waarin het aanstellen van forensisch assistenten wordt uitgewerkt en toegelicht. De onderste onderdelen volgen uit de onderzoeksopzet van dit onderzoek. Ze hangen nauw samen met de onderdelen van de bovenste rij maar geven de effecten weer van het aanstellen van forensisch assistenten voor het geheel van de forensische opsporing. De beleidslogica is in de begeleidingscommissie van dit onderzoek bediscussieerd en op details aangevuld en uitgebreid tot het bovenstaande schema.

Aanstellen 500 forensisch assistenten in de periode 2008-2011

- Het aanstellen van 500 forensisch assistenten in de periode 2008-2011 moet – conform de verdeling van de Raad van Hoofdcommissarissen³¹ – voor deze beleidslogica genuanceerd worden tot het aanstellen van 384 FTE forensisch assistenten, 66 FTE leiding/coaching, sporencoördinatie, sporenanalyse en sporenadministratie en een niet exact bepaalde capaciteit Havank³².

Bezoek alle standaard-PD's

- Het bezoek van alle standaard-PD's is een doel dat een aantal maal gesteld wordt. De Raad van Hoofdcommissarissen doet de toevoeging dat het moet gaan om alle *daarvoor in aanmerking komende* standaard-PD's.
- Waar de definitie van een standaard-PD betrekking heeft op veelvoorkomende delicten, wordt de taak van forensisch assistenten, onder meer in het Beleidsprogramma Balkenende IV en daarna geciteerd door de Raad van Hoofdcommissarissen, ingeperkt tot vooral inbraken in woningen en bedrijven³³. In de najaarscirculaire 2007 worden daar inbraken in auto's aan toegevoegd³⁴.

Meer sporen / opbouw clusters van bij elkaar horende delicten, daders en dadergroepen

- De sporen die veiliggesteld worden door forensisch assistenten zijn op verschillende manieren bruikbaar. Ze kunnen direct leiden naar een verdachte. Dat gebeurt als een spoor overeenkomt met gegevens uit een verdachtendatabank. Voor DNA is dat de DNA-databank die ondergebracht is bij het NFI. Voor vingerafdrukken is dat Havank, ondergebracht bij het KLPD. Schoensporen en werktuigsporen kunnen niet gebruikt worden voor identificatie van een verdachte. In geval van deze sporen is het zaak aannemelijk te maken dat schoen of werktuig door de verdachte zijn gebruikt bij het plegen van het delict. Voor alle sporen geldt dat ze bruikbaar zijn omdat ze clusters van bij elkaar horende delicten, daders en dadergroepen kunnen opleveren. Clusters van delicten kunnen eraan bijdragen dat een verdachte niet voor één, maar voor meerdere delicten wordt gedagvaard en veroordeeld.

Noot 31 Korpsbeheerdersberaad. Verdeling 500 forensisch medewerkers over de korpsen. Oplegnotitie. 18 april 2009.

Noot 32 Niet exact bepaald in de zin dat we niet exact weten welk deel van de capaciteit ten goede komt aan sporen van standaard-PD's.

Noot 33 Ministerie van Algemene Zaken (2007). Samen werken, samen leven. Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011. Den Haag: ministerie van Algemene Zaken.

Noot 34 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Najaarscirculaire 2007 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 18 oktober 2007.

- Sporen hoeven niet onmiddellijk hun vruchten af te werpen – op een later moment kunnen ze alsnog naar een verdachte leiden. Politie, KLPD en NFI bewaren daarom sporen om ook op een later moment beschikbaar te zijn voor onderzoek en een mogelijke rechtsgang.

Sporen kunnen de politie verschillende diensten bewijzen in het opsporingsproces.

(1) Ten eerste kunnen ze dienen om bij een delict een verdachte te vinden. Dat noemen we opsporen. Een op de plaats van het delict gevonden spoor, bijvoorbeeld een vingerafdruk, kan worden vergeleken met gegevens uit de ‘bekende verdachtendatabank’. Komt het gevonden spoor voor in die databank, dan is daarmee ook een identiteit (want een ‘bekende verdachte’) gevonden bij het spoor – ervan uitgaande dat de databank geen fouten bevat.

(2) Sporen kunnen ook gebruikt worden voor het verstevigen van bewijs tegen een verdachte die niet al voorkomt in een databank. We spreken dan van aanvullend bewijs of stapelbewijs. De politie komt bijvoorbeeld tot een verdachte op basis van informatie van burgers. Als eenmaal een verdachte is aangehouden, kan de politie de op de plaats van het delict gevonden sporen (bijvoorbeeld DNA) vergelijken met kenmerken van de verdachte (in dit geval dus DNA). De sporen dienden dan niet om tot die bepaalde verdachte te komen maar helpen wel in het opsporingsproces omdat ze de bewijsvoering versterken.

(3) Sporen kunnen ook dienen om bij een dader een delict te vinden. Dat heet ‘case enrichment’. Als voor een bepaald delict een verdachte is aangehouden, kan de politie aan de hand van diens kenmerken (vingerafdrukken, DNA-profiel, signalement) in sporendatabanken zoeken naar onopgeloste delicten waarbij sporen zijn aangetroffen die overeenkomen met de kenmerken van deze persoon.

(4) Verder kunnen sporen ook nog dienen om onopgeloste delicten tot patronen aaneen te rijgen, zaken te clusteren. Immers, wanneer een bepaald spoor voorkomt bij verschillende delicten, kan dat een aanwijzing zijn dat deze feiten door een en dezelfde dader zijn begaan. Een serie straatroven waarbij hetzelfde signalement opduikt bijvoorbeeld, kan de politie zicht geven op een patroon in criminaliteit, hetgeen kan helpen bij het opsporen van de dader. Ook is het mogelijk om via ‘dubbelsporen’ delicten te groeperen. Daarmee bedoelen we het volgende. Indien bij een delict zowel een DNA als een vingerspoot is gevonden (‘dubbelspoor’), dan kan men zowel aan de hand van het DNA-spoor als aan de hand van het vingerspoot in sporendatabanken zoeken naar andere onopgeloste delicten waarbij die sporen zijn opgenomen en waarbij dus mogelijk dezelfde persoon als dader was betrokken. Via deze route kan men patronen in criminaliteit trachten bloot te leggen (bij elkaar horende delicten, en met elkaar opererende daders). We noemen deze vorm van criminaliteitsanalyse patroonherkenning.

Bron: Stol et al (2005, pp. 3-4)³⁵

Noot 35 Stol, W.Ph., Kop, N., Koppenol, P.A., Evers, F.C.M., Binnekamp, R. (2005). Eén spoor is geen spoor. Naar een landelijke sporendatabank voor informatiegestuurde opsporing. Apeldoorn: Politieacademie.

Goede opvolging sporen en clusters in de keten

- In de onderverdeling van functies binnen de 500 FTE is rekening gehouden met ondersteuning en opvolging binnen de forensische opsporing. Daartoe dient capaciteit voor leiding/coaching, sporencoördinatie, sporenanalyse en sporenadministratie, alsmede inzet voor Havank. Onder de opvolging van sporen in de keten scharen we ook het onderzoek van NFI aan DNA-sporen. Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005) werken niet uit wat de gevolgen zullen zijn van het aanstellen van forensisch assistenten voor het vervolg van de keten – tactische opsporing, het Openbaar Ministerie en de rechtsprekende macht. Wel zijn de auteurs zich hiervan bewust want schrijven dat meer sporen zal leiden tot een verhoogd werkaanbod in de gehele strafrechtketen³⁶. Heijmen et al (2006) berekenen de ketengevolgen nauwkeurig. Een goede opvolging van sporen en clusters in de keten is een tussenstap tussen het verzamelen van meer sporen en clusters en het komen tot ophelderen van delicten en het vinden van daders.

Stijging ophelderingspercentage / meer daders gevonden

- Het ophelderingspercentage is een cijfer dat door de Politie gehanteerd en geregistreerd wordt. Het geeft aan van welk deel van de geregistreerde misdrijven een verdachte bij de Politie bekend is. Het geeft niet aan of deze verdachte ook aangehouden is door de Politie, gedagvaard is door het Openbaar Ministerie of wat de beslissing van de rechter is geweest. CBS spreekt als ze het heeft over ophelderingspercentage van totaal aantal opgehelderde misdrijven als percentage van het totaal aantal geregistreerde misdrijven.
- Het Beleidsprogramma Balkenende IV spreekt de verwachting uit dat meer daders worden gevonden. In strafrechtelijke zin zou dit wijzen op verdachten waarvan wettig en overtuigend bewezen is dat zij het tenlastegelegde feit hebben gepleegd. Als doelstelling benoemt Balkenende IV echter het stijgen van het ophelderingspercentage³⁷.

Opgehelderde misdrijven

Misdrijven waarbij tenminste één verdachte bij de politie bekend is, ook al is deze voortvluchtig of ontkent hij/zij het strafbare feit te hebben gepleegd.

Geregistreerde misdrijven

Misdrijven, door de politie vastgelegd in een proces-verbaal van aangifte of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal.

Totaal aantal opgehelderde misdrijven als % van totaal aantal geregistreerde misdrijven

Aantal in het verslagjaar opgehelderde misdrijven in procenten van het aantal in hetzelfde verslagjaar geregistreerde misdrijven. De opgehelderde misdrijven in een verslagjaar kunnen misdrijven zijn die in een eerder jaar zijn geregistreerd. Daarom moet met de uitleg van het ophelderingspercentage voorzichtig worden omgegaan. In plaats van het percentage in één jaar kan beter de trend van het percentage worden bekeken.

Bron: CBS Statline, geraadpleegd week 43 2012

Noot 36 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

Noot 37 Ministerie van Algemene Zaken (2007). Samen werken, samen leven. Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011. Den Haag: ministerie van Algemene Zaken.

Ruimte voor taakspecialisatie/meer capaciteit voor complexere PD's

- Omdat forensisch assistenten standaard-PD's voor hun rekening gaan nemen, kunnen technisch rechercheurs zich richten op complexere-PD's. Maatwerk-PD's moeten worden bezocht worden door goed opgeleide en gecertificeerde medewerkers. Voor maatwerk-plus-PD's en calamiteiten-PD's gelden hogere vereisten³⁸. De focus op complexere PD's noemen wij hier taakspecialisatie.
- Goedvolk et al onderzochten in 2010 de productiviteit van forensisch assistenten. Zij constateren dat er op dat moment niet zozeer sprake is van het bezoek van meer standaard-PD's en het insturen aan het NFI van meer DNA-sporen veiliggesteld bij inbraken, maar dat er wel een grote stijging is van aangevraagd sporenonderzoek bij onder meer het NFI. Dat duidt erop dat door de komst van forensisch assistenten de technisch rechercheurs meer tijd hebben voor maatwerk en maatwerk-plus-zaken.
De onderzoekers spreken van een substitutie-effect: het bezoek van standaard-PD's dat voorheen door technisch rechercheurs wordt gedaan, is overgenomen door forensisch assistenten. We bekijken of dit nog steeds opgaat.

Toename efficiency forensisch-technisch PD-onderzoek

- De efficiency van forensisch-technisch PD-onderzoek omschrijven wij als de mate waarin forensisch-technisch PD-onderzoek in beperkte tijd en tegen beperkte middelen kan worden uitgevoerd.
- Om de efficiency te bepalen moet zowel worden gekeken naar het onderzoek van standaard-PD's als het onderzoek van complexere PD's.

Toename kwaliteit forensisch-technisch PD-onderzoek

- De kwaliteit van forensisch-technisch PD-onderzoek omschrijven wij als de bruikbaarheid van forensisch-technisch PD-onderzoek voor opvolging in de keten. De kwaliteit kan onder meer uitgedrukt worden door het aantal geschikte sporen dat wordt aangeboden aan NFI en KLPD.
- De kwaliteit wordt enerzijds bepaald door de sporen die de forensisch assistenten veiligstellen en de clusters die gevormd worden, en anderzijds door de resultaten van technisch rechercheurs op complexere PD's.

De mate van efficiency en kwaliteit van forensisch-technisch PD-onderzoek vormt samen het resultaat van allerlei inspanning om de forensische opsporing te verbeteren³⁹. De aanstelling van forensisch assistenten was daar onderdeel van. De mate van efficiency en kwaliteit van forensisch-technisch PD-onderzoek beïnvloeden op hun beurt de mogelijkheden voor een goede opvolging van sporen en clusters in de keten.

In dit hoofdstuk is gebleken dat het doel van het aannemen van forensisch assistenten enerzijds het bezoeken van alle standaard-PD's is – een aantal bronnen spreekt van alle daarvoor in aanmerking komende standaard-PD's – en anderzijds het verhogen van het ophelderingspercentage – het aantal verdachten dat door de Politie aan inbraken gelinkt wordt gedeeld door het totaal geregistreerde inbraken. De focus ligt vooral op woning- en

Noot 38 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

Noot 39 Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005).

bedrijfsinbraken, en in mindere mate op auto-inbraken. De relaties tussen alle veronderstelde effecten zijn samengevat in een zogenaamde beleidslogica. In het volgende hoofdstuk bepalen we hoeveel forensisch assistenten zijn aangenomen en welke taken zij uitvoeren.

3 Aantallen forensisch assistenten en taken

In dit hoofdstuk bepalen we hoeveel forensisch assistenten in de periode 2008-2011 zijn aangesteld en wat de opmerkelijke zaken waren bij werving, opleiding en uitstroom. Vervolgens geven we inzicht in de taken die forensisch assistenten uitvoeren, zowel op standaard-PD's als wat betreft overige taken. Daarna geven we aan wat hun tijdsbesteding op standaard-PD's is – hoeveel tijd het bezoeken van een standaard-PD gemiddeld kost. Tenslotte geven we weer wat de plaats van forensisch assistenten in de politieorganisatie is en hoe forensische opsporing zich verhoudt tot andere organisatieonderdelen.

3.1 Aantallen forensisch assistenten

Om een beeld te krijgen van het daadwerkelijk aantal aangestelde forensisch assistenten gebruiken wij drie bronnen:

- Opgave van het ministerie van Veiligheid en Justitie – gebaseerd op verantwoording van de korpsen en het KLPD⁴⁰.
- Opgave van de hoofden forensische opsporing (FO) van de korpsen en het hoofd van het KLPD⁴¹.
- Opgave Politieacademie van aantal opgeleide forensisch assistenten.

Opgave ministerie van Veiligheid en Justitie en hoofden FO situatie eind 2011

In onderstaande tabel gaat het om alle FTE's die aangesteld zijn onder de regeling forensisch assistenten. Daarbij zijn dus inbegrepen functies als leiding, sporencoördinatie en forensisch advies.

Tabel 3.1 FTE's aangesteld onder de regeling forensisch assistenten

	Aantal aangestelde forensisch assistenten (FTE, 31 december 2011)	Verskil met beoogd aantal aanstellingen van 500 forensisch assistenten
Opgave ministerie VenJ	406,6	-93,6 ⁴²
Opgave hoofden FO en het KLPD	420,5	-79,5

Bronnen: ministerie van Veiligheid en Justitie (PolBis) en opgave hoofden forensische opsporing van de korpsen en het hoofd van de dienst IPOL van het KLPD.

Noot 40 Havank is ondergebracht bij het onderdeel IPOL van het KLPD.

Noot 41 In geval van de korpsen hebben we de respondenten de mogelijkheid gegeven een schatting te doen van het aantal forensisch assistenten.

Noot 42 Afrondingsverschillen inbegrepen.

De aantallen in de twee opgaves komen in grote mate overeen. Het verschil tussen de opgaves kan deels verklaard worden door de beoogde acht FTE van het KLPD (zie tabel 2.1). Deze is niet meegenomen in de opgave van het ministerie van Veiligheid en Justitie omdat het KLPD ze niet verantwoord heeft. Het KLPD zelf zegt geen extra personeel te hebben aangenomen, maar wel acht FTE bestaande medewerkers in de gevraagde functie te hebben geplaatst. De opgevallen plekken in de formatie van hun oude functie zijn vervolgens niet ingevuld vanwege een vacaturestop. In de opgave van de hoofden forensische opsporing en het KLPD zijn de acht dus wel meegenomen.

Uit beide opgaves blijkt dat het doel om 500 FTE aan te stellen niet is behaald.

Onderverdeling in functies

De opgave van de hoofden forensische opsporing en het KLPD hebben zij nader gespecificeerd in onderliggende functies⁴³. Dat levert het volgende beeld op:

Tabel 3.2 Aantal aanstellingen forensisch assistenten, naar functie

Functie	Aantal aanstellingen (FTE, 31 dec. 2011)	Beoogd aantal aanstellingen	Vershil met beoogd aantal aanstellingen
Forensisch assistenten die werkzaam zijn op standaard-PD's	311,9	384	-72,1
Leiding/coaching, sporencoördinatie, sporenanalyse en sporendministratie	67,5	66	1,5
Forensisch adviseurs en daarbij behorende administratief medewerker	20,9	28	-7,1
Materiedeskundige en recherche-assistent Havank bij korpsen	12,2	14	-1,8
Sporenanalyse Havank IPOL (KLPD)	8	8	0
Totaal	420,5	500	-79,5

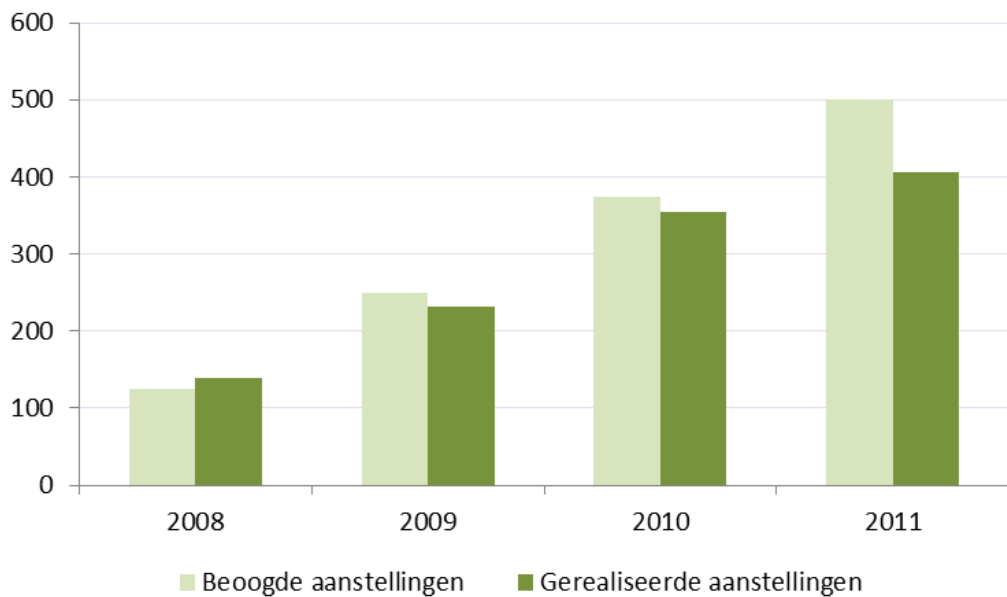
Bron: opgave hoofden forensische opsporing van de korpsen en het hoofd van dienst IIPOL van het KLPD

Ontwikkeling aanstellingen per jaar

Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft bijgehouden hoeveel forensisch assistenten er ieder jaar zijn aangesteld. Het aantal aanstellingen loopt, volgens de opgave van het ministerie, in 2008 iets voor, en in 2009 en 2010 iets achter op de voorgenomen aanstelling van 125 assistenten per jaar. In 2011 ontstaat voor het eerst een flinke kloof tussen beoogd en gerealiseerd.

Noot 43 In een aantal gevallen betreft het een schatting.

Figuur 3.1 Beoogde versus gerealiseerde aanstellingen – cumulatief

Bron: ministerie van Veiligheid en Justitie (PolBis)

Twee geïnterviewde betrokkenen bij het landelijke programma forensische opsporing – de opvolger van het PVOV – zeggen dat als gevolg van het voornemen om het aantal forensisch assistenten te gaan verminderen – een discussie die vanaf 2011 ging lopen – korpsen voorzichtiger zijn geworden met het aannemen van forensisch assistenten. De portefeuillehouder forensische opsporing namens de Raad van Korpschefs zegt dat er niet zo zeer sprake is van strategische overwegingen, maar dat korpsen al waren gaan achterlopen met het aannemen van forensisch assistenten en dat dit tekort niet zo slecht uit kwam toen het inkrimpen van het aantal forensisch assistenten in 2011 in de plannen terecht kwam.

Niet alle korpsen hebben minder forensisch assistenten aangenomen dan beoogd. Acht korpsen blijven meer dan 20% onder de doelstelling, vier korpsen blijven minder dan 20% onder de doelstelling, zes korpsen nemen meer forensisch assistenten aan dan beoogd⁴⁴. In bijlage 4, tabel B4.1 zijn de realisaties per korps en voor het KLPD te vinden.

De hoofden forensische opsporing geven verschillende redenen op als zij zijn achtergebleven bij de doelstelling. Een aantal hoofden zegt dat ze hun beoogde formatie aan forensisch assistenten verkleind hebben toen ze assistenten in de duurdere schaal zes zijn gaan aannemen. Eén hoofd forensische opsporing zegt rekening gehouden te hebben met de aanstaande vermindering van het aantal forensisch assistenten. Een ander hoofd vertelt dat hij wel vacatures had maar dat die pas mochten worden opengesteld als er ruimte ontstond binnen totale formatie van de divisie recherche.

Noot 44 Bron: opgave ministerie van Veiligheid en Justitie (PolBis)

De korpsen geven in 2010 aan het PVOV al aan dat hun ambitie voor het aantal aan te nemen forensisch assistenten lager ligt – zonder daar overigens een reden bij te noemen⁴⁵. De minister zegt op 28 oktober 2011 dat onderzocht gaat worden of met het toenmalige aantal forensisch assistenten – 367 per 30 juni 2011 – de doelstelling van het bezoeken van alle standaard-PD's gerealiseerd kan worden. “Als dit met minder dan 500 forensisch assistenten kan dan hebben de korpsen de ruimte om minder forensisch assistenten aan te stellen en de capaciteit voor andere prioriteiten in te zetten (p. 76)⁴⁶.”

Kortom: tot en met 2010 loopt het aannemen van forensisch assistenten redelijk op schema. In 2011 ontstaat een flinke kloof tussen het gerealiseerde en het beoogde aantal aan te nemen forensisch assistenten en deze wordt niet meer ingelopen. Voor het ontstaan van de kloof is een aantal – aannemelijke – verklaringen.

Opgave Politieacademie

We hebben de Politieacademie gevraagd na te gaan hoeveel beoogd forensisch assistenten één van drie kernopgaven met goed gevolg hebben afgerond⁴⁷. Een dergelijke cursus is noodzakelijk voordat je als forensisch assistent aan de slag mag.

Tabel 3.3 Aantal opgeleide forensisch assistenten per kernopgave

Kernopgave	Aantallen t/m oktober 2012
Kernopgave 24.4.06: assisteren bij forensisch onderzoek	63,75 ⁴⁸
Kernopgave 34.4.02: beperkt forensisch onderzoek bij vooraf benoemde delicten	167 ⁴⁹
Kernopgave 34.4.03: volledig forensisch onderzoek bij veel voorkomende delicten	117
Totaal	347,75

Bron: Politieacademie

Om te weten of de cijfers van de Politieacademie overeenstemmen met de korpsen is het nodig om het aantal FTE's dat de korpsen hebben opgegeven om te rekenen naar aantal medewerkers. Daarvoor gebruiken we het aantal van 311,9 FTE: forensisch assistenten die werkzaam zijn op standaard-PD's. Om de omrekening te doen moet je weten wat het aantal werkzame uren per week

Noot 45 Namelijk 31 FTE lager: 419 en niet 450. Bron: Landelijk programmabureau versterking opsporing. Eindrapportage PVO. Landelijk beeld implementatie PVO bij de politie. Versie 1.2. 3 juni 2010.

Noot 46 Vaste kamercommissie Veiligheid en Justitie. Verslag vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voor het jaar 2012. Kst-33000-13. Den Haag, 28 oktober 2011. Zie ook: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Junicirculaire 2010 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Bijlage 8. Den Haag, 1 juli 2010.

Noot 47 In de opgegeven aantallen “[...] zit een kleine foutkans [...]” volgens de Politieacademie.

Noot 48 Het gaat om 75 geslaagden waarvan er 11,25 daarna kernopgave 34.4.02 hebben gedaan. Bij dat totaal zijn ze meegeteld. Dat het niet om hele getallen gaat ligt aan het feit dat de Politieacademie een schatting heeft gedaan van de doorstromers: 15%.

Noot 49 Het gaat om 284 geslaagden waarvan er 117 vervolgens de kernopgave 34.4.02 zijn gaan doen.

per medewerker is, maar dat is in het kader van dit onderzoek niet bepaald. Slechts één korps heeft het aantal werkzame uren per forensisch assistent opgegeven – hun assistenten werken over het algemeen fulltime, 40 uur per week. Verder speelt een rol dat een deel van de forensisch assistenten in dienst van de korpsen tussentijds uitgestroomd is. Dat betekent dat meer forensisch assistenten opgeleid zouden moeten zijn dan eind 2011 in dienst waren. De korpsen geven op dat 56 FTE uitgestroomd is de onderzoeksperiode⁵⁰.

Als we ervan uitgaan dat forensisch assistenten meestal fulltime werken, dan zou de opgave van de korpsen niet geheel in lijn zijn met de opgave van de Politieacademie. Er zijn rond de 350 forensisch assistenten opgeleid – waarvan een deel pas in 2012. De tussentijdse uitstroom is groter dan het verschil tussen de getallen. Met andere woorden: er zijn minder forensisch assistenten opgeleid dan op grond van de opgave van de korpsen verwacht mag worden.

Omdat de getallen mogelijk onnauwkeurig zijn en niet bepaald is hoeveel uur forensisch assistenten daadwerkelijk per week maken, kan de uitkomst van de rekensom onjuist zijn. Het is daarom niet zinvol naar verklaringen voor het verschil te zoeken. De Politieacademie wil wel “[...] stellen dat er niemand zonder opleiding de functie van assistent heeft uitgevoerd⁵¹.”

Werving, opleiding en uitstroom

De werving van forensisch assistenten is voor de meeste korpsen probleemloos verlopen. Twaalf van de achttien hoofden forensische opsporing zeggen geen knelpunten te hebben ondervonden. Een aantal korpsen had het beleid om zich te beperken tot interne werving. Vijf korpsen noemen dit een knelpunt omdat het lastig was geschikte interne kandidaten te vinden. Het ontbrak kandidaten regelmatig aan technische kennis, klantgerichtheid of mentale weerbaarheid. Eén korps vond het lastig de verwachtingen van kandidaten te temperen – het ging immers om een functie met beperkte doorgroeimogelijkheden.

Twee korpsen noemen het verschil in niveau tussen zij-instromers van buiten de organisatie en interne doorstromers als een knelpunt. De zij-instromers hadden veel opleiding nodig, te beginnen met de BOA-opleiding, en vergden daarna veel inwerkings- en begeleidingstijd. De interne doorstromers, soms met executieve bevoegdheid, hadden al veel meer affiniteit met het werk. Rotterdam-Rijnmond zegt dat de opleidingscapaciteit bij de Politieacademie in het begin zo beperkt was dat het korps, in samenspraak met en onder toezicht van de Politieacademie, twee rechercheurs voor een periode van anderhalf jaar heeft vrijgemaakt om de forensisch assistenten intern op te leiden. Deze opleidingen bleven vallen onder de auspiciën van de Politieacademie en alle cursisten werden – na een door de Politieacademie afgenomen eindtoets – gecertificeerd door de Politieacademie.

Vijftien korpsen hadden te maken met uitstroom van forensisch assistenten. In totaal ging het om 56 FTE in de periode 2007-2011. Soms ging dat om uitstroom vanwege ontslag, pensioen of een andere baan. Vijf korpsen noemen ongeschiktheid voor de functie als reden voor uitstroom. Een aantal korpsen meldt dat doorstroom binnen FO lastig is vanwege de beperkte bevoegdheden en opleiding van forensisch assistenten. Toch zeggen negen korpsen dat forensisch assistenten zijn

Noot 50 In korps Amsterdam Amstelland is bijzonder veel uitstroom volgens de respondent. Dat komt omdat het korps werkt met een deel forensisch assistenten dat “[...] via een interne inleenconstructie, in roulatievorm, telkens één jaar aan FO gedetacheerd is. Hierdoor was de jaarlijkse in- en uitstroom gemiddeld 17 fte.” Het hier genoemde cijfer van 56 FTE is exclusief Amsterdam Amstelland.

Noot 51 Bron: interview Politieacademie.

doorgestroomd binnen forensische opsporing, waarvan een deel naar de functie van technisch rechercheur.

3.2 Taken forensisch assistenten

Korpsen zetten forensisch assistenten in om op standaard-PD's DNA en vingerafdrukken veilig te stellen, zo geven de hoofden forensische opsporing aan. Daarnaast zet de meerderheid van de korpsen forensisch assistenten in om schoen- en werktuigsporen⁵² veilig te stellen. Alleen Amsterdam-Amstelland en Haaglanden doen dat niet. Daarbij tekent Amsterdam-Amstelland aan dat als er aanwijzingen komen vanuit *forensic intelligence*⁵³ er ook schoen- en werktuigsporen worden veiliggesteld. Haaglanden zegt tevens dat het ook andere sporen veilig stelt. Dit gebeurt als maatwerkproduct in projectmatige onderzoeken, waarbij "[...] de kansrijkheid van te voren besproken wordt evenals de mogelijkheden van de opvolgorganisatie (in- en extern)⁵⁴." Vijf korpsen laten forensisch assistenten ook andersoortige sporen veiligstellen – ze noemen onder meer verf- en microsporen.

Volgens één geïnterviewde Officier van Justitie is binnen het parket waar hij of zij werkt sinds begin 2012 de afspraak gemaakt dat forensisch assistenten alleen nog DNA en vingerafdrukken veiligstellen, en geen schoen- en werktuigsporen meer, behalve als het vermoeden bestaat dat een bende inbrekers actief is. Dit vanwege het gebrek aan capaciteit bij de forensische opsporing. Het hoofd forensische opsporing van het desbetreffende korps geeft in de vragenlijst aan dat de forensisch assistenten alle sporen veiligstellen. Een hoofd forensische opsporing van een ander korps laat weten dat forensisch assistenten soms DNA op een PD laten liggen omdat de capaciteit van de HVC-batches⁵⁵ onvoldoende is⁵⁶. Een forensisch assistent in een ander korps zegt dat hij ook niet alles laat insturen. Een geïnterviewde van het NFI zegt dat het quotum aan HVC-batches landelijk gezien niet bereikt wordt en dat korpsen onderling kunnen ruilen. Zie ook 4.3.

Naast het veiligstellen van sporen op standaard-PD's zetten alle korpsen forensisch assistenten in voor andere taken die samenhangen met forensische opsporing. Het gaat om de volgende taken:

- Administratief assisteren op maatwerk-, maatwerk-plus-PD's en TGO's⁵⁷. Ze houden onder meer het PD-journaal⁵⁸ bij. Twee korpsen laten de assistenten de PD fotograferen. Vijftien

Noot 52 Werktuigsporen zijn een deelverzameling van KIV-sporen: KIV-sporen veroorzaakt door werktuigen. Zie onder meer: Morselt, I. (2009). Programma Versterking Opsporing en Vervolging. NFI Voortgangsrapportage 2009. Versie D1.

Noot 53 Over *forensic intelligence* zegt het programma forensische opsporing: de informatie afkomstig van sporen van PD's wordt "[...] gevalideerd, gewaardeerd, gerelateerd en toegepast op een onderzoek of voor de opsporing in het algemeen." Hulshof, M. Advies inrichting Forensische Opsporing namens programmamanager forensische opsporing. Versie 3.1. 9 maart 2012

Noot 54 Bron: vragenlijst hoofden FO.

Noot 55 HVC staat voor High Volume Crime: veelvoorkomende criminaliteit. In een HVC-batch – een partij HVC-DNA-sporen – kunnen 28 DNA-sporen worden opgenomen. De HVC-batches worden volgens een afgesproken aanleverschema aan het NFI ingestuurd.

Noot 56 Het hoofd forensische opsporing zegt dat daarnaast soms DNA-sporen die al veiliggesteld zijn op het bureau blijven liggen.

Noot 57 TGO: team grootschalige opsporing. Deze benaming is in de plaats gekomen van de calamiteiten-PD uit het rapport Versterking opsporing en vervolging naar aanleiding van het evaluatierapport van de Schiedammer parkmoord (2005).

Noot 58 Een PD-journaal is een chronologische en beperkte verslaglegging van de (onderzoek)stappen en beslismomenten/acties tijdens het forensisch PD-onderzoek.

korpsen benoemen deze taak. In de aanvullende interviews bij de vragenlijst zegt een hoofd forensische opsporing dat hij de assistentie van forensisch assistenten op TGO's prioriteit laat hebben boven het bezoeken van standaard-PD's op het moment dat ze veel TGO's hebben.

- Frontoffice- en administratieve taken: sporen in ontvangst nemen en administratief verwerken. Dertien korpsen benoemen deze taak. Twee van deze korpsen noemen ook taken op gebied van materiaal- en middelenbeheer van de afdeling forensische opsporing.
- Afnemen van wangslim van veroordeelden ten behoeve van de DNA-databank. Door zes korpsen genoemd. Eén korps noemt daarnaast het afnemen van vingerafdrukken en fotograferen van verdachten op locatie.
- Assistentie onderzoek verdovende middelen, waaronder onderzoek op hennepkwekerijen, en assistentie onderzoek vuurwapens en munitie. Door vijf korpsen genoemd.

De meeste korpsen – vijftien – zetten forensisch assistenten niet in voor taken buiten het werkveld van de forensische opsporing. Vier korpsen doen dat wel. Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond⁵⁹ laten forensisch assistenten ook aangiftes van woninginbraken opnemen. In Rotterdam-Rijnmond neemt de meldkamer direct contact op met forensische opsporing, in Amsterdam-Amstelland komt de basispolitiezorg nog wel eerst ter plaatse. Twee korpsen zetten forensisch assistenten in voor het uitlezen van mobiele telefoons.

Uit de interviews met forensisch assistenten zelf en met hoofden forensische opsporing blijkt dat forensisch assistenten nog drie functies vervullen:

- De eerste functie is het onderhouden van contact met de basispolitiezorg en met de tactische districtsrecherche. In een aantal korpsen hebben de forensisch assistenten elk een district toegewezen gekregen, soms het district waar ze woonachtig zijn. Doel is om de basispolitiezorg te blijven informeren over het werk van forensisch assistenten en te motiveren om inbraken aan te melden, en daarnaast om informatie uit te wisselen met de districtsrecherche.
- De tweede functie omschrijft een forensisch assistent als 'het menselijke aspect'. De forensisch assistent stelt slachtoffers gerust en beantwoordt vragen. Een andere forensisch assistent bedoelt hetzelfde als hij zegt dat hij ook een beetje een sociaal werker is. Een hoofd forensische opsporing spreekt van 'sociaal poederen', zonder dat hij daarmee een negatief oordeel wil geven. In zijn korps stuurt hij gepensioneerde medewerkers naar PD's die ze in eerst instantie hadden laten afvallen in de screening, omdat ze de kans op sporen laag inschatten. Dit initiatief – 'scoren met sporen' – gaat volgens hem vooral om de relatie Politie-publiek. Een deel van deze PD's levert overigens alsnog sporen op. Een ander hoofd vindt het onderhouden van de relatie met het publiek geen taak van de forensische opsporing, maar eerder van de surveillance. De portefeuillehouder forensische opsporing namens de raad van korpschefs zegt echter dat het 'service-element' er altijd wel in zat, en dat dat de reden is dat naar 100% bezoek van – kansrijke – standaard-PD's wordt gestreefd.
- De derde functie die uit de interviews blijkt, is het geven van advies aan slachtoffers over inbraakpreventie. Drie forensisch assistenten benoemen deze taak. Eén forensisch assistent, die daarvoor 35 jaar straatdienst heeft gedaan, zegt dat zijn ervaring hem in staat stelt

Noot 59 De korpsen Rotterdam Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid stuurden één vragenlijst in. De pilot waarin forensisch assistenten aangiftes opnemen draait alleen in Rotterdam Rijnmond.

makkelijk advies te geven. Hij ziet het ook als zijn taak om mede-assistenten op de hoogte te brengen van preventieadvies.

Standaard-PD's

Een aantal korpsen⁶⁰ heeft een opmerking gemaakt over wat een standaard-PD omvat en de prioritering binnen standaard-PD's. Eén korps vat samen dat een standaard-PD alle inbraken betreft waar geen persoonlijk letsel is, inclusief auto-inbraken en inbraken in schuurtjes of garages. Vijf korpsen hebben iets gezegd over de prioritering die FO hanteert bij de inzet van forensisch assistenten. Alle geven aan dat woninginbraken prioriteit hebben. Een korps zegt dat dat is vanwege de inbreuk op de privacy. Na woninginbraken komen bedrijfsinbraken in de prioritering en vervolgens inbraken in auto's. Inbraken in schuren en garages hebben de laagste prioriteit. Drie korpsen laten weten de laatste categorie niet of nauwelijks te bezoeken. Eén korps zegt een gering aantal auto-inbraken en –diefstallen te bezoeken. Een ander korps bezoekt alleen voltooide auto-inbraken waar de aanwezigheid van DNA of vingerafdrukken waarschijnlijk is.

Korpsen maken verschillende keuzes met betrekking tot de standaard-PD's die ze bezoeken. Dat kan met definiëring te maken hebben. Eén korps rekent inbraken in scholen aan bedrijfsinbraken toe, en bezoekt ze dus ook – één niet. Insluipingen in woningen, met een eventueel daaropvolgende diefstal, leiden ook tot verschillen. Eén korps vindt dat hier geen sprake is van woninginbraak en bezoekt de insluipingen dan ook niet. Een tweede korps meldt dat de basispolitiezorg – ondanks de instructie om het wel te doen – worstelt met de vraag of insluipingen aangemeld moeten worden bij forensische opsporing. Daarom worden ze soms wel en soms niet bezocht door forensische opsporing. Een derde korps vertelt dat de basispolitiezorg het niet altijd nodig vindt om insluipingen aan te melden, terwijl de forensische opsporing er wel graag naar toe wil. Tenslotte kan er een verschil bestaan tussen beoogd bezoek aan standaard-PD's en daadwerkelijk bezoek: een bepaalde unit forensische opsporing van een korps heeft afgesproken geen schuren of garages te bezoeken, maar omdat de basispolitiezorg het soms wel belangrijk vindt dat de forensische opsporing komt, hangt ze er een andere code aan waardoor er wel forensisch assistenten naar toe gestuurd worden.

3.3 Tijdsbesteding forensisch assistenten

Forensisch assistenten zijn gemiddeld 87% van hun aanstelling aan het werk op, of ten behoeve van forensisch-technisch onderzoek op, standaard-PD's⁶¹. Het laagst genoemde percentage is 60%, het hoogste is 100%. Forensisch assistenten werken in de regel zelfstandig en alleen. Korps Haaglanden merkt op dat bij grote inbraken, of op late uren en in lastige buurten in koppels gewerkt wordt. In het weekend zet een aantal korpsen geen forensisch assistenten in voor standaard-PD's maar technisch rechercheurs. Uit interviews met technisch rechercheurs blijkt dat zij deze taak op prijs stellen – het geeft hen de mogelijkheid hun vaardigheden op standaard-PD's bij te houden.

Het gemiddeld bezoek van een standaard-PD kost, inclusief bijbehorende reis-, administratie- en verwerkingstijd, 3 uur⁶². Verschillende korpsen benadrukken dat het om een gemiddelde gaat:

Noot 60 Bron: vragenlijst hoofden FO.

Noot 61 Het gaat om een afronding van een gemiddelde van schattingen door de hoofden FO. Bron: vragenlijst hoofden FO.

Noot 62 Bron: vragenlijst hoofden FO. Het gemiddelde is om precies te zijn 3,07 uur.

sommige PD's kosten – inclusief reistijd – minder dan een uur, andere bijna de hele dag. Het meeste tijd zijn de forensisch assistenten in Rotterdam-Rijnmond/Zuid-Holland-Zuid kwijt, gemiddeld 6 uur, maar zij besteden de helft van de tijd aan het opnemen van aangiftes. Eén korps voegt toe dat de administratieve afhandelingen veel tijd kosten waardoor de 2,5 uur die het korps opgeeft onder druk staat.

3.4 Inbedding in de politieorganisatie

De forensisch assistenten maken onderdeel uit van units forensische opsporing⁶³, die onder verschillende benamingen bij de diverse korpsen bestaan⁶⁴. Deze units maken op hun beurt deel uit van divisies recherche, die ook uiteenlopende benamingen hebben⁶⁵. Korps Zeeland vormt een uitzondering omdat daar forensische opsporing valt onder de divisie executieve ondersteuning en niet onder de divisie recherche.

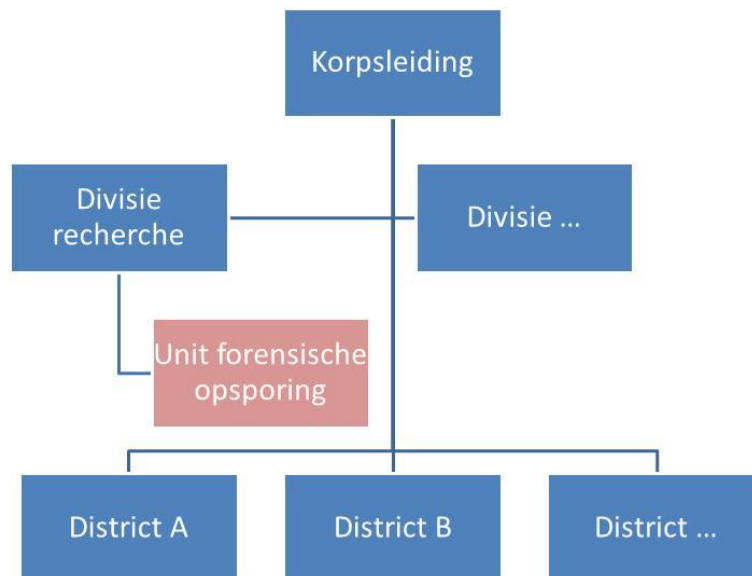
De divisies recherche zijn centraal in de korpsen geplaatst, en dus geen onderdeel van de districten. Onder de divisies recherche vallen meerdere units, waaronder, naast forensische opsporing, vaak de regionale tactische recherche, die al dan niet toegespitst is op zware criminaliteit. De tactische opsporing bij woninginbraken vindt plaats binnen districten, door de tactische districtsrecherche en de basispolitiezorg. Soms gebeurt dat in de vorm van teams die zich tijdelijk toeleggen op woningbraken. Bij een aantal korpsen zijn district-overstijgende woninginbraakteams samengesteld. Bij korps IJsselland zijn het er bijvoorbeeld twee, Noord en Zuid, en in de nieuwe te vormen regio Oost-Brabant zijn het er drie.

De typische organisatorische plaats van FO in de korpsen is als volgt:

Noot 63 In korps Noord-Nederland is één forensisch assistent niet bij unit forensisch-technische expertise maar bij de unit observatie en digitale expertise ingedeeld.

Noot 64 De exacte benaming kan variëren. Gesproken wordt van team, bureau of unit en van forensische opsporing, forensisch-technische ondersteuning, forensisch-technische opsporing, forensisch-technische expertise, etc. Bron: vragenlijst hoofden FO en Politiealmanak 2012/2013.

Noot 65 De benamingen variëren: proces opsporing, divisie informatie & recherche, regionale recherche, divisie operationele ondersteuning, etc. Ook het aantal en de soort onderdelen van de divisies recherche varieert. In het gezamenlijke korps Noord-Nederland maakt de divisie rechercheondersteuning deel uit van de shared services-organisatie van drie noordelijke korpsen, die een eigen directie heeft. In Rotterdam Rijnmond heb je de regionale recherchedienst met daaronder de regionale rechercheondersteuning en daar weer onder de technische recherche.

Bron: DSP-groep – op basis van vragenlijst hoofden FO en Politiealmanak 2012/2013⁶⁶

In dit onderzoek is niet bepaald wat de gevolgen zijn van deze indeling voor het werk van forensisch assistenten. Wel hebben forensisch assistenten in een aantal korpsen de taak om contact te onderhouden met de basispolitiezorg en de tactische districtsrecherche. Iets dat niet vanzelfsprekend is gezien de plaats van forensische opsporing centraal in de organisatie.

Wij merken op dat gezien de vorming van regionale eenheden in het kader van de Nationale Politie, de organisatorische indeling van korpsen, gedurende de uitvoering van het onderzoek, aan verandering onderhevig was.

In dit hoofdstuk bleek dat korpsen tot en met 2010 goed invulling hebben gegeven aan het doel om 500 forensisch assistenten aan te stellen, maar dat in 2011 een achterstand ontstaat. Uiteindelijk komt het aantal op 407 uit. Daar is een aantal goede redenen voor. Daarnaast werd duidelijk dat forensisch assistenten het grootste deel van hun tijd (87%) besteden aan het veiligstellen van sporen op standaard-PD's, en dat ze een klein deel van hun tijd (13%) besteden aan andere taken, meestal ook op het terrein van de forensische opsporing. In het volgende hoofdstuk bepalen we hoeveel PD's de forensisch assistenten bezoeken, wat het oordeel is over hun meerwaarde en hoe de samenwerking en opvolging in de keten verloopt.

Noot 66 Reed Business Education (2012). Politiealmanak 2012/2012. Amsterdam: Reed Business Education.

4 Meerwaarde forensisch assistenten

In dit hoofdstuk bepalen we eerst hoeveel standaard-PD's de forensisch assistenten zouden kunnen bezoeken gezien hun beschikbare capaciteit. We zetten dit af tegen het daadwerkelijke aantal geregistreerde inbraken en tevens tegen het aantal PD's dat de forensische opsporing zelf zegt te bezoeken. Daarna geven we weer wat uit de vragenlijst en interviews blijkt over de efficiëntie en kwaliteit van de werkzaamheden van forensisch assistenten. Dan maken we inzichtelijk wat de bijdrage van forensisch assistenten is, en zou kunnen zijn, aan het oplossen van woninginbraken. Daarbij maken we zowel gebruik van kwalitatieve informatie uit vragenlijst en interviews, als kwantitatieve gegevens over aantallen ingezonden sporen en het ophelderingspercentage. Vervolgens geven we weer hoe de opvolging in de keten verloopt. We sluiten af met het effect dat de inzet van forensisch assistenten heeft op de beschikbare capaciteit voor werk op complexere PD's.

4.1 Aantal bezochte PD's inbraken

De opgave van de hoofden forensische opsporing stelt ons in staat om te berekenen hoeveel standaard-PD's de formatie aan forensisch assistenten⁶⁷ op jaarbasis zou kunnen bezoeken. De formatie aan forensisch assistenten die werkzaam is op standaard PD's is, per 31 december 2011, 312 FTE⁶⁸. Daarvan kan een deel niet of niet volledig ingezet worden vanwege opleiding, ingewerkt worden of ziekte – in totaal valt 42 FTE weg. Daarnaast besteden forensisch assistenten een deel van hun beschikbare tijd aan andere taken – gemiddeld 13%. Met de overgebleven capaciteit kunnen, als gemiddeld 3 uur per standaard-PD nodig is, ruim 146.000 standaard-PD's op jaarbasis⁶⁹ bezocht worden.

We hebben de hoofden forensische opsporing ook gevraagd een schatting te maken welk percentage inbraken in woningen en bedrijven aangemeld wordt, en welk percentage bezocht wordt door forensisch assistenten. De hoofden geven aan dat gemiddeld 92% van de woninginbraken en 89% van de bedrijfsinbraken aangemeld wordt. Vervolgens wordt 91% van de woninginbraken en 74% van de bedrijfsinbraken door forensisch assistenten bezocht. Als we deze percentages vermenigvuldigen met het aantal geregistreerde woning- en bedrijfsinbraken hebben we een schatting van hoeveel standaard-PD's de hoofden forensische opsporing denken dat de forensisch assistenten bezoeken. Het komt uit op ruim 107.000 PD's van woning- en bedrijfsinbraken.

Noot 67 De formatie per 31 december 2011.

Noot 68 Zie tabel 3.2

Noot 69 Om precies te zijn: 311,85 FTE formatie, 42 FTE die wegvalt, 3,07 uur op een PD en 146.432 PD's per jaar. We gaan uit van 44 beschikbare werkweken.

We zetten deze getallen af tegen geregistreerde inbraken:

Tabel 4.1

Aantal geregistreerde inbraken en bezochte standaard-PD's

Aantal PD's, aantal geregistreerde inbraken en diefstallen, situatie 2011	
Aantal geregistreerde diefstallen/inbraken uit woningen, bedrijven en andere gebouwen en uit of vanaf personenauto's, zonder geweld ⁷⁰	274.120
Aantal geregistreerde diefstallen/inbraken uit woningen, bedrijven en andere gebouwen ⁷¹ , exclusief schuren, garages e.d. en exclusief diefstallen uit of vanaf personenauto's	141.025
Aantal standaard-PD's dat met de formatie forensisch assistenten, situatie eind 2011, bezocht kan worden – gebaseerd op schatting	146.432
Aantal aangemelde en door forensisch assistenten bezochte woning- en bedrijfsinbraken, exclusief schuren, garages en personenauto's – gebaseerd op schatting	107.911

Bronnen: CBS Statline en vragenlijst hoofden FO

Conclusie is dat het totaal aantal geregistreerde inbraken veel groter is dan mogelijk door forensisch assistenten bezocht zou kunnen worden. Als we ons richten op de inbraken waar forensisch assistenten het meest voor ingezet worden – woning- en bedrijfsinbraken – dan is dit getal iets lager dan het aantal PD's dat forensisch assistenten – met de beschikbare formatie – zouden kunnen bezoeken. In dit opzicht zouden dus alle PD's van woning- en bedrijfsinbraken bezocht kunnen worden. De schatting van de hoofden FO van het aantal PD's dat de forensisch assistenten daadwerkelijk bezoeken is lager dan mogelijk zou zijn met de beschikbare formatie. Wellicht besteden forensisch assistenten in de praktijk toch meer tijd aan andere taken dan bezoek van standaard-PD's.

Ter vergelijking: over 2009 schatten Goedvolk et al (2010) dat 53.000 woning- en bedrijfsinbraken werden bezocht. Er heeft in de periode 2009-2011 dus – minstens – een verdubbeling plaatsgevonden van het aantal bezochte standaard-PD's.

In bijlage 4 is tabel B4.2 een overzicht opgenomen van de kwantitatieve antwoorden van de hoofden forensische opsporing in de vragenlijst. In tabel B4.3 is per korps het aantal geregistreerde inbraken zonder geweld te zien, onderverdeeld naar soort.

Bezoek van een standaard-PD betekent niet noodzakelijkerwijs dat sporen worden veiliggesteld. Daarnaast is er een groot verschil tussen het aantal PD's waar DNA en vingerafdrukken wordt veiliggesteld enerzijds, en schoen- en werktuigsporen anderzijds. In de interviews hebben forensisch assistenten geschat bij hoeveel PD's ze sporen weghalen. Ze schatten dat ze bij 5 tot 40% van de PD's DNA en/of vingerafdrukken veiligstellen, en bij 95 tot 100% van de PD's schoenen- en/of werktuigsporen. In de twee korpsen waar alleen DNA en vingerafdrukken wordt veiliggesteld

Noot 70 Het gaat om diefstal/inbraak uit gebouwen en om diefstallen uit of vanaf personenauto's. De politie spreekt als het gaat om gebouwen van diefstal [schuine streep] inbraak, zonder daar een onderverdeling in te maken: CBS Statline meldt dat onder diefstal ook verduistering en inbraak wordt verstaan.

Noot 71 Winkels, hotels, pensions, scholen, sport- en defensiecomplexen en overige gebouwen.

– Amsterdam-Amstelland en Haaglanden – verlaten forensisch assistenten dus in veel gevallen de PD zonder sporen.

Bij alle korpsen waar interviews zijn gedaan wijzen hoofden forensische opsporing dan wel forensisch assistenten op de piek aan inbraken in het najaar⁷². Met name in die periode knelt de beschikbare capaciteit aan forensisch assistenten. Een aantal korpsen zet, of zette, in die periode tijdelijke woninginbraakteams op voor de tactische opsporing.

4.2 Efficiency en kwaliteit

Om een indruk te krijgen van de kwaliteit en de efficiency van het werk van forensisch assistenten geven we eerst de antwoorden weer van de hoofden forensische opsporing op een aantal stellingen uit de vragenlijst. Vervolgens noemen we de punten die in de interviews naar voren kwamen.

De hoofden forensische opsporing hebben bij elke stelling uit de vragenlijst aangegeven in hoeverre de stelling voor hun organisatie geldt. We hebben ze tevens gevraagd hun antwoorden toe te lichten.

Tabel 4.2 Stellingen kwaliteit en efficiency, mate waarin korpsen stellingen onderschrijven

	In zeer grote mate	In grote mate	In zekere mate	In beperkte mate	In zeer beperkte mate
De inzet van forensisch assistenten leidt tot een toename van bezoek van standaard-PD's.	10	7	1	0	0
De inzet van forensisch assistenten leidt tot een efficiëntere afhandeling van zaken met een standaard-PD. Met efficiënter bedoelen we in minder tijd of tegen lagere kosten.	7	7	3	1	0
De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer relevante sporen die bruikbaar zijn voor de oplossing van inbraken.	6	7	3	1	1

Bron: vragenlijst hoofden FO, N=18

De hoofden forensische opsporing zijn in grote tot zeer grote mate van mening dat de inzet van forensisch assistenten tot een toename van bezoek van standaard-PD's leidt. In zekere mate tot zeer grote mate vinden ze dat standaard-PD's efficiënter worden afgehandeld sinds de komst van forensisch assistenten. In ongeveer dezelfde mate vinden ze ook dat de inzet van forensisch assistenten tot meer relevante sporen leidt. De toelichtingen per antwoord geven we hieronder.

Noot 72 Handel, van den C. et al (2009) bevestigen dit en voegen toe dat de spreiding over dagen van de week en uren van dag ook behoorlijk kan verschillen. Bron: Handel, van den C., Soomeren, van P., Amersfoort, van P., Nauta, O. (2009). Hoe doen ze het toch? Modus Operandi Woninginbraak. Amsterdam: DSP-groep

De inzet van forensisch assistenten leidt tot een toename van bezoek van standaard-PD's

Van de twaalf korpsen met een nadere toelichting zeggen tien dat voorheen de kleinere formatie, de hogere werkdruk en de prioritering leidde tot minder bezoek van standaard-PD's. Standaard-PD's vielen vaak af ten gunste van complexere PD's. Twee korpsen voegen daar aan toe dat sinds een aantal jaren ook efficiënter gewerkt wordt, waardoor meer standaard-PD's bezocht worden. In 2008 werden woninginbraken nog aangemeld bij forensische opsporing middels fax, daarna konden ze uit het systeem worden gehaald. In onder meer Flevoland is een pilot waarin forensisch assistenten gegevens ter plekke op de standaard-PD op een tablet invoeren, versturen naar backoffice, en bij terugkomst het proces verbaal nog slechts hoeven te tekenen. Het korps dat aangeeft dat 'in zekere mate' sprake is van meer bezoek aan standaard-PD's zegt daarbij dat onderzoeken in schuren, auto's en dergelijke alleen worden bezocht op uitdrukkelijk verzoek en na toelichting op de kansrijkheid van het aantreffen van sporen.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot een efficiëntere afhandeling van zaken met een standaard-PD.

Van de elf korpsen met een nadere toelichting zeggen tien dat de kosten lager zijn, omdat de forensisch assistenten lager ingeschaald zijn. Eén korps vermeldt dat de opleiding en de uitrusting goedkoper zijn. Een ander korps voegt toe dat het een papieren winst is, omdat het alternatief, het uitbreiden van de formatie van senior deskundigen, niet aan de orde was.

Vijf van de elf korpsen geven aan dat PD's efficiënter worden afgehandeld doordat forensisch assistenten zich gespecialiseerd hebben in het verzamelen van sporen op standaard-PD's en daarin ervaring, routine en vakmanschap hebben opgebouwd. Drie van de elf korpsen geven aan dat geen tijdswinst wordt geboekt op standaard-PD's. Twee korpsen melden dat het proces efficiënter is en beter te monitoren, omdat het gestandaardiseerd is. Eén korps meldt dat efficiëntie wordt bereikt door de forensisch assistenten vanuit huis naar PD's te laten vertrekken. Een ander korps meldt dat snelheid van DNA-onderzoek bij het NFI is toegenomen, waardoor tijdswinst ontstaat. Datzelfde korps zegt dat het gaat om een samenspel van maatregelen dat het proces efficiënter maakt. Als het aantal meldingen inzakt gaat het hoofd forensische opsporing presentaties geven bij de wijkteams. Zo blijven de forensisch assistenten goed in het werk zitten. In 5.2 wordt nadere ingegaan op de meest efficiënte inzet van forensisch assistenten op standaard-PD's en de overwegingen die daarbij een rol spelen volgens de respondenten.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer relevante sporen die bruikbaar zijn voor de oplossing van inbraken.

Veertien korpsen geven een toelichting. Elf ervan zeggen dat inderdaad meer relevante sporen worden veiliggesteld, en dat dit tot meer identificaties leidt. Zeven korpsen doen de toevoeging dat de relevantie van sporen mede bepaald wordt door het herkennen van patronen en trends, de clustering van sporen en de opvolging door onder meer tactiek. Twee korpsen zeggen dat het aantal sporen is toegenomen, maar de kwaliteit in sommige gevallen niet zo goed is. Eén korps vindt de kwaliteit beter, omdat voorheen standaard-PD's sneller werden afgehandeld door technisch rechercheurs met veel andere taken – er is nu meer aandacht en tijd beschikbaar. Twee korpsen vinden dat technisch rechercheurs destijds even veel relevante sporen veilig stelden als nu forensisch assistenten.

In de interviews blijkt een grote waardering van hoofden forensische opsporing, sporencoördinatoren, forensisch onderzoekers en technisch en tactisch rechercheurs voor het werk van forensisch assistenten. Het oordeel over de geleverde inspanningen van forensisch assistenten is, ten opzichte van het oordeel over de kwaliteit van de werkzaamheden, het meest positief. Een sporencoördinator geeft een zeer enthousiaste reactie: “hun werk is super belangrijk: ze werken enorm hard en pakken een belangrijk onderwerp in de Nederlandse samenleving aan. Ze zijn goud waard.” Een technische rechercheur uit hetzelfde korps: “ze zijn het visitekaartje van de Politie – ze kunnen de publieke opinie bijdraaien.” Een chef regionale recherche van een ander korps: “hun betrokkenheid en bezieling is heel groot.” Twee geïnterviewden van korpsen met forensisch assistenten die alle sporen veiligstellen, zeggen over de assistenten bij korpsen die alleen DNA en vingerafdrukken veiligstellen dat demotivatie op de loer ligt. Op lang niet alle PD’s is namelijk DNA en vingerafdrukken te vinden waardoor je vaak onverrichter zake weer vertrekt, en “hoe leg je de burger uit dat je schoen- en werktuigsporen overslaat?”

Het oordeel dat de geïnterviewden geven over de kwaliteit van het werk van forensisch assistenten is overwegend positief. Van verschillende geïnterviewden – een hoofd forensische opsporing, een forensisch onderzoeker, een Officier van Justitie – horen we echter dat de kwaliteit van veiliggestelde sporen soms niet voldoende is. Dit wijten de geïnterviewden aan de beperkte opleiding van een deel van de forensisch assistenten, en de tijd die het kost voordat een deel voldoende bekwaam is. Het hoofd forensische opsporing voegt aan zijn opmerking over de kwaliteit toe dat ze hier intensief aandacht aan hebben gegeven en dat het nu beter is. Een technisch rechercheur vermeldt dat toen hij de inbraken nog deed naast zijn andere taken de kwaliteit ook wel eens minder zal zijn geweest.

Een andere technisch rechercheur merkt op dat forensisch assistenten een minder brede blik hebben op een standaard-PD – met aandacht voor reconstructie en modus operandi – dan technisch rechercheurs en “die instructie hebben ze ook gekregen”. Deze technisch rechercheur zegt dat in het begin de forensisch assistenten nog door technische rechercheurs werden ingewerkt, maar dat ze gaandeweg elkaar zijn gaan inwerken. Met name de groep die ingewerkt is door andere assistenten ontbeert de brede blik.

De hoofden forensische opsporing hebben aan het einde van de vragenlijst een cijfer gegeven voor hun algehele tevredenheid over de inzet van forensisch assistenten. Gemiddeld geven ze een 8,1. De cijfers variëren van 7 tot 10.

4.3 Oplossen van inbraken

De bijdrage van forensisch assistenten aan het oplossen van inbraken bepalen we met drie soorten informatie:

- De antwoorden van respondenten en geïnterviewden.
- Het aantal ingezonden sporen aan het NFI en het KLPD.
- De ontwikkeling van het ophelderingspercentage.

Tabel 4.3 Stellingen oplossen inbraken, mate waarin korpsen stellingen onderschrijven

	In zeer grote mate	In grote mate	In zekere mate	In beperkte mate	In zeer beperkte mate
De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer woninginbraken.	8	7	3	0	0
De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer bedrijfsinbraken.	7	7	3	1	0

Bron: vragenlijst hoofden FO, N=18

De hoofden forensische opsporing vinden in zekere tot zeer grote mate dat de inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer woninginbraken. Over bedrijfsinbraken zijn ze iets minder, maar nog steeds in overwegend grote mate, positief.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer woninginbraken.

Vijftien korpsen geven een nadere toelichting. Acht korpsen zeggen dat het werk van forensisch assistenten tot meer sporen, clusters van sporen, identificaties en dus tot meer opgeloste woninginbraken leidt. Twee van deze korpsen voegen daar aan toe dat forensisch “objectiverend” bewijs steeds belangrijker wordt in de bewijsvoering. Zeven korpsen vinden dat het werk van de forensisch assistenten, dat gericht is op het veiligstellen van sporen, niet één op één te koppelen is aan opgeloste woninginbraken – hoogstens theoretisch. Eén korps zegt dat het afhangt van hoe de keten werkt. Vijf andere korpsen weten daarop het antwoord: de keten werkt steeds beter – door het werk van forensisch assistenten, sporencoördinatie, Havank en het NFI en tactische opvolging, onder meer in woninginbraakteams. Weer een ander korps zegt juist dat de keten niet altijd goed werkt. “Opvolging vindt soms niet plaats. Tactiek stelt ook prioriteiten waardoor woninginbraken soms onderaan de stapel belanden. Soms worden DNA-matches niet opgevolgd. Daar komen er ook steeds meer van en dat leidt tot opstapeling. Forensische opsporing is vooral ondersteunend en volgend. Het oppakken van zaken is vooral een spel tussen tactiek en Openbaar Ministerie.” Eén korps geeft aan dat burgertevredenheid ook zwaar weegt, en dat het oplossen van woninginbraken minder interessant is.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer bedrijfsinbraken.

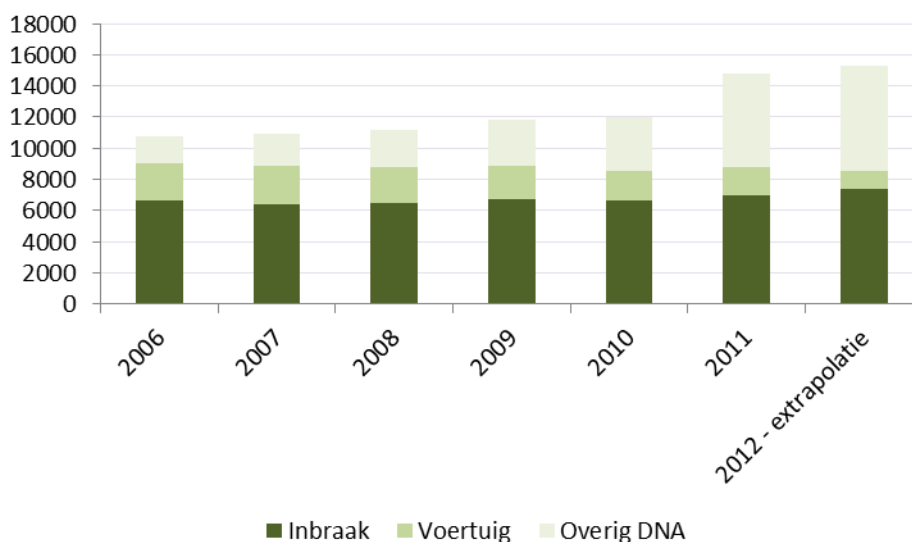
Dertien korpsen geven een soortgelijk antwoord als bij de vraag naar woninginbraken. Vijf korpsen kijken daar van af. Ze zeggen onder meer dat bedrijfsinbraken minder prioriteit hebben binnen hun korps en dat er voor bedrijfsinbraken geen tactisch inbraakteam is samengesteld. Eén korps legt uit dat de behandeling van bedrijfsinbraken anders verloopt. Op PD’s van bedrijfsinbraken is regelmatig al opgeruimd, omdat de zaak open moet. Daarnaast is vaak sprake van veel omgevingsvervuiling, dat wil zeggen sporen van klanten, bezoekers en dergelijke. Voor veel bedrijven is het doen van aangifte voor de verzekering vaak het belangrijkste aspect van de dienstverlening door de Politie, en niet zo zeer het forensisch onderzoek. Omdat woninginbraken prioriteit hebben, komen forensisch assistenten vaak wat later op de PD’s van bedrijfsinbraken.

Aantal ingezonden sporen NFI en het KLPD

Het aantal ingezonden sporen van standaard-PD's aan NFI en het KLPD is een indicatie van de hoeveelheid sporen die forensisch assistenten veiligstellen⁷³. In geval van het NFI zenden de korpsen DNA-sporen in in HVC-batches (zie ook 3.2). Ze nemen daarin ook sporen mee van andere vormen van veelvoorkomende criminaliteit. Het NFI maakt in zijn registratie apart onderscheid tussen inbraken, diefstallen vanaf en uit voertuigen en overig DNA. De Officier van Justitie tekent voor inzending van de HVC-batches. In de praktijk vult de sporencoördinator de batches. Het aantal batches is per korps gemaximeerd. Volgens het NFI is het quotum toereikend: landelijk wordt het quotum niet vol gemaakt. Twee korpsen melden dat de beperkte capaciteit van het NFI voor hen wel een knelpunt is. Het NFI zegt dat korpsen onderling mogen ruilen. De afstemming tussen korpsen kan op dit punt dus verbeteren. De portefeuillehouder forensische opsporing namens de Raad van Korpschefs zegt dat het quotum ertoe bijdraagt dat korpsen minder sporen insturen dan ze zouden wensen.

Het aantal ingezonden HVC-sporen stijgt sterk in de periode 2006-2012, met 42%. Vooral vanaf 2011 is de stijging sterk. Het aantal DNA-sporen van inbraken stijgt beperkt: met 12%. Het aantal DNA-sporen van voertuigen daalt, met 53%. De categorie overige sporen - die onder meer betrekking heeft op sporen van hennepkwekerijen - heeft dus het grootste aandeel in de stijging. Deze laatste sporen hebben niet betrekking op standaard-PD's.

Figuur 4.1 Ontwikkeling aantal ingezonden HVC-sporen

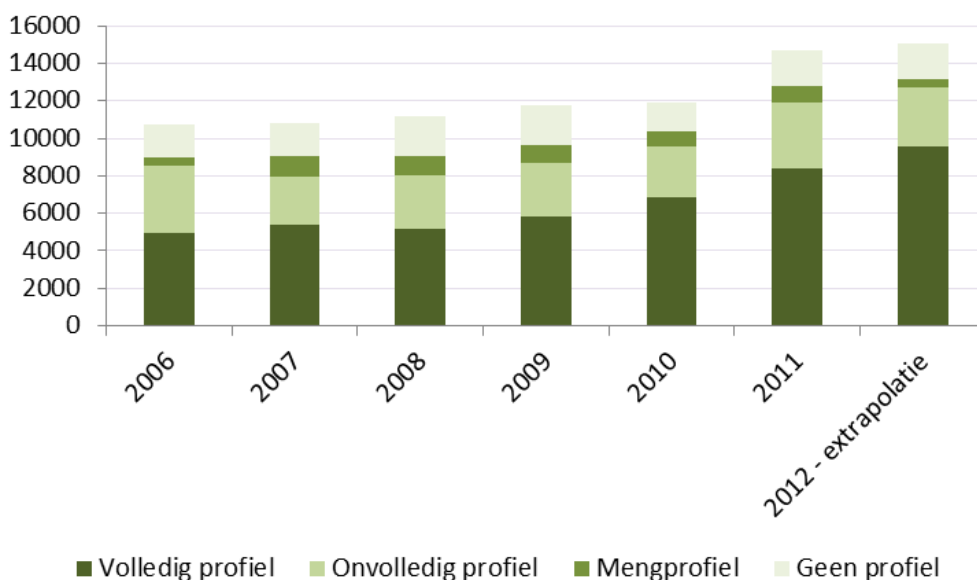

Bron: NFI

Noot 73 Het aantal veiliggestelde schoen- en werktuigsporen is niet onderzocht. Het meeste voor de hand liggende middel om dit te bepalen is een opgave uit het Landelijk Sporenvolsysteem (LSV). Nadeel is dat niet ieder korps LSV gebruikt. In 2010 constateerden Goedvolk et al bovendien dat veel variatie in aantallen sporen in LSV toe te schrijven is aan verschillen in bedrijfsvoering en registratie. Daarnaast bleek het niet mogelijk om alleen de resultaten van de forensisch assistenten uit de gegevens te filteren.

Na inzending verwerkt het NFI de sporen tot DNA-profielen. Ook het aantal ingezonden sporen dat een volledig DNA-profiel oplevert stijgt sterk in de periode 2006-2012.

Figuur 4.2 Ontwikkeling aantal DNA-profielen in HVC-zaken

Bron: NFI

De stijging hangt samen met de toename van het aantal ingezonden sporen, de kwaliteit van de ingezonden sporen en verbeterde technieken. We kunnen niet zien welk deel van de profielen afkomstig is van inbraken.

Het NFI vergelijkt volledige DNA-profielen met DNA-profielen in de databank. Deze kunnen een match opleveren met een profiel waar een persoon van bekend is of met een profiel dat verkregen is van een spoor dat eerder op een andere PD is aangetroffen. In de periode 2006-2012 leverde 44% van de volledige DNA-profielen een match op. Eén profiel kan overigens matches opleveren met meerdere sporen. Aan 30% van de volledige DNA-profielen werd een persoon gekoppeld.

Het aantal vingerafdruksporen dat op jaarbasis in Havank wordt ingevoerd door de korpsen schommelt tussen de 36.000 en 40.000 per jaar⁷⁴. Het is niet te achterhalen welk deel van de ingevoerde sporen op woninginbraken betrekking heeft. De getallen hebben betrekking op de periode 2010-heden. Vóór 2010 had Havank een andere opzet en was het proces van invoeren en onderzoek aan vingerafdruksporen anders georganiseerd. Vergelijking met eerdere jaren is dus niet zinvol. De dienst IPOL van het KLPD, de beheerder van Havank, mag geen inzicht hebben in de aard van het delict. IPOL geeft verder aan dat geen spectaculaire stijging van het aantal ingevoerde vingerafdruksporen te zien is geweest maar wel dat het aantal ingevoerde sporen redelijk overeen komt met de schatting in Heijmen et al (2006) bij aanname van 500 forensisch assistenten: 39.500.

Noot 74 Opgave KLPD.

Op grond van het aantal ingezonden sporen aan het NFI en het KLPD concluderen we dat we niet kunnen zeggen dat het werk van forensisch assistenten tot een grote toename van sporen van inbraken heeft geleid. Mogelijk stelden de technisch rechercheurs vóór 2008 ook veel sporen veilig. Verder kan meespelen dat niet op alle PD's sporen worden veiliggesteld – zeker op de PD's van de korpsen waar alleen DNA en vingerafdrukken worden veiliggesteld. Overigens veronderstellen de meeste hoofden forensische opsporing wel dat er een toename van veiliggestelde sporen is – een beeld dat niet uit de cijfers blijkt.

Aantal sporen is iets anders dan kwaliteit. Hoewel we daar geen informatie over hebben kan het zo zijn dat de kwaliteit van de veiliggestelde sporen, en daarna de resultaten van het onderzoek aan de sporen, is toegenomen, zonder een grote stijging van aantal veiliggestelde sporen.

Ontwikkeling ophelderingspercentage

Het ophelderingspercentage is het aantal in het verslagjaar opgehelderde misdrijven in procenten van het aantal in hetzelfde verslagjaar geregistreerde misdrijven. Daarover merkt het CBS op dat voorzichtig moet omgegaan worden met het ophelderingspercentage van een bepaald jaar – beter kan de trend van het percentage bekeken worden⁷⁵.

Het ophelderingspercentage van woning- en bedrijfsinbraken laat een dalende trend zien in de periode 2005-2011, met een kleine opleving 2010.

Tabel 4.4 Ophelderingspercentage inbraken, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken – zonder geweld – uit woningen	12,1	11,3	10,1	9,4	8,3	9,0	8,2
Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken – zonder geweld – uit bedrijven ⁷⁶	11,6	11,2	11,1	10,5	9,3	10,2	9,9

Bron: CBS Statline

Omdat cijfers van eerdere jaren niet beschikbaar zijn is niet bepaald of de doelstelling van de Raad van Hoofdcommissarissen – een stijging van het ophelderingspercentage met 15% in de periode 2002-2010 – behaald is. Er is in de bestudeerde documenten in het kader van dit onderzoek ook geen verantwoording aangetroffen over het al of niet behalen van de doelstelling.

Bij het ophelderingspercentage moet aangetekend worden dat het absolute aantal geregistreerde woninginbraken in de periode 2005-2011 flink stijgt, met 28%, en het absolute aantal bedrijfsinbraken zeer sterk daalt, met 42%. Het absolute aantal opgehelderde woninginbraken daalt licht, met 13%, en het absolute aantal opgehelderde bedrijfsinbraken daalt zeer fors, met 51%.

Noot 75 Zie box definities ophelderingspercentage, paragraaf 2.2

Noot 76 Bij bedrijven zijn inbegrepen winkels, hotels, pensions, scholen, sportcomplexen, defensiecomplexen en overige gebouwen.

Het absolute aantal opgehelderde woninginbraken bereikt een dieptepunt in 2009 en stijgt daarna weer fors. Het absolute aantal opgehelderde bedrijfsinbraken blijft echter een dalende trend vertonen.

Tabel 4.5 Absolute aantallen inbraken en opgehelderde inbraken, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal geregistreerde diefstallen/ inbraken – zonder geweld – uit woningen	69.530	71.490	67.675	70.245	73.855	82.215	88.810
Aantal geregistreerde diefstallen /inbraken – zonder geweld – uit bedrijven ⁷⁷	90.765	87.045	76.520	70.630	61.290	56.960	52.480
Aantal opgehelderde diefstallen/ inbraken – zonder geweld – uit woningen	8.420	8.070	6.860	6.605	6.145	7.395	7.290
Aantal opgehelderde diefstallen/ inbraken – zonder geweld – uit bedrijven	10.485	9.710	8.495	7.390	5.690	5.795	5.185

Bron: CBS Statline

Conclusie is dat het ophelderingspercentage van zowel woning- als bedrijfsinbraken een dalende trend vertoont in 2006-2011 maar dat ook de cijfers die hieraan ten grondslag liggen bij het verhaal betrokken moeten worden. Het aantal woninginbraken stijgt namelijk sterk en het aantal opgehelderde woninginbraken daalt licht. Het aantal bedrijfsinbraken daalt zeer sterk, net als het aantal opgehelderde bedrijfsinbraken.

In bijlage 4, tabel B4.4 en B4.5 zijn de ophelderingspercentages van woning- respectievelijk bedrijfsinbraken per korps opgenomen. Daaruit blijkt onder meer dat er – soms aanzienlijke – regionale verschillen zijn. Naar de achtergrond daarvan hebben wij geen nader onderzoek gedaan.

Verklaringen daling ophelderingspercentage

In de interviews blijken de forensisch assistenten vaak niet op de hoogte van de algemene trend van de daling van het ophelderingspercentage van woning- en bedrijfsinbraken. De hoofden forensische opsporing, de tactisch rechercheurs en de betrokkenen bij het programma forensische opsporing veelal wel. De geïnterviewden voeren vier verklaringen aan voor het gedaalde ophelderingspercentage:

- De opvolging bij tactiek vindt niet altijd plaats.
- Een deel van de veiliggestelde sporen krijgt zijn waarde pas in de toekomst. Verschillende geïnterviewden benoemen dit punt. Een chef van regionale recherche zegt: “de primaire taak

Noot 77 Bij bedrijven zijn inbegrepen winkels, hotels, pensions, scholen, sportcomplexen, defensiecomplexen en overige gebouwen.

van forensisch assistenten is het vullen van de databanken met sporen en clusters van sporen die we in de toekomst aan verdachten linken.” Een hoofd forensische opsporing: “het maximale rendement zie je pas in 2013 – dat komt mede door betere vulling van de DNA-databank.”

- Inbrekers zijn alerter geworden. Een aantal geïnterviewden geeft aan dat inbrekers veel minder dan vroeger DNA en vingerafdrukken achter laten, omdat ze weten dat dit tot een identificatie kan leiden. Andere geïnterviewden noemen de ontwikkeling waarin verdachten en hun advocaten veel minder dan vroeger verklaringen of bekentenissen afleggen, maar slechts reageren op hetgeen hun ten laste wordt gelegd. Dat leidt tot minder zaken.
- Forensisch assistenten bezoeken ook PD's waar de kans op sporen gering is, zoals insluipingen. Een deel van de inzet van forensisch assistenten leidt dus niet tot sporen en tot een verdachte.

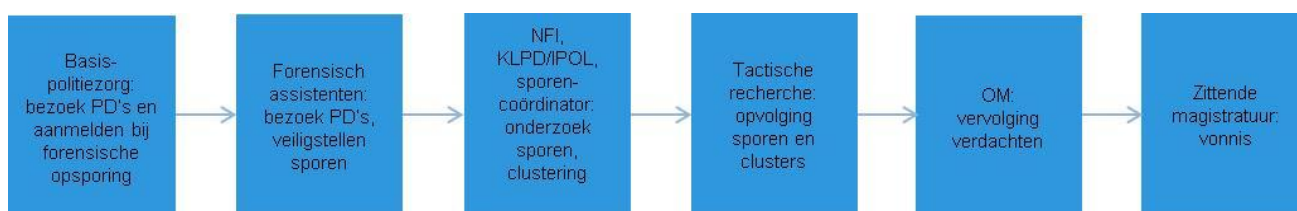
Tactisch rechercheurs en Officieren van Justitie voegen daar aan toe dat lang niet alle inbraken opgehelderd worden vanwege verschillende redenen: het kan onder meer liggen aan het niet veiligstellen van sporen, aan onvoldoende geschiktheid van sporen voor opvolging en aan het niet kunnen rondkrijgen van een zaak. In alle onderdelen van de keten vindt uitval plaats. Vanuit de forensische opsporing wordt het dalende ophelderingspercentage in ieder geval onder meer verklaard uit gebrekkige opvolging bij tactiek. We concluderen dus dat het ophelderingspercentage niet zo maar aan het werk van forensisch assistenten gerelateerd mag worden en zoomen in op de samenwerking binnen de keten.

4.4 Samenwerking en opvolging in de keten

Uit de vragenlijst en de interviews hebben we een nadere indruk gekregen van de manier waarop de respondenten tegen de samenwerking in de keten aankijken en hoe de aanpak van inbraken verloopt bij de ketenpartners. We onderscheiden in de keten enerzijds de forensisch assistenten en de sporencoördinatoren, beide onderdeel van de forensische opsporing, en anderzijds de basispolitiezorg, de tactische recherche en de rechterlijke macht – het Openbaar Ministerie en de zittende magistratuur. Ook het NFI en de dienst IPOL van het KLPD hebben plaats in de keten – in het onderzoek naar sporen.

We baseren deze paragraaf op de interviews met forensisch assistenten, sporencoördinatoren, hoofden forensische opsporing, tactisch rechercheurs en Officieren van Justitie.

Figuur 4.3 Schematische weergave keten bij inbraken

Bron: DSP-groep

Forensisch assistenten krijgen een terugkoppeling als het door hen veiliggestelde DNA of vingerafdrukken een match heeft gegeven in de databanken. Dat gaat meestal via de sporencoördinator. Een match is voor hen een bevredigend resultaat. Of deze match vervolgens leidt tot opsporingshandelingen bij de tactische recherche is forensisch assistenten meestal niet bekend. In een enkel geval geeft een tactisch rechercheur een terugkoppeling aan een forensisch assistent, of informeert de forensisch assistent naderhand nog eens hoe het er mee staat. Soms is er contact met de leden van een woninginbraakteam. Forensisch assistenten maken echter geen deel uit van woninginbraakteams. In Oost-Brabant worden de drie woninginbraakteams bijvoorbeeld gevormd door een aantal tactisch rechercheurs en een aantal medewerkers uit de basispolitiezorg.

Een aantal korpsen geeft aan dat elke forensisch assistent een district toegewezen heeft gekregen. Forensisch assistenten motiveren de basispolitiezorg om inbraken aan te melden voor sporenonderzoek - één korps noemt het een charmeoffensief dat af en toe richting de basispolitiezorg nodig is – en er is soms contact met de districtsrecherche.

De sporencoördinator vervult een rol met aan de ene kant de forensisch assistenten en aan de andere kant de tactische recherche en de basispolitiezorg. De sporencoördinator verwerkt de uitslagen van sporenonderzoek, brengt verband aan tussen sporen en maakt analyses die in de opsporing gebruikt kunnen worden. Hij of zij maakt daarbij gebruik van zowel forensische als tactische informatie. De meeste geïnterviewde sporencoördinatoren werken zowel pro-actief als op verzoek. Pro-actief betekent dat van alle sporen bekeken wordt of ze in verband met andere sporen gebracht kunnen worden. Verzoeken kunnen bijvoorbeeld komen van de woninginbraakteams of de districtsrecherche. Soms komen forensisch assistenten met een vraag. De informatie die sporencoördinatoren opleveren wordt beschikbaar gesteld aan de centrale informatieorganisatie van het korps – de benaming verschilt per korps – en ook aan de afnemers. Sporencoördinatoren hebben ook een rol in kwaliteitsbewaking van sporen en geven daarover feedback aan forensisch assistenten. Sporencoördinatoren werken het grootste deel van hun tijd aan sporen van standaard-PD's. Drie geïnterviewde sporencoördinatoren zeggen dat het meer dan 90% van hun tijdsbesteding is.

Sommige forensisch assistenten vrezen dat het met de opvolging niet altijd goed gesteld is. In de woorden van een forensisch assistent: “die mannen bij tactiek hebben geen tijd, ze denken ‘het is toch maar een inbraak’”. Andere forensisch assistenten zijn positiever of hebben eenvoudigweg weinig oog voor de opvolging in de keten. Zij zijn vooral tevreden over hun eigen bijdrage in het proces van het ophelderen van inbraken. Het gaat hen om een goed veiliggesteld spoor, of een match. Of de opsporing leidt tot een strafzaak is de forensisch assistenten meestal onbekend. Die onbekendheid geldt overigens ook voor andere functies binnen forensische opsporing en voor de tactische recherche. Een aantal geïnterviewden meldt dat hij of zij er af en toe wat over te horen krijgt. Dat leidt bij sommigen tot tevredenheid – er is een verdachte veroordeeld voor inbraken waar zij aan gewerkt hebben – en bij sommigen tot bezorgdheid vanwege het soms beperkte aantal zaken op de dagvaarding. Twee sporencoördinatoren weten dat ze soms veel meer zaken gelinkt hebben aan een verdachte dan uiteindelijk op de dagvaarding terecht komen. Zij vinden wel dat ze al die zaken opgelost hebben. Ze voegen daar aan toe: “het is vooral erg voor de burger wiens zaak niet meegenomen wordt.”

Tactisch onderzoekers geven aan dat er goede redenen zijn waarom niet iedere individuele inbraak opgevolgd kan worden. De meest genoemde redenen zijn:

- Er zijn geen sporen veiliggesteld of de sporen zijn van onvoldoende kwaliteit om naar een verdachte te leiden of om te dienen als bewijsmateriaal.
- Het blijkt niet mogelijk om een verdachte aan de sporen te linken. Of het spoor leidt nu nog niet tot een verdachte, maar wordt pas later 'actief' als er een daderindicatie is. Of er is wel een verdachte, maar deze is voortvluchtig.
- Er is wel een verdachte aangehouden maar de sporen zijn niet op tijd verwerkt om in de zaak te kunnen worden meegenomen.
- Er wordt gewerkt met een probleemgerichte en groepsgerichte aanpak. De focus ligt bijvoorbeeld op bepaalde hotspots en bendes. Hierdoor heeft slechts een deel van de woninginbraken de aandacht van de tactische recherche.

Een hoofd forensische opsporing vertelt dat de databanken steeds groter zijn geworden, dat daarmee het aantal matches toeneemt en dat de tactische recherche zich hierop nog niet ingesteld heeft. Een coördinator van een woninginbraakteam zegt daarentegen dat alle woninginbraken de revue passeren en van elke wordt beoordeeld wat de kansen zijn, hoeveel werk het is en wat de beschikbare capaciteit is. Hij voegt daar aan toe dat je niet ontkomt aan een gespecialiseerd team als je iets wilt doen aan woninginbraken, anders nemen de andere prioriteiten het weer over.

De sporen van forensisch assistenten zijn voor de tactische recherche slechts één van soorten informatie die gebruikt wordt, naast allerlei tactische informatie als observaties, getuigenverklaringen en taps. De tactisch onderzoekers vinden forensisch bewijs wel van groot belang. De matches met DNA en vingerafdrukken die naar een verdachte leiden zijn het belangrijkste. In die gevallen weegt het forensisch bewijs in de zaak vaak zwaar en is er minder tactisch bewijs nodig. Schoen- en werktuigsporen worden ook belangrijk gevonden. Dit in het licht van het linken van meer inbraken aan een verdachte waardoor mogelijk zwaarder gestraft wordt.

Eén tactisch onderzoeker zegt geen selectie toe te passen op het aantal inbraken dat hij aan een verdachte linkt in het dossier voor het Openbaar Ministerie. Een ander merkt op dat soms wel te doen als het onderzoek van alle inbraken te veel tijd zou vergen.

De geïnterviewde Officieren van Justitie geven net als de tactische recherche een verklaring voor het feit dat niet alle woninginbraken tot zaken leiden. Niet alle zaken blijken bewijsbaar. Soms ook is het forensisch bewijsmateriaal van onvoldoende kwaliteit.

Woninginbraken behoorden tot voor kort niet tot de beleidsprioriteiten van het Openbaar Ministerie. Twee Officieren van Justitie zeggen dat woninginbraken weliswaar een ernstig delict zijn, maar dat ernstiger zaken vaak voorgaan. Eén officier denkt dat dat zo zal blijven, zelfs nu woninginbraken prioriteit hebben. Het blijkt in één parket nog al eens lastig om de tactische opvolging van matches voor elkaar te krijgen bij de districtsrecherche, zeker als er inbraken zijn geclusterd die in verschillende districten hebben plaatsgevonden.

Het lokale Openbaar Ministerie maakt een afspraak met de rechtbank hoeveel zaken op de dagvaarding mee mogen. Als het erg veel inbraken zijn dan bestaat de mogelijkheid een verzamelfeit te maken of de zaken 'ad informandum' toe te voegen. Als de verdachte alle inbraken bekend dan worden ze alle meegewogen in strafmaat. Als de verdachte de 'ad informandum'-zaken

niet bekend kan de officier nog besluiten een tweede of zelfs derde dagvaarding te maken. Twee geïnterviewde officieren geven aan dat ze er naar streven om alle inbraken waar iemand van verdacht wordt een plaats te geven op dagvaardingen. Wat betreft de strafmaat is de hoeveelheid inbraken waarvoor iemand veroordeeld wordt één van aspecten die van invloed is – iemands strafblad speelt bijvoorbeeld ook een rol. Het verschil tussen twee en drie inbraken is daarbij van grotere invloed dan het verschil tussen tien en elf inbraken.

Forensisch bewijs is belangrijk, maar niet altijd doorslaggevend. Met name DNA en vingerafdrukken zijn van belang. Ze dwingen verdachten om met een goede verklaring te komen. DNA en vingerafdrukken zijn echter onvoldoende als de verdachte met een plausibele verklaring komt waarom hij of zij op die locatie was. In dat geval is aanvullende bewijs nodig. Eén Officier van Justitie vertelt dat inbraakzaken waar de verdachte ontkent en, naast DNA of vingerafdrukken, geen aanvullend bewijs beschikbaar is, niet voor de rechter worden gebracht.

Schoen- en werktuigsporen kunnen belangrijk zijn – een officier legt uit dat de combinatie van sporen erg sterk is als bewijsmateriaal – maar zijn ook bewerkelijk want je hebt, behalve het veiligstellen van het spoor, arbeidsintensief onderzoek nodig. Eén parket heeft vanaf begin 2012 beslist om bij woning- en bedrijfsinbraken geen schoen- en werktuigsporen meer te laten veiligstellen en de forensisch assistenten zich te laten beperken tot DNA en vingerafdrukken, tenzij het vermoeden bestaat dat een bende actief is. De reden daarvoor was een toename van het takenpakket van FO en beperkte capaciteit. Op schoen- en werktuigsporen volgden te weinig veroordelingen. Het leidde tot protest van FO maar de Officier van Justitie staat er volledig achter: “je moet keuzes maken voor de meest kansrijke sporen”.

Concluderend kunnen we ten eerste zeggen dat forensisch assistenten zeer beperkt zicht hebben op de opvolging van hun werk in de keten, ten tweede dat, om verschillende redenen, zaken afvallen bij de tactische recherche en het Openbaar Ministerie – zowel vanwege problemen met bewijsbaarheid als prioriteitstelling – en ten derde dat het Openbaar Ministerie wel tracht om alle bewijsbare zaken in de dagvaarding mee te nemen.

4.5 Taakspecialisatie

Met taakspecialisatie doelen we op het effect dat de inzet van forensisch assistenten heeft op de beschikbare capaciteit voor werk op complexere PD's en op de kwaliteit van dat werk. We hebben daar een indruk van gekregen door de antwoorden op twee stellingen in de vragenlijst aan de hoofden forensische opsporing en uit interviews met onder meer technisch rechercheurs.

Tabel 4.6 Stellingen taakspecialisatie, mate waarin korpsen stellingen onderschrijven

	In zeer grote mate	In grote mate	In zekere mate	In beperkte mate	In zeer beperkte mate
De inzet van forensisch assistenten leidt tot taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek. Met taakspecialisatie bedoelen we dat forensisch deskundigen en specialisten zich nu beperken tot complexere PD's.	8	4	6	0	0
De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer onderzoek van complexere PD's omdat forensisch assistenten de forensisch deskundigen en specialisten ontlasten.	6	4	5	1	2

Bron: vragenlijst hoofden FO, N=18

Volgens de hoofden forensische opsporing leidt de inzet van forensisch assistenten er in zekere tot zeer grote mate toe dat forensisch deskundigen en specialisten zich nu beperken tot complexere PD's. Ook zijn ze overwegend van mening dat het werk van forensisch assistenten de forensisch deskundigen en specialisten ontlast. Een aantal hoofden forensische opsporing vindt van niet.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek.

Dertien korpsen geven een nader toelichting. Ze zeggen allen dat het correct is dat forensisch deskundigen en specialisten zich nu grotendeels beperken tot complexere PD's maar plaatsen daar wel een aantal kanttekeningen bij. Acht zeggen dat het voor deskundigen en specialisten juist belangrijk is zich te blijven oefenen in standaard-PD's. Vijf daarvan geven aan dat dit ook daadwerkelijk gebeurt als het werkaanbod en de beschikbare capaciteit daar aanleiding toe geven. Twee korpsen merken op dat het juist de forensisch assistenten zijn die gespecialiseerd zijn – namelijk in een beperkt aantal sporen op standaard-PD's. Het zijn juist de experts en deskundigen die breed inzetbaar zijn gebleven. Drie korpsen vinden dat er meer tijd voor verdieping en opleiding van technisch rechercheurs is omdat ze minder vaak naar standaard-PD's hoeven. Eén ervan zegt dat dit ook tot meer rendement leidt.

De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer onderzoek van complexere PD's omdat forensisch assistenten de forensisch deskundigen en specialisten ontlasten.

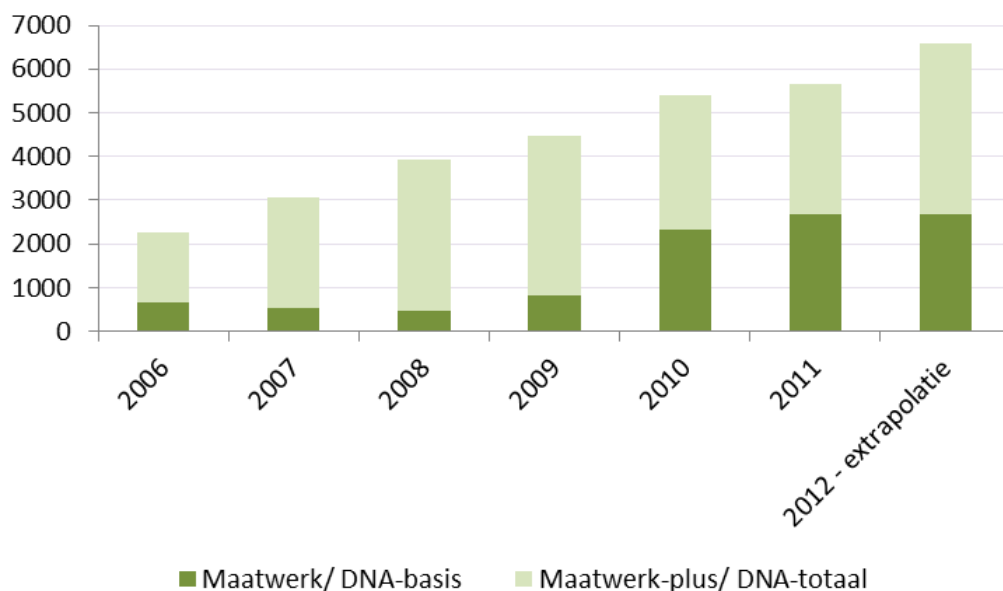
Vijftien korpsen geven een nadere toelichting. Vijf korpsen zeggen dat in de oude situatie complexere-PD's meestal voor gingen en dat standaard-PD's bleven liggen. De winst zit juist in toename van bezoek van standaard-PD's. Vijf korpsen melden dat complexere PD's steeds meer tijd kosten, onder meer vanwege de administratieve lasten, en dat het aantal complexere PD's groeit. De gewonnen capaciteit is dan ook hard nodig geweest. Vier korpsen geven aan dat forensisch assistenten de technisch rechercheurs ontlasten door te assisteren op complexere PD's. Eén korps zegt dat de assistenten zich beperken tot standaard-PD's. Eén korps geeft aan dat als technische rechercheurs woninginbraken er weer bij zouden moeten nemen, dit ten koste zou gaan van complexere PD's.

In de interviews komt het onderwerp taakspecialisatie aan de orde. De portefeuillehouder forensische opsporing namens de raad van korpschefs zegt dat taakspecialisatie geen oorspronkelijk doel was van het aanstellen van forensisch assistenten. Dat het wel heeft plaatsgevonden blijkt uit de antwoorden van de geïnterviewde technisch rechercheurs. Ze zeggen ze dat er nu meer tijd is voor onderzoek op de complexere PD's en voor de administratieve behandeling van zaken – die ook steeds meer tijd vergt. Ze vinden dat de kwaliteit van hun werk is toegenomen. Wel geven ze aan dat ze het bezoeken van standaard-PD's altijd leuk hebben gevonden vanwege het contact met mensen en de mogelijkheid om advies te geven. Een hoofd forensische opsporing zegt dat er soms een beetje wrevel is bij technisch rechercheurs dat de forensisch assistenten dit leuke werk bij hen hebben weggehaald. Vanwege de werkdruk kunnen de technisch rechercheurs zich ook niet voorstellen de inbraken er weer bij te moeten doen. Verschillende hoofden forensische opsporing en technisch rechercheurs vinden dat assistentie van forensisch assistenten op complexere PD's nodig en gewenst is. Nodig om de technisch rechercheurs te ontlasten en gewenst zodat de forensisch assistenten affiniteit ontwikkelen voor complexere PD's hetgeen bijdraagt aan doorgroeikansen.

Aantal ingezonden sporen complexere PD's aan het NFI

Het aantal ingezonden sporen van complexere PD's geeft een indicatie van de mate waarin het werk van technisch rechercheurs ook kwantitatief meer oplevert. Daarvoor gebruiken we een opgave van het NFI. Daaruit blijkt dat in de periode 2006-2012 het aantal aangevraagde DNA-producten ten behoeve van maatwerk en maatwerk-plus-zaken ongeveer verdrievoudigd is.

Figuur 4.4 Ontwikkeling van aantal aangevraagde externe producten

Bron: NFI

Vergelijkbare cijfers van het KLPD zijn niet beschikbaar.

De conclusie is dat sprake is van taakspecialisatie in de zin dat forensisch deskundigen en specialisten zich voornamelijk beperken tot complexere PD's en daar meer tijd in kunnen steken. Kanttekening is dat het gewenst is dat forensisch deskundigen en specialisten zich soms ook met standaard-PD's bezig houden en dat assistentie van forensisch assistenten op complexere-PD's toegevoegde waarde heeft.

In dit hoofdstuk werd duidelijk dat forensisch assistenten een groot deel van de PD's van woning- en bedrijfsinbraken bezoeken. Er is sprake van een verdubbeling in de periode 2009-2011. De respondenten hebben over het algemeen een positief oordeel over de meerwaarde van de inzet van forensisch assistenten. Het ophelderingspercentage is echter niet gestegen, maar gedaald. De resultaten van het werk van forensisch assistenten kun je echter niet rechtstreeks met het ophelderingspercentage in verband brengen: alle schakels in de keten spelen een rol. Verder spelen externe factoren een rol. In het volgende hoofdstuk bespreken we een aantal aandachtspunten in de inzet van forensisch assistenten. Twee belangrijke aandachtspunten zijn de vraag in hoeverre je tevoren keuzes moet maken in de PD's die je bezoekt en de vraag of je het beste forensisch assistenten alleen DNA en vingerafdrukken kunt laten veiligstellen, of ook schoenen werktuigsporen.

5 Aandachtspunten inzet forensisch assistenten

In dit hoofdstuk geven we de aandachtspunten weer die de hoofden forensische opsporing en de andere geïnterviewden doen ten aanzien van de inzet van forensisch assistenten. Eerst noemen we de neveneffecten en knelpunten bij de inzet van forensisch assistenten. Daarna noemen we de afwegingen die gemaakt worden om de forensisch assistenten zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Tenslotte geven we de toekomstverwachting en aanbevelingen voor de inzet van forensisch assistenten weer zoals die ons zijn medegedeeld.

5.1 Neveneffecten en knelpunten

Alle korpsen noemen neveneffecten van het aanstellen van forensisch assistenten. In de respons op de vragenlijst aan de hoofden forensische opsporing worden de volgende positieve neveneffecten genoemd:

- Een grotere tevredenheid van burgers door het bezoeken van veel meer standaard-PD's dan voorheen. Genoemd door zeven korpsen.
- Een beter contact van forensische opsporing met de basispolitiezorg en de tactische recherche. Hierdoor is het proces van het behandelen van inbraken gestroomlijnd en wordt informatie – *forensic intelligence* – beter uitgewisseld. Genoemd door zeven korpsen.
- Het assisteren door forensisch assistenten op complexere PD's. Genoemd door vier korpsen.
- Het doen groeien van de DNA-databank en van Havank. Genoemd door drie korpsen.
- De instroom van nieuw en vaak jong personeel dat deels hoogopgeleid is en zou kunnen doorstromen naar een zwaardere functie in de forensische opsporing. Door één korps genoemd.

Daarnaast benoemt een aantal korpsen neveneffecten die alleen in hun korps zijn opgetreden zoals de besparing op de inzet van de basispolitiezorg door het laten opnemen van aangiftes door forensisch assistenten.

Volgens vier van de achttien korpsen zijn er geen knelpunten bij de inzet van forensisch assistenten. De andere korpsen noemen, bij monde van de hoofden forensische opsporing, de volgende knelpunten:

- Forensisch assistenten zijn minder breed inzetbaar dan gewenst. De meeste forensisch assistenten zijn Bijzonder Opsporingsambtenaar (BOA)⁷⁸. Dat betekent dat zij niet bevoegd zijn om opsporingshandelingen te verrichten als er vuurwapens of verdovende middelen in het spel zijn. Als er dus drugs of vuurwapens op een standaard-PD aangetroffen worden, dan moeten zij deze door technisch rechercheurs laten onderzoeken. De mogelijkheden voor assistentie op complexere PD's zijn ook beperkt door de BOA-status.

Noot 78 Uit de opgave van de hoofden forensische opsporing: in dertien korpsen zijn forensisch assistenten overwegend BOA en in vijf korpsen deels BOA en deels executieve ambtenaar.

- Vier korpsen melden dat het aanbod voor opleidingsplaatsen voor forensisch assistenten niet altijd aansloot op de vraag. Dat lag onder meer aan de achterblijvende opleidingscapaciteit bij de Politieacademie – vooral omdat veel korpsen besloten voor de ‘brede’ inzet van forensisch assistenten te kiezen.
- Opvolging door de tactische recherche vindt niet altijd plaats. Door drie korpsen genoemd.
- Voor forensisch assistenten zijn er weinig mogelijkheden om door te groeien in de forensische opsporing en dat is demotiverend. Door drie korpsen genoemd.
- Twee korpsen melden dat forensisch assistenten relatief veel coaching en begeleiding nodig hebben, onder meer omdat een aanzienlijk deel geen politieachtergrond heeft.
- Twee korpsen noemen het gebrek aan capaciteit bij NFI voor DNA-onderzoek.
- Eén korps noemt de verouderde techniek waardoor informatie-uitwisseling niet optimaal is.

De andere geïnterviewden noemen ook een aantal knelpunten. Een knelpunt dat terugkomt bij forensisch assistenten, is de geringe mogelijkheid om door te groeien, terwijl die wens wel heel sterk is. Een forensisch assistent zegt: “als je hier zit, kan het bijna niet dat je niet door wilt.” In een ander korps heeft het hoofd forensische opsporing de assistenten die hij aannam daarom vanaf het begin op het hart gedrukt dat de doorgroei mogelijkheden beperkt waren.

Een forensisch assistent meldt dat onzekerheid over het aantal forensisch assistenten dat straks, met de nieuwe opzet van forensische opsporing in het kader van de vorming van de Nationale Politie, mag blijven op hen drukt.

Andere knelpunten die forensisch assistenten noemen zijn: de beperkte aandacht voor bedrijfsinbraken, de behoefte om met twee forensisch assistenten op pad te gaan zodat gespard kan worden over onder meer modus operandi, de inefficiënte administratie vanwege beperkingen van systemen en tools en de beperkte tekst die de basispolitiezorg over de aangemelde inbraak in het systeem opneemt.

Een geïnterviewd hoofd forensische opsporing zegt dat er nog veel winst valt te behalen door de basispolitiezorg meer kennis te geven – iets dat zal leiden tot een betere beoordeling op kansrijkheid op de PD en betere informatie voor de forensisch assistenten.

Andere geïnterviewden – sporencoördinatoren, technisch en tactisch rechercheurs, forensisch onderzoekers en specialisten en Officieren van Justitie – noemen ook knelpunten bij de inzet van forensisch assistenten. We geven de knelpunten weer die elders in de tekst niet aan de orde zijn gekomen: forensisch assistenten hebben niet altijd voldoende technische kennis, de beperkte aansluiting met de technische recherche levert een te nauwe blik op en beperkt de kennisgroei van forensisch assistenten en tenslotte maken de vele overdrachtsmomenten in het proces van inbraken – van basispolitiezorg naar forensisch assistenten, specialisten, sporencoördinatoren, NFI, Havank en tactische recherche – het proces inefficiënt.

5.2 Meest efficiënte inzet voor standaard-PD's

De efficiëntie van de inzet van forensisch assistenten op standaard-PD's heeft op verschillende aspecten betrekking. Wij onderscheiden::

- Het verschil tussen bezoek aan alle of alleen aan kansrijke PD's.
- De ‘smalle’ inzet – alleen DNA en vingerafdrukken veiligstellen – of ‘brede’ inzet – alle sporen veiligstellen – van forensisch assistenten.
- Verschillende andere maatregelen om de efficiëntie bevorderen.

Per aspect geven wij weer wat de respondenten en geïnterviewden daar over gezegd hebben.

Alle standaard-PD's versus kansrijke standaard-PD's

In de beleidsreconstructie (zie paragraaf 2.1) bleek dat zowel de doelstelling gesteld is om alle standaard-PD's te bezoeken als de doelstelling om alleen de kansrijke standaard-PD's te bezoeken. In dat laatste geval wordt een PD dus beoordeeld op geschiktheid. Hier gebruikt men ook het begrip 'casescreening' voor.

Twee korpsen geven aan dat de doelstelling om alle standaard-PD's te bezoeken niet zinvol is. Eén hoofd forensische opsporing, van een korps dat alleen DNA en vingerafdrukken veilig stelt, zegt dat 60 tot 70% een reëel percentage is van het aantal PD's waar kans is op sporen. De portefeuillehouder forensische opsporing namens de Raad van Korpschefs benadrukt dat het moet gaan om 'kansrijke' PD's en dat daar ook in de toekomst aan vastgehouden moet worden. Twee geïnterviewde forensisch assistenten, van korpsen waar alle sporen worden veiliggesteld, zeggen dat er eigenlijk geen PD's zijn waar je zonder sporen weer vertrekt: "je vindt altijd wel wat". Een aantal korpsen vermeldt dat uit oogpunt van burgertevredenheid het bezoek van alle standaard-PD's wenselijk kan zijn.

In de praktijk is er geen enkel korps dat alle standaard-PD's bezoekt – ook niet de korpsen die wel die doelstelling hebben. Dat heeft de volgende oorzaken:

- Een deel van de korpsen laat de basispolitiezorg beoordelen in hoeverre een standaard-PD geschikt is voor forensische opsporing. Alleen deze standaard-PD's worden aangemeld voor forensisch onderzoek. Soms meldt de basispolitiezorg onterecht niet aan, omdat bijvoorbeeld de afspraken met de forensische opsporing zijn weggezaakt. De hoofden FO schatten dat 91% van de geregistreerde woninginbraken en 87% van de geregistreerde bedrijfsinbraken bij de forensische opsporing terecht komt.
- In sommige korpsen beoordeelt de forensische opsporing de aangemelde inbraken op geschiktheid voor forensische opsporing. Daarnaast hanteren veel korpsen een prioritering waardoor bij drukte een deel van de standaard-PD's afvalt. Een prioriteringsvolgorde die bij meerdere korpsen gehanteerd wordt is: woninginbraken, bedrijfsinbraken, auto-inbraken en tenslotte inbraken in schuren, garages e.d. De hoofden forensische opsporing schatten dat forensisch assistenten naar 91% van de aangemelde woninginbraken en 74% van de aangemelde bedrijfsinbraken gaan.

Vijf korpsen passen geen casescreening toe. Dertien korpsen hebben wel een vorm van casescreening, soms door de basispolitiezorg, soms door forensische opsporing, soms door beide. Kortom: bij alle korpsen wordt minder dan 100% van alle standaard-PD's bezocht, omdat de basispolitiezorg – soms ten onrechte – niet alles aanmeldt of omdat door prioritering binnen forensische opsporing standaard-PD's afvallen.

Brede of smalle inzet

De korpsen Haaglanden en Amsterdam-Amstelland beperken zich tot het veiligstellen van DNA en vingerafdrukken op standaard-PD's – de smalle inzet – tenzij het echt opportuun is om ook schoenen en werktuigsporen veilig te stellen. De andere korpsen laten de forensisch assistenten alle sporen veiligstellen – de brede inzet. De smalle versus de brede inzet geeft aanleiding tot meningsverschillen.

Terugkerende elementen in de discussie zijn de volgende:

- *Linken meer zaken aan verdachte.* Korpsen die gekozen hebben voor de brede variant zeggen dat de combinatie van sporen leidt tot het samenstellen van clusters van inbraken. Op het moment dat een verdachte in beeld komt, kunnen daardoor veel meer zaken aan deze verdachte worden gekoppeld, hetgeen tot langere straffen leidt waardoor de dader – die vaak een veelpleger is – langer geen inbraken kan plegen. Korpsen die gekozen hebben voor de smalle variant zeggen dat DNA en vingerafdrukken direct tot een identificatie kunnen leiden en dat ook met DNA en vingerafdrukken clusters worden gemaakt.
- *Tijdsefficiëntie van breed en smal.* Korpsen met een brede inzet zeggen dat schoen- en werktuigsporen op de meeste PD's wel te vinden zijn, terwijl DNA en vingerafdrukken misschien maar op een beperkt deel van de PD's wordt aangetroffen. Het is dan inefficiënt om standaard-PD's te bezoeken en in veel gevallen zonder sporen weer te vertrekken. De korpsen met een smalle inzet zeggen dat het, gezien de aantallen inbraken en de beschikbare capaciteit, ondoenlijk is om alle sporen mee te nemen.
- *Kostenefficiëntie breed en smal.* Een aantal korpsen wijst er op dat de smalle inzet goedkoper is, omdat een kortere opleiding nodig is en de forensisch assistenten ingeschaald kunnen worden in schaal vijf⁷⁹.
- *Regionale verschillen.* Een aantal korpsen met veel landelijk gebied zeggen veel meer schoensporen aan te treffen in vergelijking met stedelijke – stenige – omgevingen. Daarom kiezen ze voor de brede inzet.
- *Aansluiting rest forensische opsporing.* Verschillende korpsen laten weten dat de aansluiting met de rest van de forensische opsporing belangrijk is: door forensisch assistenten breder in te zetten, ze in te schalen in schaal zes en ze soms te laten assisteren op complexere PD's doen ze ervaring op waardoor ze later wellicht kunnen doorgroeien in de organisatie.

De portefeuillehouder forensische opsporing namens de raad van korpschefs zegt dat de rendementsvraag van de smalle versus de brede variant nog onvoldoende in beeld is⁸⁰.

De projectleider van de strategische beleidsgroep woninginbraken stelt de volgende afweging voor een standaard-PD voor:

- Bepalen of een PD kansrijk is.
- In principe keuze voor smalle inzet.
- Opschalen naar breed en uitgebreider onderzoek als *forensic intelligence* daartoe aanleiding geeft.

Noot 79 Overigens hebben de meeste korpsen gekozen voor schaal zes. De overweging dat forensisch assistenten op schaal vijf niet zelfstandig PD's zouden mogen bezoeken blijkt in de praktijk niet op te gaan: bij twee korpsen bezoeken forensisch assistenten op schaal vijf wel zelfstandig standaard-PD's.

Noot 80 In de korpsen Amsterdam-Amstelland en Utrecht is een klein vergelijkend dossieronderzoek gedaan naar het aantal verdachten dat de smalle (Amsterdam-Amstelland) en brede variant (Utrecht) oplevert. Het onderzoek betreft een selectie van woninginbraken in 2011 in de twee korpsen. Voorzichtige conclusie is dat in beide korpsen de forensische opsporing ongeveer evenveel verdachten oplevert. In Utrecht levert de forensische opsporing wel in meer zaken ondersteunend bewijs, waaronder koppelingen met extra zaken. Bron: Verslag Politieberaden. Pilots woninginbraak – conceptverslag. 7 september 2012. Uit de tabellen B1.4 en B1.5 uit bijlage 4 lijkt geen relatie te zijn tussen ophelderingspercentage en of een korps een brede of smalle inzet hanteert. De ophelderingspercentages verschillen wel aanzienlijk tussen korpsen.

Zowel de portefeuillehouder als de projectleider geven aan dat een uitgebreider onderzoek om de kosten en baten van brede versus smalle inzet beter in beeld te brengen, gewenst is.

Maatregelen die efficiëntie bevorderen

Korpsen noemen maatregelen die de efficiëntie van het werk van forensisch assistenten op standaard-PD's bevorderen:

- Vertrek van huis: de forensisch assistent ontvangt thuis de meldingen die zich in de buurt van zijn of haar woonplaats bevinden en gaat rechtstreeks naar de PD.
- Invoer op locatie: de forensisch assistent voert op de standaard-PD de relevante gegevens voor het proces verbaal in waarna hij of zij op het bureau het proces verbaal nog slechts hoeft te ondertekenen. Een aantal korpsen heeft aan een pilot hiervan meegedaan. Eén korps meldt dat de pilot uiteindelijk niet de verwachte efficiëntieverbetering heeft opgeleverd: het bleek niet haalbaar om de ingevoerde gegevens rechtstreeks in het systeem te krijgen⁸¹. Daardoor moest op het bureau een administratief medewerker de gegevens alsnog handmatig in het systeem zetten.
- Bij twee korpsen neemt de forensisch assistent ook de aangifte van de inbraak op. In Rotterdam-Rijnmond neemt de meldkamer direct contact op met forensische opsporing, in Amsterdam-Amstelland komt de basispolitiezorg nog wel eerst ter plaatse.

5.3 Toekomstverwachting en aanbevelingen voor de inzet van forensisch assistenten

Toekomstverwachting verandering formatie forensisch assistenten

Alle korpsen noemen de ontwikkeling van de formatie aan forensisch assistenten in het kader van de vorming van de Nationale Politie. De hoofden forensische opsporing voorzien de volgende consequenties:

- Het verminderen van het aantal forensisch assistenten zal ten koste gaan van onderzoek op standaard-PD's, in het bijzonder woninginbraken. De doelstelling van 100% PD-bezoek zal niet meer gehaald worden. De informatie over trends en dadergroepen zal afnemen. Door zeven korpsen genoemd.
- De werkdruk en administratieve lasten voor technisch rechercheurs zal toenemen. Door drie korpsen genoemd.
- Vijf korpsen vinden het verminderen van forensisch assistenten een ernstige zaak en pleiten voor behoud.

Daarentegen melden drie korpsen dat ze hun formatie niet of niet ingrijpend hoeven aan te passen.

Aanbevelingen voor de inzet van forensisch assistenten

De belangrijkste aanbeveling van de hoofden forensische opsporing is om de forensisch assistenten – in deze aantallen en met deze taken – te behouden. Negen korpsen merken dit op. Een aantal voegt daar aan toe dat dit nodig is om de standaard-PD's van woninginbraken te kunnen blijven bezoeken en dat de waardering van burgers hier mee samenhangt. Vijf korpsen willen dat forensisch assistenten meer mogelijkheden hebben om door te groeien, onder meer door

Noot 81 Dit had te maken met systeemtechnische redenen en vanuit privacyoverwegingen. Een beslissing die landelijk genomen is.

assistentie op complexere PD's, het volgen van opleidingen en de doorgroei tot executieve ambtenaar. Twee korpsen merken op dat gewaakt moet worden voor verwijdering tussen forensisch assistenten en andere onderdelen, met name de basispolitiezorg en de technisch rechercheurs.

Eenmalig genoemde aanbevelingen zijn: vermindering administratieve lasten, aangifte laten opnemen door forensisch assistent als onderdeel klantvriendelijkheid, investeren in goede opleiding, vergroten onderzoeksmogelijkheden inbraken bij het NFI, verbeteren *forensic intelligence* en deze meer delen met partners, investeren in technische ondersteuningsmiddelen op de PD en tenslotte investeren in preventie bij burgers.

De voornaamste aanbeveling van geïnterviewden die betrekking heeft op de inzet van forensisch assistenten is dat het gewenst is dat ze zich verbreden. Ze kunnen een nuttige bijdrage leveren op complexere PD's, door meer betrokkenheid bij woninginbraakteams leveren ze een bijdrage aan *forensic intelligence* en ze zouden ingezet kunnen worden voor het opnemen van aangiftes.

In dit hoofdstuk werd duidelijk dat volgens de geïnterviewden een belangrijk neveneffect van de inzet van forensisch assistenten een grotere tevredenheid van burgers is. Belangrijk knelpunt is dat forensisch assistenten nog niet zo breed inzetbaar zijn als gewenst, en dat ze beperkte doorgroeimogelijkheden hebben. Er worden vervolgens drie aspecten benoemd die de inzet van forensisch assistenten efficiënter (kunnen) maken. Tenslotte roept een groot aantal respondenten op om de forensisch assistenten, in deze vorm en met deze aantallen, te behouden. In het volgende hoofdstuk volgen de conclusies.

6 Conclusies

We splitsten de conclusies op in drie delen. Eerst geven we een overzicht van de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek. Daarna beantwoorden we de afzonderlijke onderzoeksvragen zoals die in het begin van dit onderzoek zijn vastgesteld. Tenslotte geven we aan in hoeverre de maatregelen en beoogde effecten uit de beleidslogica zijn bereikt.

6.1 Belangrijkste bevindingen

Korpsen hebben tot en met 2010 goed invulling gegeven aan het doel om 500 forensisch assistenten aan te stellen. In 2011 gaat het aantal aanstellingen achterlopen bij het beoogde aantal van 500, om eind 2011 op 407 uit te komen. Voor het afvlakken van de opbouw bestaat een aantal goede redenen. De eerste reden is dat vanaf 2011 duidelijk wordt dat de beoogde formatie van de forensische opsporing in de nieuw te vormen Nationale Politie het waarschijnlijk moet doen met minder forensisch assistenten. Korpsen worden daardoor terughoudender met het aannemen van forensisch assistenten. De tweede reden is dat de minister van Veiligheid en Justitie in oktober 2011 aangeeft dat als korpsen alle standaard-plaatsen-delict (PD's) kunnen bezoeken met minder dan de beoogde 500 FTE dat korpsen de ruimte hebben om minder forensisch assistenten aan te stellen en de capaciteit voor andere prioriteiten in te zetten.

Een belangrijk doel van het aanstellen van forensisch assistenten was het bezoeken van álle standaard-PD's. De vraag of dit gebeurt hangt af van de definitie van het begrip standaard-PD. De afbakening van het begrip is echter onvoldoende en niet-eenduidig gebeurd door de betrokkenen. Waar dit wel is gebeurd blijkt het vooral om PD's van woning- en bedrijfsinbraken, in mindere mate om auto-inbraken en in nog mindere mate om inbraken uit schuren, garages en dergelijke te gaan. Het bezoeken van PD's van woninginbraken staat voor de korpsen voorop. Korpsen blijken een groot deel van de PD's van woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken. Ze hebben eind 2011 zelfs voldoende capaciteit aan forensisch assistenten in huis om álle woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken. In de praktijk maken de korpsen echter keuzes: soms lijkt de kans op het aantreffen van sporen op het PD onvoldoende om een bezoek te rechtvaardigen en soms is het aanbod aan inbraken zo groot dat de beschikbare capaciteit het niet toelaat om op zo'n piekmoment alle PD's te bezoeken. Woninginbraken gaan in dat laatste geval vóór op bedrijfsinbraken. Daarnaast blijkt dat forensisch assistenten niet al hun beschikbare tijd besteden aan het bezoeken van standaard-PD's. Ze voeren ook andere – nuttige – taken uit binnen de forensische opsporing. Het aantal bezochte PD's door forensisch assistenten blijkt verdubbeld in de periode 2009-2011. We mogen concluderen dat de korpsen voldoende capaciteit in huis hebben gehaald om PD's van woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken en dat zij er in de praktijk ook goed in slagen om het belangrijkste deel van deze PD's te bezoeken.

Het bezoeken van meer PD's leidt ook echt tot het veiligstellen van meer sporen. Het gaat om vier soorten sporen: DNA, vingerafdrukken, sporen van schoenen en sporen van werktuigen. Het aantal DNA- en vingerafdruksporen blijkt echter niet in zeer grote mate te stijgen. Hiervoor zijn twee verklaringen. Ten eerste hebben forensisch assistenten het werk op standaard-PD's in de periode 2008-2011 gaandeweg overgenomen van technisch rechercheurs. Hoewel de laatsten niet altijd

toekwamen aan standaard-PD's, stelden zij ook een flink aantal sporen veilig. Bovendien is een neveneffect van het feit dat technisch rechercheurs nu meer tijd hebben voor complexere PD's dat juist het aantal sporen dat ze op die complexere PD's veiligstellen opvallend is gestegen. Dat geldt in ieder geval voor DNA-sporen. De tweede verklaring waarom het aantal veiliggestelde DNA- en vingerafdruksporen niet sterk stijgt is dat deze sporen op lang niet alle PD's aangetroffen worden. Waar schoen- en werktuigsporen vrij algemeen zijn, vind je DNA- en vingerafdruksporen slechts op een minderheid van standaard-PD's.

Het bezoeken van PD's is overigens niet alleen belangrijk voor het veiligstellen van sporen – ook het geruststellen en aandacht geven aan het slachtoffer en het geven van preventietips is een belangrijk neveneffect van het werk van forensisch assistenten.

In twee korpsen stellen de forensisch assistenten alleen DNA- en vingerafdruksporen veilig en geen schoen- en werktuigsporen, terwijl de forensisch assistenten in alle andere korpsen al die sporen veiligstellen. Dat heeft aanzienlijke consequenties voor het benodigde aantal forensisch assistenten en de hoeveelheid en het karakter van de forensische informatie dat hun werk oplevert. De meningen over de effectiviteit en efficiëntie van beide benaderingen lopen uiteen. Een nader onderzoek naar de beste benadering – men spreekt van de 'smalle' en de 'brede' aanpak – zou de forensische opsporing helpen om de forensisch assistenten efficiënter en effectiever in te zetten.

Veiliggestelde sporen gaan pas iets betekenen als ze onderzocht worden. Hoewel niet ieder veiliggesteld spoor geschikt is voor onderzoek, kun je over het algemeen zeggen dat de schakel tussen veiligstellen en onderzoek goed geregeld is binnen de forensische opsporing. Het gebeurt voor wat betreft DNA door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en voor wat betreft vingerafdrukken middels het systeem Havank, dat beheerd wordt door het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De DNA- en vingerafdruksporen leiden in het gunstigste geval tot een match in de DNA- en vingerafdrukkendatabank die kan leiden naar een verdachte. Werktuig- en schoensporen worden primair bij de korpsen zelf onderzocht door specialisten. Soms blijken sporen van verschillende PD's met elkaar in verband te worden gebracht: zo worden clusters gevormd. Sporencoördinatoren bij de korpsen zijn de spil in het samenbrengen van sporeninformatie. Waar mogelijk worden aan de sporen verdachten gekoppeld. De werkwijze waarin sporen onderzocht worden en clusters gevormd worden werkt goed.

De volgende stap in de keten is de opvolging van de forensische informatie door de tactische recherche en het waar mogelijk aanhouden van verdachten en komen tot een rechtsgang. De schakel tussen forensische en tactische opsporing blijkt minder goed te werken. Het aanstellen van forensisch assistenten is niet gepaard gegaan met extra capaciteit voor de tactische recherche of het Openbaar Ministerie. Waar het aanstellen van forensisch assistenten en het onderzoeken van de sporen die zij veiligstellen binnen de forensische opsporing, NFI en KLPD veel informatie oplevert, is deze lijn niet doorgetrokken in de keten. Daar zijn plausibele redenen voor – de beperkte capaciteit van het Openbaar Ministerie en de tactische recherche wordt vaak ingezet voor zwaardere delicten en binnen de woning- en bedrijfsinbraken worden vaak alleen de meeste kansrijke zaken opgevolgd. Het beschikbaar zijn van een spoor is hoe dan ook geen garantie voor succes in tactische opsporing en vervolging. Het Openbaar Ministerie en de tactische recherche maken dus hun eigen afwegingen in de delicten waar opsporing en vervolging op plaatsvindt. Daarbij fungeert de informatie die vanuit de forensische opsporing beschikbaar is niet zozeer als startpunt van opsporing, maar veeleer als ondersteunende informatie waar gebruik van wordt

gemaakt als daartoe aanleiding is. In die zin is er dus geen sprake van een doorlopende keten. Wel is het zo dat woninginbraken sinds 2011 een landelijke prioriteit voor de Politie zijn en sinds 2012 ook voor het Openbaar Ministerie. Of dit ook gaat leiden tot een vergroting in het gebruik van forensische informatie is de vraag. Daarvoor is het nodig om te onderzoeken hoe de vraag naar en het aanbod van forensische informatie beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

De vraag of de inspanningen van forensisch assistenten uiteindelijk hebben geleid tot een verhoging van het ophelderingspercentage van woning- en bedrijfsinbraken is daarmee eigenlijk al beantwoord. Omdat aanbod van en vraag naar forensische informatie onvoldoende op elkaar is afgestemd, en woning- en bedrijfsinbraken vaak niet tot de prioriteiten behoorden van tactische recherche en het Openbaar Ministerie, kan niet verwacht worden dat – vanwege het werk van forensisch assistenten – een positief effect optreedt op het ophelderingspercentage.

Het ophelderingspercentage blijkt inderdaad niet gestegen, maar gedaald in de periode 2005-2011. Dat ligt overigens niet alleen aan een daling van het absolute aantal opgehelderde woning- en bedrijfsinbraken, maar ook aan een forse stijging van het absolute aantal woninginbraken. Naar de redenen voor deze ontwikkelingen is geen apart onderzoek gedaan. Het – gedaalde – ophelderingspercentage mag in ieder geval niet gerelateerd worden aan de inzet van forensisch assistenten.

Tenslotte is een belangrijke bevinding van dit onderzoek dat het werk en de inzet van forensisch assistenten over het algemeen, zeker binnen de forensische opsporing, zeer gewaardeerd worden. De forensisch assistenten zelf, hun directe collega's en de hoofden van de units forensische opsporing zijn van mening dat ze een grote bijdrage leveren aan het ophelderen van woning- en bedrijfsinbraken. Dat leiden zij niet zozeer af uit de resultaten die in de rest van de keten worden geboekt – hier hebben zij vaak niet veel zicht op – maar wel uit het feit dat de forensisch assistenten hun werk goed doen en dat dit regelmatig blijkt uit een terugkoppeling dat er matches zijn in de databanken of dat er verbanden tussen verschillende inbraken zijn aangetroffen. Bovendien hebben de technisch rechercheurs sinds de komst van forensisch assistenten veel meer tijd voor complexere PD's hetgeen tot een kwaliteitsverbetering van hun werk heeft geleid en tot het veiligstellen van meer sporen.

De resultaten van de inzet van forensisch assistenten voor de forensische opsporing zijn dus positief. Nu is het zaak de beschikbare forensische informatie beter af te stemmen op de behoefte van tactische opsporing en Openbaar Ministerie zodat meer woning- en bedrijfsinbraken kunnen worden opgehelderd en meer daders worden veroordeeld.

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Hoe ziet de ontwikkeling van de aanstelling van extra forensisch assistenten in de periode van 2007 tot heden eruit?

In 2007 wordt het aanstellen van 500 forensisch assistenten kabinetsbeleid. In september 2007 spreken het Korpsbeheerdersberaad en de minister van BZK af dat de forensisch assistenten in de periode 2008-2011 gelijkmatig in vier tranches worden aangenomen: 125 per jaar. De doelstelling is niet geheel behaald, zo wijst de opgave van het ministerie van Veiligheid en Justitie uit: tot en met eind 2011 zijn 406,6 FTE aan forensisch assistenten aangenomen. De opgave van de hoofden forensische opsporing bevestigt dit. De aanstelling van forensisch assistenten loopt in 2008 iets voor, en in 2009 en 2010 iets achter op de beoogde aanstelling van 125 assistenten per jaar. Het grootste verschil ontstaat in 2011. Een mogelijke verklaring is dat in dat jaar duidelijk wordt dat het

aantal forensisch assistenten mogelijk zal verminderen in de nieuwe opzet van forensische opsporing in het kader van de vorming van de Nationale Politie. Bovendien geeft de minister van Veiligheid en Justitie in oktober 2011 aan dat als de doelstelling van het bezoeken van alle standaard-PD's gerealiseerd kan worden met minder dan 500 forensisch assistenten, dat korpsen dan de ruimte hebben om minder forensisch assistenten aan te stellen en de capaciteit elders in te zetten. Deze verklaringen kunnen gelden als verzachtende omstandigheden.

Hoeveel forensisch assistenten (uitgedrukt in FTE's) zijn thans werkzaam bij de Nederlandse politiekorpsen, de FSO en de dienst IPOL van het KLPD?

De meeste recente opgave van het ministerie van Veiligheid en Justitie (PoIBIS) van het aantal forensisch assistenten is van 30 juni 2012. Er zijn dan 386,9 FTE forensisch assistenten aangesteld. Eind 2011 waren nog 406,6 FTE aangesteld.

Aan de hoofden forensische opsporing is gevraagd om een onderverdeling te maken in functies en om aantallen FTE per functie te geven, per 31 december 2011. Hun totaal aantal komt iets hoger uit dan de opgave van het ministerie van Veiligheid en Justitie, namelijk 420,5 FTE. Zij geven op dat 311,9 FTE forensisch assistenten werken op standaard-PD's. Daarnaast onderscheiden de hoofden forensische opsporing functies die weliswaar gefinancierd zijn uit de regeling forensisch assistenten, maar geen forensisch assistenten betreft. Het gaat om:

- 67,5 FTE aan leiding/coaching, sporencoördinatie, sporenanalyse en sporenanalyse.
- 20,9 FTE aan forensisch adviseurs en daarbij behorende administratief medewerker – dit is de opgave FSO.
- 12,2 FTE ten behoeve van Havank.
- 8 FTE bij het KLPD voor sporenanalyse.

Hoe wordt de inzet van de forensisch assistenten vormgegeven en ingebed binnen de politieorganisatie? Bij welke organisatieonderdelen en voor welke taken worden zij ingezet?

Forensisch assistenten, dat wil zeggen forensisch assistenten die werkzaam zijn op standaard PD's, zijn allen werkzaam bij de units forensische opsporing van de politiekorpsen. De unit forensische opsporing is meestal een onderdeel van de divisie recherche. Dat is een centrale unit binnen een korps. Forensisch assistenten worden ingezet voor het veiligstellen van sporen op standaard-PD's, waarbij de prioriteit – in volgorde van belangrijkheid – ligt bij:

- woninginbraken;
- bedrijfsinbraken;
- auto-inbraken;
- inbraken uit schuren, garages e.d.

Bij zestien korpsen stellen forensisch assistenten DNA, vingerafdrukken, schoen- en werktuigsporen veilig, bij twee korpsen alleen DNA en vingerafdrukken, tenzij er aanleiding is om uitgebreider sporenonderzoek te doen. Forensisch assistenten voeren ook andere taken uit binnen de forensische opsporing. De voornaamste zijn het assisteren op complexere PD's en frontoffice- en administratieve taken zoals het in ontvangst nemen van sporen en het administratief verwerken ervan. De meeste korpsen zetten forensisch assistenten niet in voor taken buiten het forensische veld. Twee korpsen laten forensisch assistenten aangiftes van woninginbraken opnemen.

Hoeveel uren van hun aanstelling zijn forensisch assistenten aan het werk op (of ten behoeve van forensisch-technisch onderzoek voor) standaard-PD's?

Forensisch assistenten besteden volgens schatting van de hoofden forensische opsporing 87% van hun tijd aan standaard-PD's – inclusief reistijd en verwerkingstijd – en 13% van hun tijd aan overige taken. Het gemiddelde bezoek van een standaard-PD kost, inclusief reistijd en verwerkingstijd, ruim drie uur.

Zijn in de onderzochte periode alle PD's van woninginbraken en van bedrijfsinbraken door forensisch assistenten bezocht? Zo nee, waarom is dat niet het geval geweest?

In de onderzochte periode zijn niet alle woning- en bedrijfsinbraken bezocht, maar met de beschikbare capaciteit eind 2011 konden de forensisch assistenten een eind in de richting komen. Twee aspecten zijn belangrijk:

Ten eerste blijkt dat als je het aantal geregistreerde woning- en bedrijfsinbraken afzet tegen het – gezien de beschikbare capaciteit – maximaal mogelijk aantal bezochte PD's, je alle woning- en bedrijfsinbraken kan bezoeken. In 2011 waren er ruim 140.000 geregistreerde woning- en bedrijfsinbraken. Een schatting van het aantal standaard-PD's dat met de formatie van eind 2011 bezocht zou kunnen worden komt uit op 146.000.

Ten tweede moet benadrukt worden dat uit zowel de antwoorden in de vragenlijst als de interviews blijkt dat in elk korps keuzes gemaakt worden in het aanbod aan standaard-PD's. De basispolitiezorg beoordeelt bij sommige korpsen welke standaard-PD's aangemeld worden en in sommige korpsen maakt forensische opsporing een inschatting welke PD's geschikt zijn. Soms vinden beiden plaats. Daarnaast geldt bij de meeste korpsen een prioritering waarbij vooral schuren, garages en auto-inbraken vaak afvallen, maar regelmatig ook bedrijfsinbraken. Bij alle korpsen is wel het doel om zo veel mogelijk daarvoor in aanmerking komende standaard-PD's te bezoeken – als de beschikbare capaciteit dat toelaat. Dit hangt ook af van het aantal inbraken per tijdseenheid: sommige dagen is het rustig, andere dagen hebben de forensisch assistenten tijd tekort.

Er is aan de hoofden forensische opsporing gevraagd om te schatten welk deel van de woning- en bedrijfsinbraken niet bezocht wordt omdat het niet aangemeld wordt bij forensische opsporing door de basispolitiezorg, of afvalt bij de forensische opsporing. Als dit deel van het totaal aan geregistreerde woning- en bedrijfsinbraken wordt afgetrokken, kom je tot ongeveer 108.000 bezochte woning- en bedrijfsinbraken. Dat is behoorlijk minder dan het aantal dat mogelijk is met de formatie, dus wellicht dat forensisch assistenten in de praktijk toch meer tijd besteden aan andere taken dan bezoek van standaard-PD's.

Kortom: bezoek van alle woning- en bedrijfsinbraken wordt niet gehaald omdat alle korpsen een keuze maken in PD's. Met de beschikbare capaciteit – die voldoende is om alle daarvoor in aanmerking komende PD's te bezoeken – bezoeken de forensisch assistenten wel een groot deel van de daarvoor in aanmerking komende PD's.

Zo ja, in hoeverre heeft dat bijgedragen aan de kwaliteit en de resultaten in de opsporing van zaken met een standaard-PD? Wat is de (kwaliteit van de) bijdrage die de extra forensisch assistenten leveren aan de oplossing van inbraken in woningen en bedrijven?

Het bezoeken van woning- en bedrijfsinbraken door forensisch assistenten leidt in veel gevallen tot het veiligstellen van sporen. Alleen in de korpsen waarin alleen DNA en vingerafdrukken worden veiliggesteld stellen forensisch assistenten in een minderheid van de gevallen sporen veilig.

Soms blijken de veiliggestelde sporen van onvoldoende kwaliteit. Een aantal respondenten maakt hier melding van. Er is voldoende capaciteit voor het verwerken en analyseren van sporen, al wordt de werkdruk als hoog ervaren. In geval van vingerafdrukken, schoen- en werktuigsporen worden de sporen binnen de Politie verwerkt, en in geval van DNA bij het NFI. Volgens sommige korpsen is de capaciteit van het NFI onvoldoende. Volgens het NFI is de totale capaciteit voldoende, maar kan het zijn dat de verdeling van de capaciteit over de verschillende regio's soms knelt. Het zou onderzocht moeten worden hoe de capaciteit van het NFI beter benut kan worden door de korpsen door een beter coördinatie tussen de korpsen enerzijds en betere communicatie tussen het NFI en de korpsen anderzijds.

Door aangetroffen sporen te vergelijken met sporen in de databanken van DNA en vingerafdrukken ontstaan matches en clusters van matches. Clustering en analyse vindt ook plaats binnen korpsen door de sporencoördinator. Matching in databanken, clustering en analyse zijn belangrijke kwaliteitsverhogende stappen. De tactische opvolging van sporen en clusters is de volgende stap in de opsporing. Een deel van de respondenten spreekt het vermoeden uit dat dit onvoldoende gebeurt – dat bijvoorbeeld DNA-matches blijven liggen. De tactische recherche geeft redenen waarom niet alle inbraken opvolging kunnen krijgen – het spoor leidt bijvoorbeeld niet naar een verdachte of de focus van de inspanningen ligt op dat moment op andere inbraken. In de korpsen waar woninginbraakteams actief zijn, is de opvolging van beschikbare informatie structureler. Binnen Politie en Openbaar Ministerie zijn woninginbraken sinds respectievelijk 2011 en 2012 beleidsprioriteiten. Daarvoor was dit niet zo – hoogstens op lokaal niveau en soms maar tijdelijk.

Ophelderingspercentage

De belangrijkste graadmeter voor resultaten in de opsporing van woning- en bedrijfsinbraken is het ophelderingspercentage. De kabinetsdoelstelling in 2007 was om het ophelderingspercentage te laten stijgen door de aanstelling van forensisch assistenten. Het ophelderingspercentage is echter in de periode 2005-2011 gedaald, wat betreft zowel woning- als bedrijfsinbraken. Het kan niet gezegd worden dat dit gelegen heeft aan de inzet van forensisch assistenten. Immers, de aansluiting tussen het aanbod aan forensische informatie en de vraag van de tactische recherche en het Openbaar Ministerie lijkt onvoldoende om een positief effect op het ophelderingspercentage te bewerkstelligen.

Tabel 6.1 Ophelderingspercentage inbraken, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken – zonder geweld – uit woningen	12,1	11,3	10,1	9,4	8,3	9,0	8,2
Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken – zonder geweld – uit bedrijven ⁸²	11,6	11,2	11,1	10,5	9,3	10,2	9,9

Bron: CBS Statline

Noot 82 Bij bedrijven zijn inbegrepen winkels, hotels, pensions, scholen, sportcomplexen, defensiecomplexen en overige gebouwen.

Wat zijn de ervaringen van de betrokkenen (forensisch assistenten, tactische recherche, FSO, KLPD, Officieren van Justitie) met de inzet van de extra forensisch assistenten? Wat kan van de ervaringen worden geleerd over de inzet van de forensisch assistenten binnen de opsporing?

De ervaringen van betrokkenen met de inzet van forensisch assistenten zijn positief, maar hoe verder verwijderd in de keten, hoe minder ervaringen men lijkt te hebben. Dat geldt ook omgekeerd: forensisch assistenten hebben weinig zicht op de opvolging van hun werkzaamheden. Dat betekent dat ze in beperkte mate betrokken zijn bij tactische opvolging en dat het justitiële traject zich vrijwel volledig buiten hun blikveld afspeelt. De tevredenheid bij forensisch assistenten bestaat vooral uit het goed veiligstellen van een spoor en matches uit de databanken.

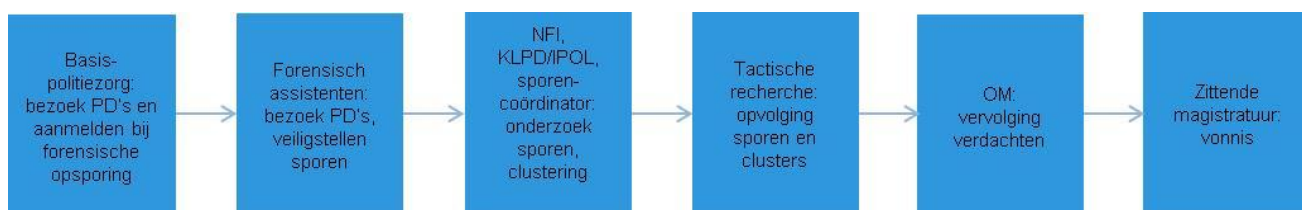
De forensisch assistenten hebben wel een directe betrokkenheid bij het werk van de sporencoördinatoren, die zich meestal op dezelfde gang in het gebouw bevinden, en bij de basispolitiezorg en districtsrecherche van de districten waar sommige forensisch assistenten aan gekoppeld zijn.

Technisch rechercheurs voelen zich betrokken bij forensisch assistenten en stellen hun inzet op complexere PD's op prijs. Wel is het zo dat een aantal respondenten zich zorgen maakt over de afstand tussen forensisch assistenten en technisch rechercheurs. Dit speelt met name in korpsen waarin forensisch assistenten alleen DNA en vingerafdrukken veiligstellen en er geen gezamenlijke dagelijkse werkverdeling is met de technisch rechercheurs. Wat betreft de tactische recherche lijken woninginbraakteams een goed platform te zijn voor betrokkenheid van forensisch assistenten. De forensisch adviseurs hebben een grote afstand tot forensisch assistenten, omdat ze vooral bezig zijn met complexere PD's. Het KLPD meldt dat het geen onderscheid maakt in sporen aangeleverd door forensisch assistenten en anderen, en dat sinds 2010 geen sprake is van een enorme toename van sporen. Voor Officieren van Justitie is de afstand tot forensisch assistenten groot. Ze geven aan dat woning- en bedrijfsinbraken tot voor kort niet tot de beleidsprioriteiten behoorden en dat, ook nu dat wel zo is, het goed mogelijk is dat ernstiger zaken voor blijven gaan.

Het belang van de keten

Het belangrijkste leerpunt is de aandacht voor de keten. Dat bestaat uit het zorgen dat de basispolitiezorg op de hoogte is van het werk van forensisch assistenten en een eenduidig oordeel kan geven over het al dan niet aanmelden van inbraken, het zorgen voor een wisselwerking tussen forensische en tactische opsporing zodat informatie verspreid wordt, een goede registratie van de resultaten van de opsporing en een duidelijk gedeeld beeld over die resultaten.

Figuur 6.1 Schematische weergave keten bij inbraken

Bron: DSP-groep

Belangrijkste aanbeveling van de respondenten is het behoud van forensisch assistenten voor bezoek aan standaard-PD's. Daarbij moet duidelijk zijn of – en op welke manier – een selectie gemaakt wordt in standaard-PD's en hoe breed de forensisch assistent ingezet wordt.

Hoe beoordelen de betrokkenen de bijdrage die de extra forensisch assistenten aan de kwaliteit en de efficiency van het forensisch-technisch PD-onderzoek leveren? Is er volgens betrokkenen sprake van een meerwaarde van de inzet van forensisch assistenten voor de standaard-PD's en in indirecte zin voor complexe PD's?

De kwaliteit en efficiency van PD-onderzoek bepalen we door te vragen naar:

- de toename van PD-onderzoek;
- de efficiëntie van de afhandeling;
- de relevantie van de sporen.

Toename PD-onderzoek. Alle respondenten vinden dat de inzet van forensisch assistenten leidt tot meer PD-bezoek. Dit komt vooral omdat voorheen standaard-PD's regelmatig afvielen ten gunste van complexere PD's. De aantekening wordt gemaakt dat inbraken in schuren, garages en auto's veel minder bezocht worden. Andere aantekening is dat de basispolitiezorg af en toe gestimuleerd moet worden om inbraken aan te melden.

Efficiëntie afhandeling. De efficiëntie bestaat uit het tegen minder kosten sneller doen van het werk. Wat betreft kosten zijn forensisch assistenten goedkoper dan rechercheurs, maar omdat ze bovenop de bestaande formatie zijn aangenomen zijn per saldo de kosten hoger. Wat betreft snelheid van werkzaamheden zijn de meningen verdeeld: een deel van de respondenten zegt dat door ervaring en standaardisatie de forensisch assistenten sneller werken, een andere deel zegt dat er geen verschil is met vroeger. Een aantal respondenten noemt maatregelen die de efficiëntie bevorderen zoals vertrek naar de standaard-PD vanuit huis en op de PD online gegevens invoeren ten behoeve van het proces verbaal.

Toename relevantie van sporen. Deze bestaat in de zin dat ze opvolging krijgen in de keten. Hierover staat in de beantwoording van de vorige onderzoeksvraag meer te lezen.

De hoofden forensische opsporing en technisch en tactisch rechercheurs vinden de inzet van forensisch assistenten grote meerwaarde hebben. Hoofden forensische opsporing beoordelen hun inzet met gemiddeld een 8,1 – meer dan goed dus.

Dat het ophelderingspercentage is gedaald wordt door respondenten aan andere zaken geweten, onder meer de aansluiting tussen forensische en tactische opsporing en het alerter worden van inbrekers en verdachten.

Is taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek gerealiseerd? En zo ja, in welke mate?

Er is taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek gerealiseerd in de zin dat een scheiding is aangebracht in werkzaamheden op standaard-PD's en op complexere PD's. Daarbij moet aangetekend worden dat respondenten aangeven dat in op de complexere PD's een breed scala aan vaardigheden nodig is en dat je op die manier niet kunt spreken van taakspecialisatie. Taakspecialisatie geldt eerder voor de forensisch assistenten die afgebakende werkzaamheden uitvoeren. Technisch rechercheurs zeggen dat ze het werken op standaard-PD's destijds positief waardeerden en sommige geven aan af en toe nog standaard-PD's te bezoeken voor het op peil houden van hun vaardigheden.

De beschikbare capaciteit voor werk op complexere PD's is duidelijk toegenomen met het aannemen van forensisch assistenten. In het verleden gingen complexere PD's weliswaar vaak voor op standaard-PD's, maar de combinatie van de twee maakte het voor rechercheurs toch vaak lastig om voldoende te kunnen investeren in complexere PD's. Door de inzet van forensisch assistenten op standaard-PD's hebben zij technisch rechercheurs ontlast en hierdoor is de kwaliteit van het werk op complexere PD's toegenomen. Technisch rechercheurs zeggen ook dat het aantal complexere PD's en de administratieve last dusdanig is toegenomen dat die extra capaciteit hard nodig is. Ze zien het dan ook niet als haalbaar om standaard-PD's er weer bij te gaan doen. Vooral uit de verdrievoudiging van het aantal ingestuurde DNA-sporen voor maatwerk- en maatwerk-plus-zaken, blijkt ook in kwantitatieve zin dat de resultaten van complexere PD's zijn toegenomen.

Zijn er knelpunten en/of onvoorziene-ongewenste neveneffecten opgetreden door de aanstelling van forensisch assistenten? Op welke manier kunnen eventueel ervaren knelpunten en/of onvoorziene-ongewenste neveneffecten weggenomen worden?

De belangrijkste positieve neveneffecten van het aanstellen van forensisch assistenten zijn volgens de respondenten een toegenomen tevredenheid van slachtoffers van inbraken over het werk van de Politie en een beter contact van forensische opsporing met de basispolitiezorg en de tactische recherche. Een onvoorziene-ongewenst neveneffect was de beperkte opleidingscapaciteit bij de Politieacademie. Dat is door één korps opgelost door rechercheurs binnen het korps vrij te maken voor de opleiding van forensisch assistenten en deze te laten accrediteren door de Politieacademie.

Belangrijkste knelpunten zijn de beperkte inzetbaarheid van forensisch assistenten en de beperkte doorgroeimogelijkheden. Forensisch assistenten worden voornamelijk ingezet op standaard-PD's en zeer beperkt in een assisterende rol op complexere PD's. De mogelijkheden om door te groeien in de forensische opsporing zijn beperkt. Dat komt door inschaling en opleiding, en vooral door de beoogde nieuwe formatie van de forensische opsporing in het kader van de vorming van de Nationale Politie: minder forensisch assistenten. Hiervoor zijn beperkt oplossingen voorhanden. Een deel van de forensisch assistenten is in staat gesteld om extra opleidingen te volgen waardoor doorgroeien eerder mogelijk is. In de nieuwe opzet wordt ingezet op brede generalisten en dat zou tot veelvuldiger inzet van technisch rechercheurs op complexere PD's kunnen leiden.

Wat is de meest efficiënte manier van de inzet van forensisch assistenten voor standaard PD's?

De meeste efficiënte inzet van forensisch assistenten hangt af van drie zaken:

- De keuze in welke PD's bezocht worden. Efficiënt is alleen die PD's te bezoeken waar sporen zijn maar de Politie heeft geen eenduidige methode om dat vooraf vast te stellen. Bovendien kan vanuit overwegingen van slachtofferzorg en burgertevredenheid gekozen worden om wel alle standaard-PD's te bezoeken. Doel is dan niet alleen het veiligstellen van sporen, maar ook het aandacht geven aan slachtoffers en het geven van preventie-advies.
- Brede of smalle inzet. Brede inzet betekent meer sporen veilig stellen – naast DNA en vingerafdrukken ook schoen- en werktuigsporen. Dit vergt meer tijd op de PD en meer capaciteit voor verwerking en analyse. Het kan mogelijk wel leiden tot meer verdachten en zwaardere straffen, omdat meer inbraken aan de verdachte gekoppeld kunnen worden. Smalle inzet – alleen DNA en vingerafdrukken – betekent minder beslag op capaciteit, maar ook minder sporen en minder verbanden tussen inbraken. Het is onduidelijk wat het rendement van

beide benaderingen is. Er is sprake van verschil in opvatting tussen korpsen en een aantal betrokkenen geeft aan dat onderzoek naar rendement van enerzijds de brede en anderzijds de smalle inzet wenselijk is.

- De inzet van efficiëntie bevorderende maatregelen als vertrek van forensisch assistenten van huis en digitaal invoeren van gegevens op locatie.

Heeft de inzet van de forensisch assistenten geleid tot clusters van delicten, daders en dadergroepen?

De inzet van forensisch assistenten heeft geleid tot clusters van delicten, daders en dadergroepen. Daarbij is de inzet van sporencoördinatoren, het NFI, Havank en tactische recherche nodig. De veiliggestelde sporen van de forensisch assistenten – eventueel aangevuld met informatie over modus operandi en tactische informatie – zijn een basis waarmee sporencoördinatoren, het NFI, Havank en tactische recherche aan de slag gaan. Woninginbraakteams zijn een belangrijke voorwaarde om een structurele opvolging van forensische en tactische informatie over woninginbraken te bewerkstelligen.

Is de definitie van 'standaard-PD' gelijk gebleven in de afgelopen jaren?

De definitie van standaard-PD is binnen korpsen min of meer eensluidend: alle inbraken waar geen persoonlijk letsel is, inclusief auto-inbraken en inbraken in schuurtjes of garages. Bepalend voor het aantal en het soort standaard-PD's dat forensisch assistenten bezoeken zijn:

- De keuze die gemaakt wordt in welke PD's als kansrijk voor de aanwezigheid van sporen gezien worden.
- De prioritering die gehanteerd wordt bij drukte of beperkte capaciteit.

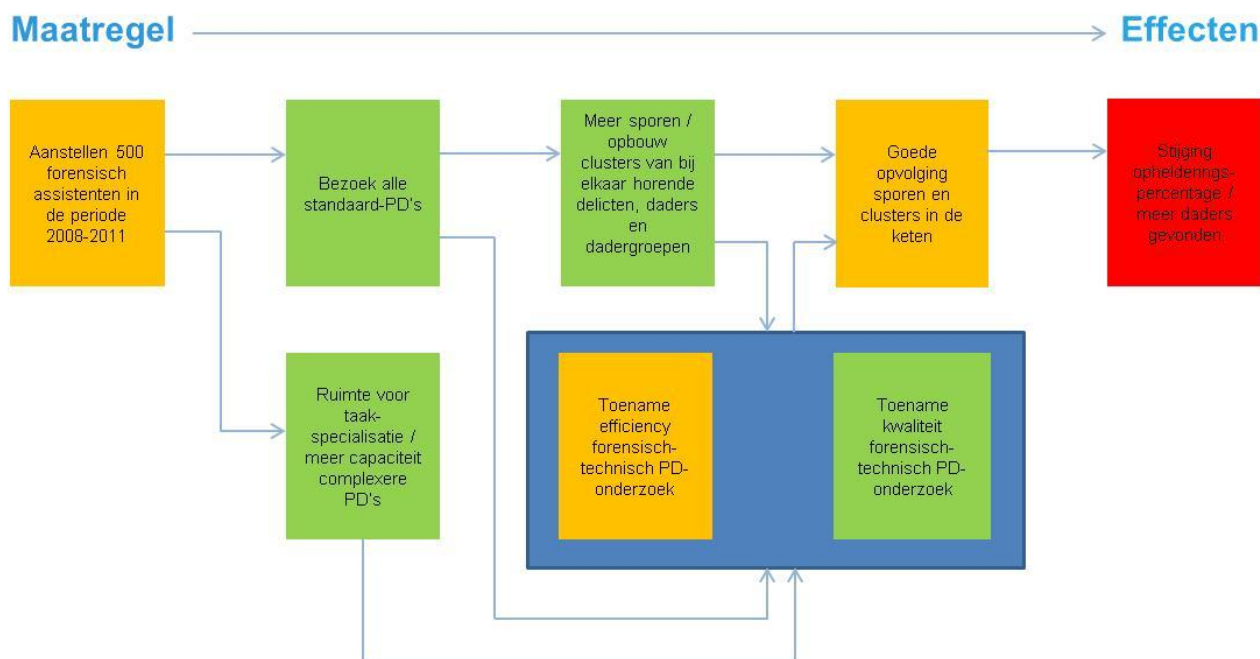
Stromen de forensisch assistenten door naar andere functies?

Een beperkt deel van de forensisch assistenten stroomt door naar andere functies. De uitstroom van forensisch assistenten schatten de hoofden forensische opsporing op 56 FTE in de periode 2008-2011. Een deel krijgt elders een andere baan, wordt ontslagen of gaat met pensioen. Een ander deel krijgt een andere functie, meest binnen forensische opsporing. In een paar gevallen doen ze een stapje omhoog, naar technisch rechercheur. Deze medewerkers zijn in de gelegenheid gesteld om een verbredende opleiding te doen. De doorstroommogelijkheden voor forensisch assistenten zijn echter beperkt vanwege de beoogde kleinere formatie van forensische opsporing binnen de Nationale Politie.

6.3 Conclusies beleidslogica

In paragraaf 2.2 is de beleidslogica uitgelegd. Hierin zijn de belangrijkste beoogde effecten van het aanstellen van forensisch assistenten expliciet gemaakt. In onderstaand figuur is de beleidslogica opnieuw opgenomen, maar nu is met een kleur aangegeven in hoeverre wij, op basis van de bevindingen uit dit onderzoek, van oordeel zijn dat de doelen van de beleidsmaatregel bereikt zijn. Dat doen we met kleuren: groen is grotendeels bereikt, oranje is onduidelijk of in beperkte mate bereikt en rood is niet bereikt.

Figuur 6.2 Beleidslogica maatregel-effecten aanstellen forensisch assistenten

Bron: DSP-groep

Hoewel niet alle beoogde 500 forensisch assistenten zijn aangesteld is de inzet van forensisch assistenten overwegend geslaagd te noemen. Er zijn goede resultaten geboekt: het grootste deel van de PD's van woning- en bedrijfsinbraken wordt bezocht, het onderzoek aan en clustering van sporen verloopt prima en de gehele forensische opsporing heeft profijt van het aanstellen van forensisch assistenten. De aangestelde capaciteit blijkt voldoende te zijn om alle daarvoor in aanmerking komende PD's van woning- en bedrijfsinbraken te bezoeken. Het aanstellen van forensisch assistenten is vanuit de invalshoek van de forensische opsporing daarom zonder meer een succes te noemen.

Kijken we naar de bijdrage van het werk van forensisch assistenten aan het ophelderen van woning- en bedrijfsinbraken, dan is het beeld diffuser. Forensisch assistenten leveren een belangrijke bijdrage aan forensische informatie over woning- en bedrijfsinbraken maar vervolgens is de vraag in hoeverre deze informatie nuttig is voor tactische en justitiële opvolging. Dat nut blijkt te variëren: soms is forensische informatie zeer belangrijk in de opsporing en in de bewijsvoering en andere keren speelt het geen of een geringe rol. Dat kan allerlei redenen hebben: soms leidt de forensische informatie niet tot een verdachte, soms vindt het Openbaar Ministerie onvoldoende bewijsmateriaal in de informatie en soms blijft informatie liggen omdat zwaardere zaken voor moeten gaan. Kortom, forensische informatie is niet altijd bruikbaar, en wordt niet altijd gebruikt. Op dit punt is nog winst te behalen: de afstemming tussen de behoefte aan forensische informatie over woning- en bedrijfsinbraken enerzijds en het aanbod ervan anderzijds kan verbeteren. Het feit dat steeds meer woninginbraakteams worden opgestart en het Openbaar Ministerie woninginbraken nu tot prioriteit heeft benoemd is wat dit betreft een positieve ontwikkeling.

Het – gedaalde – ophelderingspercentage is een slechte maatstaf gebleken om het succes van de inzet van forensisch assistenten te bepalen want het wordt niet alleen beïnvloed door alle andere onderdelen van de keten maar daarnaast ook door diverse externe factoren.

De invalshoek om de bijdrage van forensisch assistenten te relateren aan het ophelderen van woning- en bedrijfsinbraken is dus lastig. Het kwalitatief goede werk van forensisch assistenten

leidt niet zo maar tot meer ophelderingen want de bijdrage van hun werk is afhankelijk van wat anderen daar mee doen. Wel kan worden verwacht dat als de aansluiting tussen de vraag naar en het aanbod van forensische informatie verbetert, de keten als geheel sterker wordt en betere opsporingsresultaten worden behaald. Daar ligt dus de uitdaging om de inzet van forensisch assistenten optimaal te benutten.

We lopen de afzonderlijke onderdelen van de beleidslogica langs:

Aanstellen 500 forensisch assistenten in de periode 2008-2011

Het aanstellen van 500 forensisch assistenten in de periode 2008-2011 is strikt genomen niet behaald. Er zijn er – afhankelijk van de gebruikte bronnen – iets meer dan 400. Belangrijk om dit cijfer te duiden zijn de volgende omstandigheden:

- De korpsen geven in 2010 aan dat hun ambitie iets lager ligt. Daarbij kan een rol spelen dat korpsen veelal forensisch assistenten in de hogere en duurdere schaal zes aannemen, in plaats van de beoogde schaal vijf.
- De minister van Veiligheid en Justitie zegt in 2011 dat als het bezoeken van alle standaard-PD's met minder dan de oorspronkelijk beoogde 500 forensisch assistenten kan, dat de korpsen dan minder forensisch assistenten kunnen aanstellen en capaciteit voor andere prioriteiten mogen inzetten.
- De ontwikkeling van de Nationale Politie, die voor wat betreft de forensische opsporing waarschijnlijk tot een kleinere formatie aan forensisch assistenten leidt, oefent vanaf 2011 invloed uit op het aannamebeleid: korpsen worden voorzichtiger met het aannemen van forensisch assistenten.

De conclusie is daarom dat de doelstelling van de maatregel weliswaar niet geheel bereikt is, maar dat daar een paar goede redenen voor zijn: oranje.

Bezoek alle standaard-PD's

Het bezoek aan *alle* standaard-PD's wordt niet behaald. Belangrijk daarbij is de constatering dat het begrip standaard-PD onvoldoende afgebakend is in de geraadpleegde bronnen. De focus van de inzet van forensisch assistenten is door de korpsen in operationele zin doelbewust op woning- en bedrijfsinbraken gelegd, en in mindere mate op auto-inbraken en inbraken in schuren, garages e.d. Woninginbraken zijn de eerste prioriteit, gevolgd door bedrijfsinbraken.

Als we ons beperken tot woning- en bedrijfsinbraken blijken twee zaken:

- Met de beschikbare capaciteit eind 2011 konden de korpsen in beginsel alle PD's van woning- en bedrijfsinbraken bezoeken.
- De korpsen bezoeken deze om twee redenen niet allemaal. In de eerste plaats zijn sommige PD's niet geschikt, omdat de kans om sporen aan te treffen zeer klein is. In de tweede plaats omdat er in sommige periodes te veel inbraken zijn om met de beschikbare capaciteit te bezoeken – de piekmomenten. Woninginbraken krijgen in die gevallen voorrang boven andere inbraken. PD's van auto-inbraken worden in veel mindere mate bezocht dan woning- en bedrijfsinbraken, en inbraken in schuren, garages e.d. in nog mindere mate.

Kortom: korpsen bezoeken een belangrijk deel van de *daarvoor in aanmerking komende* woning- en bedrijfsinbraken. Omdat dit beantwoordt aan de operationele doelstelling concluderen we dat dit onderdeel grotendeels is bereikt: groen.

Meer sporen/opbouw clusters van bij elkaar horende delicten, daders en dadergroepen

Er is sprake van toename van ingestuurde sporen aan het NFI en de dienst IPOL van het KLPD en de sporencoördinatoren geven aan een groot deel van hun tijd aan woning- en bedrijfsinbraken te besteden. Dit leidt tot opbouw van clusters van bij elkaar horende delicten daders en dadergroepen. Het NFI en het KLPD geven wel aan dat het aantal ingestuurde sporen niet heel veel is toegenomen.

Doelstelling is behaald: groen.

Goede opvolging sporen en clusters in de keten

Niet alle sporen en clusters kunnen opvolging krijgen in de keten. Dat kan liggen aan de kansrijkheid voor de opvolging, of aan keuzes voor bepaalde hotspots of dadergroepen. Is er eenmaal een verdachte in beeld dan kan het Openbaar Ministerie alsnog besluiten tot een sepot, omdat er bijvoorbeeld onvoldoende bewijs is. In het algemeen kan gesteld worden dat het Openbaar Ministerie en de tactische recherche een eigen afweging maken in de opsporing en vervolging. Forensische informatie is daarbij ondersteunend maar geen startpunt. De beleidslogica die van het aanstellen van forensisch assistenten naar tactische opsporing en vervolging leidt wordt op dit laatste punt niet gerealiseerd. De aansluiting tussen de beschikbare forensische informatie en de behoefte daaraan van het Openbaar Ministerie en de tactische recherche lijkt dus nog onvoldoende te zijn. Een ander aspect is de ruimte die het Openbaar Ministerie en de tactische recherche voor woning- en bedrijfsinbraken hebben. Er is in 2006 (ministeries van BZK en Justitie⁸³) geconstateerd dat extra capaciteit voor tactische en justitiële opvolging voor de sporen van forensisch assistenten nodig is, maar deze extra capaciteit is er niet gekomen. Bij Politie en Openbaar Ministerie waren woninginbraken in 2008 tot en met 2010, toen een groot deel van de forensisch assistenten is aangesteld, geen beleidsprioriteit. Op lokaal en regionaal niveau werd soms wel extra aandacht besteed aan woninginbraken, maar vaak niet structureel. Nu er in meer regio's woninginbraakteams worden samengesteld valt een positief effect te verwachten. Conclusie is dat opvolging weliswaar plaatsvindt, maar niet in alle gevallen. Met de huidige prioriteitsstelling en toename van woninginbraakteams valt een verbetering te verwachten, hoewel het niet noodzakelijkerwijs betekent dat forensische informatie structureler zal worden gebruikt. Daarvoor is betere afstemming tussen aanbod en vraag van forensische informatie nodig. Doelstelling is in beperkte mate behaald: oranje.

Stijging ophelderingspercentage / meer daders gevonden

Het ophelderingspercentage is gedaald in de periode 2005-2011, zowel wat betreft woning- als bedrijfsinbraken. Daarbij tekenen we aan dat het absolute aantal woninginbraken – met name sinds 2009 – is gaan stijgen. In absolute zin zijn er ook minder ophelderingen, zowel van woning- als bedrijfsinbraken. Er worden verschillende verklaringen gegeven voor deze cijfers. De belangrijkste is dat de onderdelen van de keten nog onvoldoende op elkaar aansluiten – een verklaring die ondersteund wordt door andere onderzoeksbevindingen. Daarom kunnen de resultaten van de inzet van forensisch assistenten ook niet direct gerelateerd worden aan het ophelderingsperscentage. Een tweede verklaring is dat een deel van de sporen die veiliggesteld

Not 83 Heijmen, T., Jongebreur, L.P.W., Everwijn, H., Goedvolk, M.R. (2006). Uitbreiding Forensische Opsporing. De ketengevolgen van uitbreiding met 500 forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

zijn door forensisch assistenten hun waarde pas gaat bewijzen in de toekomst, als ze aan een verdachte gelinkt worden.

Over het aantal gevonden daders is geen informatie. In het kader van dit onderzoek hebben we niet bepaald hoeveel veroordelingen voor woning- en bedrijfsinbraken hebben plaatsgevonden.

Overigens zou dan ook naar de strafmaat moeten worden gevraagd, want voor hoe meer inbraken een verdachte veroordeeld wordt, hoe zwaarder de straf wordt. De meerwaarde van forensisch assistenten zou juist kunnen liggen in het linken van meerdere inbraken aan dezelfde verdachte.

De hoofden forensische opsporing en forensisch assistenten zijn wel heel positief in hun oordeel over de bijdrage van forensisch assistenten aan het ophelderen van woninginbraken. Omdat de cijfers dit niet ondersteunen is het oordeel toch dat het beoogde effect niet bereikt is, met de aantekening dat dit effect niet op het conto van de forensisch assistenten geschreven mag worden.

Conclusie is dat de doelstelling niet behaald is: rood.

Ruimte voor taakspecialisatie/meer capaciteit voor complexere PD's

Technisch rechercheurs zeggen veel meer tijd beschikbaar te hebben voor onderzoek van complexere PD's. Dat komt omdat ze niet meer naar standaard-PD's gaan. Wat dat betreft hebben de forensisch assistenten hen dus kennelijk veel werk uit handen genomen. In het verleden gingen complexere PD's vaak voor op standaard-PD's, maar werden ook een deel van de standaard-PD's gedaan. Daardoor was er regelmatig sprake van een flinke werkbelasting waar de kwaliteit op beide soorten PD's onder te lijden had. Technisch rechercheurs geven verder aan dat ze soms in het weekend nog standaard-PD's bezoeken en dat dit belangrijk is voor het op peil houden van hun vaardigheden en leuk is vanwege het contact met mensen.

Conclusie is dat de doelstelling behaald is: groen.

Toename efficiency forensisch-technisch PD-onderzoek

De efficiency van forensisch-technisch PD-onderzoek is de mate waarin forensisch-technisch PD-onderzoek in beperkte tijd en tegen beperkte middelen kan worden uitgevoerd. Wij zijn van oordeel dat dit slechts in beperkte mate blijkt uit de onderzoeksbevindingen. Forensisch assistenten zijn weliswaar goedkoper dan technisch rechercheurs, maar omdat het gaat om een uitbreiding van de formatie van forensische opsporing is netto sprake van een toename van de investeringen. Hier geldt dus: meer = duurder.

Er kan aan efficiency worden gewonnen door maatregelen te nemen als het van huis laten vertrekken van forensisch assistenten en door technische innovaties, maar dit soort maatregelen wordt nog niet algemeen toegepast. Wat betreft complexere PD's is de boodschap juist dat deze steeds meer tijd vergen, onder meer vanwege de administratieve last.

De conclusie is dat de doelstelling in beperkte mate behaald is: oranje.

Toename kwaliteit forensisch-technisch PD-onderzoek

De kwaliteit van forensisch-technisch PD-onderzoek is de bruikbaarheid van forensisch-technisch PD-onderzoek voor opvolging in de keten. Die blijkt onder meer uit de groei van de hoeveelheid aangeboden sporen aan het NFI en het KLPD en de groei van het aantal matches. Daarbij is de groei van het aantal sporen van complexere PD's veel sterker geweest dan die van standaard-PD's. De kwaliteit wordt ook bepaald door het oordeel over de kwaliteit van het werk van forensisch assistenten. Deze wordt als goed beoordeeld, met de aantekening dat soms de kwaliteit van de veiliggestelde sporen nog omhoog kan. Technisch rechercheurs zijn van oordeel dat de ruimte die

ze hebben gekregen om het onderzoek op complexere PD's te verdiepen heeft geleid tot een grotere kwaliteit van hun werkzaamheden.

Daarmee is de conclusie dat de doelstelling in grote mate behaald is: groen.

Bijlagen

Bijlage 1 Documenten

Publicaties

Brandhof, van den M. (2007). Veelvoorkomende criminaliteit. Casestudie ten behoeve van het project veiligheid. Den Haag: WRR.

Goedvolk, M., Griff, M.C. van de, Huitink, B. (2010). Onderzoek productiviteit forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

Handel, van den C., Soomeren, van P., Amersfoort, van P., Nauta, O. (2009). Hoe doen ze het toch? Modus Operandi Woninginbraak. Amsterdam: DSP-groep

Heijmen, T., Jongebreur, L.P.W., Everwijn, H., Goedvolk, M.R. (2006). Uitbreiding Forensische Opsporing. De ketengevolgen van uitbreiding met 500 forensisch assistenten. Barneveld: Significant.

Ministerie van Algemene Zaken (2007). Samen werken, samen leven. Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011. Den Haag: ministerie van Algemene Zaken.

Reed Business Education (2012). Politiealmanak 2012/2012. Amsterdam: Reed Business Education.

Ministerie van Veiligheid en Justitie (2011). Jaarverslag Nederlandse Politie 2010. Den Haag: ministerie van Veiligheid en Justitie.

Openbaar Ministerie (2012). Perspectief op 2015. Den Haag: Openbaar Ministerie.

Stol, W.Ph., Kop, N., Koppenol, P.A., Evers, F.C.M., Binnekamp, R. (2005). Eén spoor is geen spoor. Naar een landelijke sporendatabank voor informatiegestuurde opsporing. Apeldoorn: Politieacademie.

Overige documenten

Expertgroep forensische opsporing-organisatie. Verhouding taakinhoud met functiewaardering in relatie met inzet forensische assistent op taakgebieden DNA en dactyloscopie als "bottom-line" van functionaliteit. Concept 2. 12 januari 2009. (vtsPN)

Hulshof, M. Advies inrichting Forensische Opsporing namens programmamanager forensische opsporing. Versie 3.1. 9 maart 2012

Korpsbeheerdersberaad. Verdeling 500 forensisch medewerkers over de korpsen. Oplegnotitie. 18 april 2009.

Landelijk programmabureau versterking opsporing. Eindrapportage PVO. Landelijk beeld implementatie PVO bij de politie. Versie 1.2. 3 juni 2010.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Decemercirculaire 2007 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 30 november 2007.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Najaarscirculaire 2007 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 18 oktober 2007.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Junicirculaire 2010 aan de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD en de voorzitter van het College van Bestuur van de Politieacademie. Den Haag, 1 juli 2010.

Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor Jeugd en gezin, voor Wonen, werken en integratie en staatssecretarissen van Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Naar een veiliger samenleving. Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Kst-28684-119. Den Haag, 6 november 2007.

Minister van Veiligheid en Justitie. Politie. Brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Kst-29628-256. Den Haag, 2 mei 2011.

Morselt, I. (2009). Programma Versterking Opsporing en Vervolg. NFI Voortgangsrapportage 2009. Versie D1.

Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2005). Versterking opsporing en vervolging naar aanleiding van het evaluatierapport van de Schiedammer parkmoord.

Openbaar Ministerie, Politie en NFI (2006). Uitwerking van de maatregelen uit het rapport "Versterking opsporing en vervolging". Conceptversie 1.2.

Politie. Uitwerkingen prestatie-indicatoren horende bij de landelijke prioriteiten politie 2011-2014. Versie 15 september 2011. (vtsPN)

Vaste kamercommissie Veiligheid en Justitie. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voor het jaar 2012. Kst-33000-13. Den Haag, 28 oktober 2011.

Verslag Politieberaden. Pilots woninginbraak – conceptverslag. 7 september 2012. (vtsPN)

Bijlage 2 Lijst van geïnterviewden

De hoofden forensische opsporing van de korpsen hebben de schriftelijke vragenlijst ingevuld geretourneerd. Ze vervolgens allen telefonisch geïnterviewd voor een nadere toelichting op de gegeven antwoorden.

Dhr. R. van der Veer	Korps Noord-Nederland
Dhr. H. in 't Veld	Korps IJsselland
Dhr. L. Gelderblom	Korps Twente
Dhr. S. de Laat	Korps Noord-Oost Gelderland
Dhr. C. Derks	Korpsen Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid
Dhr. C. Verweij	Korps Utrecht
Dh. C. Kortland	Korps Noord-Holland
Namens het hoofd forensische opsporing:	
mw. A. Peters en mw. M. Krom	Korps Amsterdam-Amstelland
Dhr. D. Schurink	Korpsen Gooi en Vechtstreek en Flevoland
Dhr. G. Auerbach, tel. vervolginterview met	
dhr. H. van der Meer	Korps Haaglanden
Dhr. A. Gravekamp	Korps Hollands-Midden
Mw. A. van der Zee	Korpsen Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond
Dhr. A. Hendrix	Korps Zeeland
Namens het hoofd forensische opsporing:	
Dhr. M. Schuring	Korps Midden-West Brabant
Dhr. H. van der Heijden	Korps Brabant-Noord
Dhr. B. Corbijn	Korps Brabant-Zuidoost
Dhr. J. Hagens	Korps Limburg-Noord
Dhr. A. Acampo	Korps Limburg-Zuid

Geïnterviewden

De interviews zijn grotendeels *face to face* afgenomen. De telefonische interviews zijn aangegeven met de aanduiding (t) na de naam. Eén respondent hebben we per e-mail bevestigd: (e).

Korps Noord-Holland Noord

Mw. E. Klaver	groepshoofd forensische opsporing
Dhr. L. Reus	forensisch medewerkers, korps Noord-Holland Noord
Dhr. K. Oosterom	sporencoördinator, korps Noord-Holland Noord

Korps IJsselland

Dhr. H. in 't Veld	hoofd forensisch opsporing
Mw. R. de Vries	sporencoördinator en forensisch medewerker
Dhr. R. Buunen	sporencoördinator en schoen- en bandspoordeskundige

Dhr. H. Beijer forensisch medewerker
Dhr. R. Bleumink tactisch rechercheur, coördinator woninginbraakteam Noord

Korps Haaglanden

Dhr. H. van der Meer hoofd forensische opsporing
Dhr. R. Kool bureauchef Hoefkade
Dhr. C. Vieveen forensisch assistent
Mw. G. Gordon forensisch assistent
Dhr. P. Entken (t) chef regionale recherche, proceseigenaar opsporing
Mw. M. Wientjes coördinator forensisch assistenten
Dhr. A. de Lange sporencoördinator
Dhr. B. Verbruggen senior deskundige forensische opsporing

Korps Hollands-Midden

Dhr. K. Slottje professional forensisch onderzoek, specialisatie werktuigsporen en oorsporen

Korps Brabant-Noord

Dhr. T. v. Kroonenburg (t) coördinator woninginbraken Oost Brabant

Korps Brabant-Zuidoost

Dhr. B. Corbijn hoofd forensische opsporing
Dhr. T. de Groot operationeel chef medewerkers technische recherche
Dhr. H. Schol generalist, technisch rechercheur
Dhr. R. Leenen sporencoördinator
Dhr. B. Meelker medewerker technische recherche
Dhr. G. Girol di medewerker technische recherche
Mw. M. van der Steen senior technisch rechercheur
Dhr. G. Gussenhoven forensisch adviseur

Openbaar Ministerie

Mw. C. Westerling-Diderich (t) senior regio forensisch- en medisch Officier van Justitie, regioparket Noord-Nederland
Mw. E. Vrijhoeven (t) forensisch Officier van Justitie, parket 's Hertogenbosch
Dhr. R. van Loon (e) secretaris landelijk overleg forensische Officiëren van Justitie, Parket Generaal

Andere geïnterviewden

Dhr. H. Vissers portefeuillehouder forensische opsporing namens de Raad van Korpschefs, korpschef Midden- en West-Brabant
Mw. M. Hulshof programmamanager/aanjager forensische opsporing, vtsPN
Dhr. F. Koster medewerker programma forensische opsporing, vtsPN, afdelingschef forensische opsporing korps Rotterdam Rijnmond
Dhr. J. Wever (t) landelijk projectmanager High Impact Crime, vtsPN
Dhr. G. Bouwhuis (t) docent/coördinator forensische opsporing, Politieacademie

Dhr. R. Bos (t)	projectleider Strategische Beleidsgroep Woninginbraken, KLPD
Dhr. W. Heijnen	hoofd afdeling Humane Biologische Sporen, NFI
Dhr. J. Riemen	teamchef persoonsidentificatie / dactyloscopie, KLPD/IPOL
Dhr. R. van Poelgeest (t)	medewerker programma control, directoraat-generaal Politie, ministerie van Veiligheid en Justitie

Bijlage 3 Vragenlijst

Vragenlijst Politie – onderzoek forensisch assistenten

Naam regio :

Naam contactpersoon :

Functie contactpersoon :

Telefoonnummer :

Datum :

Toelichting

Deze vragenlijst is u toegestuurd in het kader van het onderzoek 'Forensisch Assistenten: inzet, resultaten en ervaringen'. De vragen hebben betrekking op het aantal aangestelde forensisch assistenten, hun taakinvulling en de bijdrage die ze leveren aan de kwaliteit en efficiency van plaats delict-onderzoeken.

In sommige korpsen wordt niet gesproken van forensisch assistenten maar van medewerkers technische recherche, medewerkers forensische opsporing of forensisch medewerkers.

Alle korpsen hebben dezelfde vragenlijst ontvangen. In vier gevallen is de vragenlijst verstuurd naar het interregionaal hoofd Forensische Opsporing:

- Noord-Nederland (Groningen, Friesland en Drenthe)
- Noord-Holland (Kennemerland, Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland-Noord)
- Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid
- Gooi en Vechtstreek en Flevoland

We verzoeken hen de vragenlijst voor het gehele interregionale gebied in te vullen.

We verzoeken u vriendelijk waar dat gevraagd wordt een toelichting te geven op de antwoorden.

Mocht u geen exacte cijfers tot uw beschikking hebben dan verzoeken wij u een professionele inschatting te maken.

Het invullen van de vragenlijst zal u naar schatting een half uur tijd kosten.

Opbouw

De vragen 1 t/m 12 gaan over de aantallen forensisch assistenten en de manier waarop ze worden ingezet. Vragen 13 t/m 21 gaan over de resultaten die de inzet van forensisch assistenten opleveren. De vragenlijst sluit af met vragen 22 t/m 24. Die bestaan uit een vraag naar de toekomstige inzet van forensisch assistenten, een vraag om aanbevelingen over de inzet van forensisch assistenten en een vraag om het geven van een rapportcijfer.

Documenten

Indien u in de beantwoording van een vraag verwijst naar een document, verzoeken wij u vriendelijk het document mee te zenden. Indien het om een specifiek deel van het document gaat, verzoeken wij u dit aan te geven met een verwijzing naar een markering of paginanummer.

Retourneren

U wordt verzocht vragenlijst **uiterlijk 5 oktober 2012** digitaal te retourneren aan jdekleuver@dsp-groep.nl.

Vragen

Met vragen kunt u contact opnemen met DSP-groep via 020 - 625 75 37. Contactpersoon is Justin de Kleuver (jdekleuver@dsp-groep.nl).

1	Hoeveel forensisch assistenten (in fte's) waren er op 31 december 2011 in dienst van uw korps?	in fte's → ...
2	Wegens opleiding, inwerken en ziekte kan het zijn dat u een deel van uw capaciteit aan forensisch assistenten moet missen. Hoeveel fte's vallen naar schatting op dit moment weg hierdoor?	in fte's → ...
3	Heeft u knelpunten in de werving van forensisch assistenten ondervonden? Zo ja, welke?	a) ja / nee b) indien ja, aangeven welke: ...
4	Wat is de totale uitstroom geweest aan forensisch assistenten in uw korps in de periode 2007-2011?	in fte's → ...
5	Wat zijn de belangrijkste redenen geweest voor de uitstroom? (Denk bijvoorbeeld aan doorstroming, verandering van functie, ontslag nemen of krijgen)	
6	Bij welke organisatieonderdelen zijn de forensisch assistenten binnen uw korps werkzaam?	
7	Welk deel van hun aanstelling zijn forensisch assistenten aan het werk op (of ten behoeve van forensisch-technisch onderzoek voor) standaard-PD's?	naar schatting ... % van hun aanstelling
8	Hoeveel tijd kost het bezoeken van een standaard-PD gemiddeld (inclusief de bijbehorende administratie, reistijd en verwerkingstijd)?	naar schatting ... uur

9	Welke soorten sporen stellen forensisch assistenten veilig op standaard-PD's?	☐ dacty ☐ DNA ☐ schoensporen ☐ werktuigsporen ☐ andere, namelijk: ...
10	Worden forensisch assistenten ook ingezet bij het uitvoeren van andere werkzaamheden die samenhangen met Forensische Opsporing? Zo ja, welke?	a) ja / nee b) indien ja, aangeven welke: ...
11	Worden forensisch assistenten ook ingezet bij het uitvoeren van werkzaamheden op andere terreinen als de Forensische Opsporing? Zo ja, welke?	a) ja / nee b) indien ja, aangeven welke: ...
12	In hoeverre worden alle standaard PD's van woning- en bedrijfsinbraken bezocht?	a) naar schatting ... % van alle <i>woninginbraken</i> b) naar schatting ... % van alle <i>bedrijfsinbraken</i>

De vragen 13 t/m 19 bestaan uit stellingen. U wordt gevraagd aan te geven in hoeverre de stelling voor uw korps geldt. Kies uit (gelieve uw antwoord te markeren):
++ (in zeer grote mate), + (in grote mate), 0 (in zekere mate), - (in beperkte mate) en - - (niet of in zeer beperkte mate)

13	De inzet van forensisch assistenten leidt tot een toename van bezoek van standaard-PD's	++ + 0 - --	toelichting:
14	De inzet van forensisch assistenten leidt tot een efficiëntere afhandeling van zaken met een standaard-PD. Met efficiënter bedoelen we in minder tijd of tegen lagere kosten.	++ + 0 - --	toelichting:
15	De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer relevante sporen die bruikbaar zijn voor de oplossing van inbraken.	++ + 0 - --	toelichting:
16	De inzet van forensisch assistenten leidt tot meer onderzoek van complexere PD's omdat forensisch assistenten de forensisch deskundigen en specialisten ontlasten.	++ + 0 - --	toelichting:
17	De inzet van forensisch assistenten leidt tot taakspecialisatie binnen het forensisch onderzoek. Met taakspecialisatie bedoelen we dat forensisch deskundigen en specialisten zich nu beperken tot complexere PD's.	++ + 0 - --	toelichting:
18	De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer <i>woninginbraken</i> .	++ + 0	toelichting:

		- --	
19	De inzet van forensisch assistenten leidt tot het oplossen van meer <i>bedrijfsinbraken</i> .	++ + 0 - --	toelichting:
20	Welke andere resultaten heeft de inzet van forensisch assistenten het korps opgeleverd?		
21	Zijn er knelpunten bij de inzet van forensisch assistenten en zo ja, welke? (Denk bijvoorbeeld aan opleiding, ervaring, beschikbaarheid, samenwerking en informatie-uitwisseling)	a) ja / nee b) indien ja, aangeven welke: ...	
22	Wat zijn de verwachte toekomstige ontwikkelingen wat betreft het aantal forensisch assistenten binnen uw korps en wat betreft hun werkzaamheden?		
23	Welke aanbevelingen heeft u voor de inzet van forensisch assistenten?		
24	Alles overziende, hoe tevreden bent u met de inzet van forensisch assistenten in uw korps?		... (geef een rapportcijfer)

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst. Graag zouden wij telefonisch contact met u opnemen bij eventuele onduidelijkheden of aanvullende vragen, ook in verband met het verdiepende deel van dit onderzoek. Zou u uw telefoonnummer op de eerste pagina willen invullen?

Bijlage 4 Tabellen

Tabel B4.1 Werkelijk aantal aangestelde functionarissen binnen regeling forensisch assistenten per 31 december 2011 en beoogd aantal

	Realisatie eind 2011	Beoogde realisatie eind 2011	Vershil
Noord-Nederland	36,4	39,6	-3,2
IJsselland	12,8	10,5	2,3
Twente	9,3	14,3	-5,0
Noord- en Oost-Gelderland	16,1	15,1	1,0
Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid	20,4	28,5	-8,1
Utrecht	38,0	35,8	2,2
Noord-Holland	31,2	36,6	-5,4
Amsterdam-Amstelland	48,2	62,7	-14,5
Gooi en Vechtstreek en Flevoland	15,6	17,6	-2,0
Haaglanden	18,4	46,5	-28,2
Hollands-Midden	19,9	19,3	0,6
Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid	54,5	66,4	-11,9
Zeeland	6,1	7,7	-1,6
Midden- en West-Brabant	28,6	27,7	0,9
Brabant-Noord	9,7	14,2	-4,5
Brabant-Zuidoost	15,3	19,3	-4,0
Limburg-Noord	11,1	11,1	0,0
Limburg-Zuid	15,0	19,3	-4,3
KLPD/IPOL	0	8,0	-8,0
Totaal korpsen en KLPD/IPOL	406,6	500,2	-93,6

Bron: ministerie van Veiligheid en Justitie (PoIBIS), bewerking DSP-groep

Tabel B4.2 Kwantitatieve antwoorden hoofden forensische opsporing in vragenlijst - gevraagd is naar situatie 31 december 2011 (1)

	NN	IJL	TW	NOG	GMZ	UT	NH	AA	GVF	HL	HM	RR-ZHZ	ZL	MWB	BN	BZO	LN	LZ	totaal
FTE's voor onderzoek op standaard-PD's	25,4	9	10,65	12,5	13	28	24,3	31,7	15	15,3	4,5	51	6	21	10,5	10	9	15	311,9
FTE's leiding, spoco, admin. analyse binnen regeling	9,78	1,2	1,75	2,5	9	6	1,8	9,3	0	2	0	8,9	2	2	2,3	4	2	3	67,5
FTE's forensisch advies	0	4	0	0	0	2	2	4,1	1	1	0	3,8	0	0	0	3	0	0	20,9
FTE's Havank	0	3	0	0	0	2	0,6	2,2	0	1	0,5	2,9	0	0	0	0	0	0	12,2
FTE's niet-beschikbare capaciteit	1	0	2	5	2	6	0	10	1	0	0	6	1	3	1	2	2	0	42,0
FTE's beschikbare capaciteit	24,4	9	8,65	7,5	11	22	24,3	21,7	14	15,3	4,5	45	5	18	9,5	8	7	15	269,9
FTE's uitstroom	6	0	0	5	2	3	0	0	4	8	1	4	1	4	3	3	2	10	56,0
Tijdsbesteding standaard-PD (%)	0,95	1	0,6	0,75	1	0,8	0,95	0,82	0,9	0,75	0,99	0,85	0,85	1	0,9	0,9	0,8	0,9	0,87
Tijdsbesteding andere taken (%)	0,05	0	0,4	0,25	0	0,2	0,05	0,18	0,1	0,25	0,01	0,15	0,15	0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,13
Gemiddelde bezoektijd standaard-PD (in uren)	2,5	2,5	4	2,5	3	2,75	2	2,5	4	2,5	2	6	3	2	3	4	4,5	2,5	3,07
Potentieel aantal standaard-PD's per jaar (2)	16319	6336	2284	3960	6453	11264	20315	12527	5544	8078	3920	11220	2493	15840	5016	3168	2190	9504	146432
Verlies casescreening woninginbraken vooraf	0,05	0,05	0,1	0	0	0	0	0	0,1	0,3	0	0	0	0	0,3	0,5	0	0,2	0,09
Verlies casescreening bedrijfsinbraken vooraf	0,1	0,125	0,1	0	0	0	0,2	0	0,1	0,3	0	0	0	0	0,5	0,5	0	0,5	0,13
Bezoek aangemelde woninginbraken	0,9	0,999	1	0,99	0,95	0,8	0,965	0,95	0,9	1	0,85	0,9	0,86	0,9	1	0,94	0,6	0,8	0,91
Bezoek aangemelde bedrijfsinbraken	0,9	0,95	0,8	0,99	0,95	0,5	0,9	0,92	0,8	0,25	0,85	0,6	0,6	0,65	1	0,94	0,3	0,5	0,74
Werkelijk bezoek geregistreerde standaard-PD's(3)	8802	3006	3116	5242	10051	8248	10690	10621	5232	5773	4913	10317	1644	7978	3434	3267	1973	3604	107910

(1) De benamingen van de korpsen zijn afgekort. Zie tabel 1.1 in paragraaf 1.2 voor de corresponderende korpsbenaming

(2) Berekening gebaseerd op 44 beschikbare werkweken per jaar

(3) Berekening met behulp van CBS-cijfers woning- en bedrijfsinbraken 2011

cursief zijn cijfers waarover de hoofden forensische opsporing twijfel hadden, of waarvan wij een schatting hebben gemaakt omdat het desbetreffende hoofd de cijfers niet heeft ingevuld.

Bron: vragenlijst hoofden FO

Tabel B4.3 Inbraken zonder geweld naar soort in 2011 (1)

	NN	IJL	TW	NOG	GMZ	UT	NH	AA	GVF	HL	HM	RR-ZHZ	ZL	MWB	BN	BZO	LN	LZ	totaal
Diefstal/inbraak zonder geweld totaal	16860	5760	6990	9385	21300	25195	22000	25625	11475	21920	11335	30490	3555	19180	10240	12335	6930	13545	274120
Diefstal/inbraak woning en bedrijf (2)	10525	3355	3755	5295	10580	11705	12280	11330	6700	10520	5780	12955	2160	9810	5495	6950	4160	7670	141025
Diefstal/inbraak woning	6160	1845	2290	2935	6935	7985	7545	6565	4535	7490	3715	8480	1340	6405	3430	4415	2415	4325	88810
Diefstal/inbraak bedrijf (3)	4365	1510	1465	2360	3645	3720	4735	4765	2165	3030	2065	4475	820	3405	2065	2535	1745	3345	52215

(1) De benamingen van de korpsen zijn afgekort. Zie tabel 1.1 in paragraaf 1.2 voor de corresponderende korpsbenaming

(2) Exclusief auto's, schuren, garages e.d.

(3) Inclusief winkels en andere gebouwen

Bron: CBS Statline, geraadpleegd 20 december 2012

Tabel B4.4 Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken - zonder geweld - uit woningen, naar korps (1)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Groningen	17,6	17,4	13,8	14,3	15,3	15,1	13,3
Friesland	18,8	18,8	15,5	16,3	18,7	13,7	16,5
Drenthe	22	24,3	15,8	17,6	13,3	14,1	12,4
IJsselland	16,9	14,7	15,3	12,6	12,7	18,2	12,4
Twente	17,2	20,3	11,9	13,5	11,9	11,5	11,5
Noord- en Oost-Gelderland	16	13,1	11	14,7	12	9,7	8,2
Gelderland-Midden	11,3	10,3	10	9,3	8,2	7,7	6,6
Gelderland-Zuid	14	11	14	14	8,8	8,2	6,6
Utrecht	11	10,9	9,4	7,7	7,5	7,6	6,6
Noord-Holland-Noord	12,9	10,6	11,2	12	8,8	11,4	11,9
Zaanstreek-Waterland	14,2	12	11,2	8,1	10	10,9	10
Kennemerland	12,6	10,8	14,1	10,2	8,8	15,3	15,3
Amsterdam-Amstelland	12,3	10,5	9,1	8	7,2	7,1	6,9
Gooi en Vechtstreek	7,8	9,5	9,5	7,5	4,7	5,2	5,9
Haaglanden	9,6	8,4	7,4	6,5	5,1	8,2	8,1
Hollands Midden	11,7	12,5	10,7	8,8	8,2	9,4	9,1
Rotterdam-Rijnmond	10,7	9,7	8,2	7,3	6,3	6,5	7,3
Zuid-Holland-Zuid	11,2	12,7	12,8	10,5	10,4	8	9,8
Zeeland	21,4	17,6	20,7	13	12,4	9,9	10,4
Midden- en West-Brabant	13,2	9,3	6,8	5,9	6,5	7,7	4,9
Brabant-Noord	8,6	10,7	10,2	12,4	10	9,2	5,8
Brabant-Zuidoost	6,7	10,8	7,5	6,2	6,4	7,4	6,1
Limburg-Noord	8,2	4,4	5,6	9,6	7,2	8,7	6,5
Limburg-Zuid	10,8	10,6	10,6	9,7	7,6	8,2	6,7
Flevoland	13,4	12,3	13,6	9,1	9,6	9,8	7,3
<i>Nederland</i>	<i>12,1</i>	<i>11,3</i>	<i>10,1</i>	<i>9,4</i>	<i>8,3</i>	<i>9</i>	<i>8,2</i>

(1) De percentages worden weergegeven voor de oude indeling naar 25 korpsen

Bron: CBS Statline, geraadpleegd 20 december 2012

Tabel B4.5 Percentage opgehelderde diefstallen/inbraken - zonder geweld - uit bedrijven naar korps (1), (2)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Groningen	13,7	17,4	16,7	14,3	14,9	18,8	16,0
Friesland	18,9	17,7	17,2	15,9	14,3	18,0	14,9
Drenthe	18,4	18,3	15,5	14,0	9,8	12,2	11,4
IJsselland	14,2	14,9	13,8	14,7	12,5	12,7	11,3
Twente	14,3	15,8	11,5	11,4	10,5	9,9	11,3
Noord- en Oost-Gelderland	11,5	13,1	13,8	14,1	12,5	9,7	11,4
Gelderland-Midden	10,3	10,6	10,7	11,9	9,6	10,1	9,7
Gelderland-Zuid	10,8	8,9	11,2	9,2	8,7	11,3	8,4
Utrecht	11,3	9,9	10,3	8,7	8,3	9,3	8,6
Noord-Holland-Noord	8,9	8,3	10,5	9,2	9,6	11,1	9,6
Zaanstreek-Waterland	13,7	13,7	14,0	10,7	12,6	14,0	12,3
Kennemerland	9,5	10,8	11,4	11,1	9,3	10,6	9,5
Amsterdam-Amstelland	12,2	10,4	9,3	8,8	7,0	7,7	7,5
Gooi en Vechtstreek	9,1	12,0	10,7	9,0	8,4	6,8	5,6
Haaglanden	16,4	14,9	14,4	14,5	10,0	12,1	12,4
Hollands Midden	10,4	10,6	10,5	9,3	10,3	11,3	12,8
Rotterdam-Rijnmond	11,8	9,5	9,0	8,1	6,7	7,4	10,6
Zuid-Holland-Zuid	15,2	15,5	14,7	15,0	11,3	14,8	15,5
Zeeland	16,1	12,6	12,3	11,2	10,8	12,1	14,6
Midden- en West-Brabant	9,4	8,2	8,5	8,2	8,4	10,0	7,5
Brabant-Noord	9,0	8,9	8,6	8,4	9,0	8,6	7,7
Brabant-Zuidoost	7,9	10,1	9,8	10,9	10,3	9,9	8,7
Limburg-Noord	7,8	7,2	7,4	6,7	7,8	7,8	6,9
Limburg-Zuid	8,2	9,9	9,4	9,2	7,3	8,7	6,7
Flevoland	15,3	8,1	12,2	8,2	6,8	8,0	10,0
Nederland	11,6	11,2	11,1	10,5	9,3	10,2	9,9

(1) De percentages worden weergegeven voor de oude indeling naar 25 korpsen

(2) Bedrijven is inclusief winkels, hotels, pensions, scholen, sport- en defensiecomplexen en overige gebouwen

Bron: CBS Statline, geraadpleegd 20 december 2012

Bijlage 5 Begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie bestond uit de volgende leden:

- de heer dr. M.J. van Duin (voorzitter), Nederlands Instituut Fysiek Veiligheid, Politieacademie en Hogeschool Utrecht
- mevrouw K. Steenbergen MSc, ministerie van Veiligheid en Justitie
- mevrouw mr. W.M. de Jongste, WODC
- de heer dr. W.M.M. Heijnen, Nederlands Forensisch Instituut
- de heer H.M.P. van der Meer, Politie Haaglanden
- de heer mr. W. van Schaijck, Arrondissementsparket Amsterdam